

Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2023/23

Frøydis Strøm, Christian Sørlien Molstad og Rebekka Arnesen

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 27. juni 2023

ISBN 978-82-587-1759-8 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten presenterer resultater fra Statistisk sentralbyrås (SSBs) undersøkelse av befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring, som ble gjennomført i januar-februar 2023. Undersøkelsen i dagens form er blitt gjennomført siden 2002.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet finansierer undersøkelsen som har som formål å kartlegge holdninger til ulike sider ved landets innvandrings- og flyktningpolitikk og til innvandrere som gruppe. Undersøkelsen viser også hvordan holdningene varierer etter bakgrunnsfaktorer som kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted, grad av kontakt med innvandrere, om personen selv har innvandrerbakgrunn og etter partipolitiske preferanser.

Spørsmålene i undersøkelsen er blitt stilt i SSBs reise- og ferieundersøkelse i tredje kvartal siden 2005¹ og i første kvartal i 2023. I årene 2002-2004 ble SSBs omnibusundersøkelser benyttet. SSB undersøkte også befolkningens holdninger til innvandrere fra 1993 til 2000 gjennom et sett intervju spørsmål med en noe annen ordlyd enn i dag (Blom, 2004 og 2006).

Undersøkelsen kartlegger holdninger om innvandrere og innvandring på områder som arbeid og kultur, betydningen av innvandring med hensyn til samfunnets trygghet og bruken av velferdsytelser, hvorvidt det bør bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge og i hvilken grad innvandrere bør søke å bli mest mulig assimilert. Det blir også spurt om omfanget og hyppigheten av kontakt med innvandrere og den enkeltes personlige erfaring med kontakten.

Tidligere rapporter fra undersøkelsen er samlet på nettsiden

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/holdninger-til-innvandrere-og-innvandring>

Resultater fra de årlige undersøkelsene publiseres på:

<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvhold/aar>

Dessuten er data fra undersøkelsene tilgjengelig i SSBs Statistikkbanken:

<https://www.ssb.no/statbank/list/innvhold>

Mikrodata overføres rutinemessig til Sikt (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør).

Statistisk sentralbyrå, 19. juni 2023.

Ann-Kristin Brændvang

¹ Undersøkelsen ble i tredje kvartal 2013 og 2014 kalt reise- og samfunnsundersøkelsen.

Sammendrag

Holdninger til innvandrere og innvandring har de siste årene gått i retning av å bli stadig mer positive, og resultatene av årets undersøkelse viser at denne trenden fortsetter. For eksempel er det stadig flere som mener at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i arbeidslivet og at arbeidsinnvandring for det meste bidrar positivt til norsk økonomi. Samtidig gir stadig færre uttrykk for at innvandrere flest misbruker sosiale velferdsordninger eller at de utgjør en kilde til utrygghet i samfunnet. Det har lenge vært flere som har gitt uttrykk for at innvandrere som bor i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. Fra 2021 til 2023 har andelen som sier seg uenig imidlertid blitt større enn dem som sier seg enig. De fleste er også komfortabel med å få en innvandrer som hjemmehjelp, lege, nær kollega eller som svigersønn eller -datter.

Lenge var det slik at flere ga uttrykk for at det bør bli vanskeligere heller enn lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge. Andelen som mener det bør bli lettere har imidlertid økt siden undersøkelsen startet i dagens form (2002), mens andelen som mener det bør bli vanskeligere har gått ned. Siden 2021 har flere gitt uttrykk for at det bør bli lettere enn vanskeligere. De fleste, nær seks av ti, mener at det bør være som det er i dag.

Samtidig med at det gis uttrykk for mer positive holdninger, ser vi at det er blitt mer kontakt med innvandrere. De fleste som har kontakt med innvandrere, oppgir at de i hovedsak har positive erfaringer med dette. Av de som sier at de har kontakt med innvandrere, er det mest vanlig å oppgi arbeidsplassen som kontaktarena.

Holdninger til innvandrere og innvandring varierer ut fra ulike egenskaper ved respondentene. Mange av hovedmønstrene går igjen over tid. Vi ser en særlig klar sammenheng mellom holdninger og graden av kontakt med innvandrere og utdanningsnivå. De som har høyere utdanning er gjennomgående mer positive enn de som har grunnskole eller videregående skole som høyeste fullførte utdanning. Kvinner er dessuten ofte mer positive enn menn, og unge har mer innvandrer-vennlige holdninger enn eldre. Vi ser også at studenter og skoleelever er mer positive enn trygdede og pensjonister, mens de som er i inntektsgivende arbeid ofte befinner seg mellom disse to gruppene. Vi ser imidlertid tendenser til annerledes svar på spørsmålene som omhandler innvandrere i arbeidslivet, der menn er mer positive enn kvinner og eldre er mer positive enn de yngre i årets undersøkelse. Det går også et skille mellom «by og land», ved at de som bor i tettbygde strøk ofte har mer innvandrer-vennlige holdninger, mens de som bor i spredtbygde strøk og mindre tettsteder er mer skeptiske. Dette kan sees i sammenheng med at de som bor i de mest tettbygde strøkene ofte har mer kontakt med innvandrere, og at det er flere med høyere utdanning i disse områdene. Vi finner noen sammenhenger mellom holdninger og hvilke landsdeler respondentene bor i, men også variasjoner, både fra år til år og fra spørsmål til spørsmål. Dette kan skyldes tilfeldigheter, men kan også sees i sammenheng med ulik grad av kontakt med innvandrere og utdanningsnivå.

Bruttoutvalget til denne undersøkelsen er trukket for å så langt som mulig gi et statistisk representativt utvalg av målpopulasjonen. I alle utvalsundersøkelser er det imidlertid frafall, fordi respondenten ikke vil svare på undersøkelsen eller at vi ikke oppnår kontakt med dem. At mange ikke svarer på undersøkelsen, bidrar til skjevheter i nettoutvalget. Dette kompenseres ved å bruke frafallsvekter basert på kjønn, alder og utdanning. Etter vektning er de fleste skjevhetene blitt redusert, slik at nettoutvalget ligner mer på bruttoutvalget.

Kapittel 2 gir en nærmere beskrivelse av datagrunnlaget. I kapittel 3 ser vi på noen hendelser og utviklingstrender i samfunnet som kan tenkes å påvirke holdninger til innvandrere og innvandring i årets undersøkelse. Kapittel 4 presenterer hovedresultater fra undersøkelsen, med vekt på de langsiktige endringene som har skjedd i perioden fra 2002 til 2023. I kapittel 5 tar vi for oss endringer fra i fjor, med fokus på de endringene som er statistisk signifikante. I kapittel 6 ser vi nærmere på holdninger etter bakgrunnskjennemerker ved respondentene. Her ser vi både på bivariate og multivariate sammenhenger.

Abstract

Attitudes towards immigrants and immigration have become increasingly positive during the last years, and the results from this year's survey show this continuing trend. For example, there are increasingly more respondents that think immigrants make a useful contribution in working life and that labour immigration contributes positively to the Norwegian economy. At the same time there are fewer who think that most immigrants abuse the social welfare system or who perceive immigrants as a source of insecurity in society. For a long time there has been more respondents who have expressed that immigrants resident in Norway should strive toward becoming as similar to Norwegians as possible. From 2021 to 2023 the share who disagree with this statement has become larger than those who agree. Most respondents are also comfortable with having an immigrant as domestic help, as a doctor, close co-worker or as a son or daughter in law.

For a long time more people expressed that it should be more difficult rather than easier for refugees and asylum seekers to obtain residence in Norway. The share that thinks it should be easier has increased since the start of this survey (2002), at the same time as the share that thinks it should be more difficult has decreased. Since 2021, more respondents have answered that it should be easier rather than more difficult. A majority, almost six out of ten, thinks it should remain as it is today.

At the same time as attitudes are getting increasingly positive, we also see an increase in contact with immigrants. Most of those in contact with immigrants, state that their experience with this contact is mainly positive. Of those who have contact with immigrants, the most usual arena for contact is the workplace.

Attitudes towards immigrants and immigration vary according to the characteristics of the respondents. Many of these patterns are consistent over time. We see an especially clear relation between attitudes and the degree of contact with immigrants and the level of education of the respondents. Those with higher education are consistently more positive than those with elementary or high school as their highest completed education. Women furthermore tend to be more positive than men, and young people display more positive attitudes than older people. We also see students and pupils being more positive than those receiving welfare benefits and pensions, while those working occupy a position between these two groups. However, different patterns appear regarding questions concerning immigrants in the work force, where men are more positive than women, and elderly tend to be more positive than younger respondents in this year's survey. People living in more densely populated areas often have more positive attitudes, while those living in less densely populated areas tend to be more sceptical. This may be due to those living in the largest cities and most densely populated areas often having more contact with immigrants, and to the population in these areas generally having higher education. We do find associations between attitudes and which region the respondents live in, but also considerable variations across years and questions. While this may be due to coincidences, it can also be a result of variations between regions with regard to the degree of contact with immigrants and the level of education.

The gross sample of this survey has been selected to provide, as far as possible, a statistically representative sample of the target population. However, in all sample surveys there is drop-out, due to the respondent not being willing to participate in the survey or us not being able to make contact with him/her. This contributes to biases in the net sample. This is compensated for by using drop-out weights based on sex, age and education. After using weights, we see a reduction of most biases, and a distribution in the weighted net sample is more similar to the distribution in the gross sample.

Chapter 2 provides a more detailed description of the data. In chapter 3 we outline some events and developments in society that may have influenced the attitudes toward immigrants and immigration in this year's survey. Chapter 4 presents the main results of the survey, with emphasis on the long-term changes that have taken place in the period from 2002 until 2023. In chapter 5 the development of the last year is discussed, with focus on those changes that are statistically significant. In chapter 6, we take a closer look at attitudes by background characteristics of the respondents. Here we look at both bivariate and multivariate relations.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	8
2. Datagrunnlaget	9
2.1. Bruttoutvalg og frafall.....	9
2.2. Nettoutvalget	10
2.3. Vekting	12
3. Bakgrunn	14
3.1. Generasjonsskiller og økende utdanningsnivå	14
3.2. Kontakt med innvandrere	15
3.3. Økonomiske konjunkturer	16
3.4. Antall innvandrere og innvandring	18
4. Hovedresultater	20
4.1. Spørsmål 1: Seks påstander om innvandrere i Norge	20
4.2. Spørsmål 2: Eget forhold til innvandrere i fire forskjellige «scenarier»	26
4.3. Spørsmål 3: Flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge	28
4.4. Spørsmål 4: Personlig kontakt med innvandrere	29
4.5. Spørsmål 5: Holdning til arbeidsinnvandring.....	38
5. Hvilke endringer er statistisk signifikante?	41
6. Holdninger etter bakgrunnskjenne­tegn	45
6.1. Kjønn.....	46
6.2. Alder.....	47
6.3. Utdanningsnivå	50
6.4. Antall arenaer for kontakt med innvandrere	51
6.5. Andre mål for kontakt med innvandrere.....	52
6.6. Bostedsstrøk	53
6.7. Landsdel	55
6.8. Økonomisk hovedaktivitet	55
6.9. Innvandrere og deres norskfødte barn.....	57
6.10. Partipolitisk preferanse	58
Referanser	60
Vedlegg A: Spørreskjema	63
Vedlegg B: Holdninger etter bakgrunnskjenne­tegn	67
Vedlegg C: Regresjonsanalyse	106
Figurregister	108
Tabellregister	110

1. Innledning

Formålet med denne rapporten er å gi en oversikt over holdninger som gjelder innvandrere og innvandring. Rapporten presenterer resultatene fra Statistisk sentralbyrås (SSBs) årlige undersøkelse av befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring for 2023. Data-innsamlingen for både årets og fjorårets undersøkelse foregikk etter at krigen i Ukraina startet, og mange ukrainske flyktninger har fått kollektiv beskyttelse i Norge som en følge av denne.

Spørsmålene inngår i SSBs reise- og ferieundersøkelsens første kvartal. Feltarbeidet for intervjuene fant sted i januar og februar 2023. Spørsmålene som stilles berører ulike sider ved innvandrernes bidrag til samfunnet, hvordan innvandrerne oppfattes og graden av kontakt med dem. Et par av spørsmålene har røtter tilbake til 1993, da SSB innledet sin årlige kartlegging av holdninger til innvandrere og innvandring etter ønske fra det daværende Kommunal- og arbeidsdepartementet. Det gjelder for eksempel spørsmålet om likebehandling av innvandrere på arbeidsmarkedet og om flyktningers adgang til Norge. Da den nye arbeidsinnvandringen skjøt fart etter utvidelsene av EU i 2004 og 2007, ble et spørsmål om arbeidsinnvandring tatt inn i 2009.

De fleste spørsmålene som benyttes, ble første gang stilt i 2002 eller 2003. Vedlegg A i rapporten gjengir den nøyaktige ordlyden i spørsmålene og svaralternativene. Vedlegg B viser hvordan holdningsvariablene varierer etter diverse bakgrunnsfaktorer som kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted, kontakt med innvandrere osv. Vedlegg C gjengir resultater fra multivariate analyser (OLS) av sammenhengen mellom holdningsindikatorerne og de enkelte bakgrunnsfaktorene.

2. Datagrunnlaget

Datainnsamlingen for årets undersøkelse fant sted i perioden 2. januar-10. februar 2023, det vil si i løpet av seks uker. Undersøkelsen ble gjennomført som telefonintervju (CATI), som en del av reise- og ferieundersøkelsen, første kvartal. Andre tema i undersøkelsen var ferier, reiser med overnatting, dagsturer til utlandet, vedfyring hjemme og i fritidsbolig og spørsmål om bruk av tobakk.

Spørsmålene om holdninger til innvandrere kom omtrent i tredje fjerdedelen av intervjuet, og gjennomsnittlig intervjuetid for hele undersøkelsen var på 24 minutter.

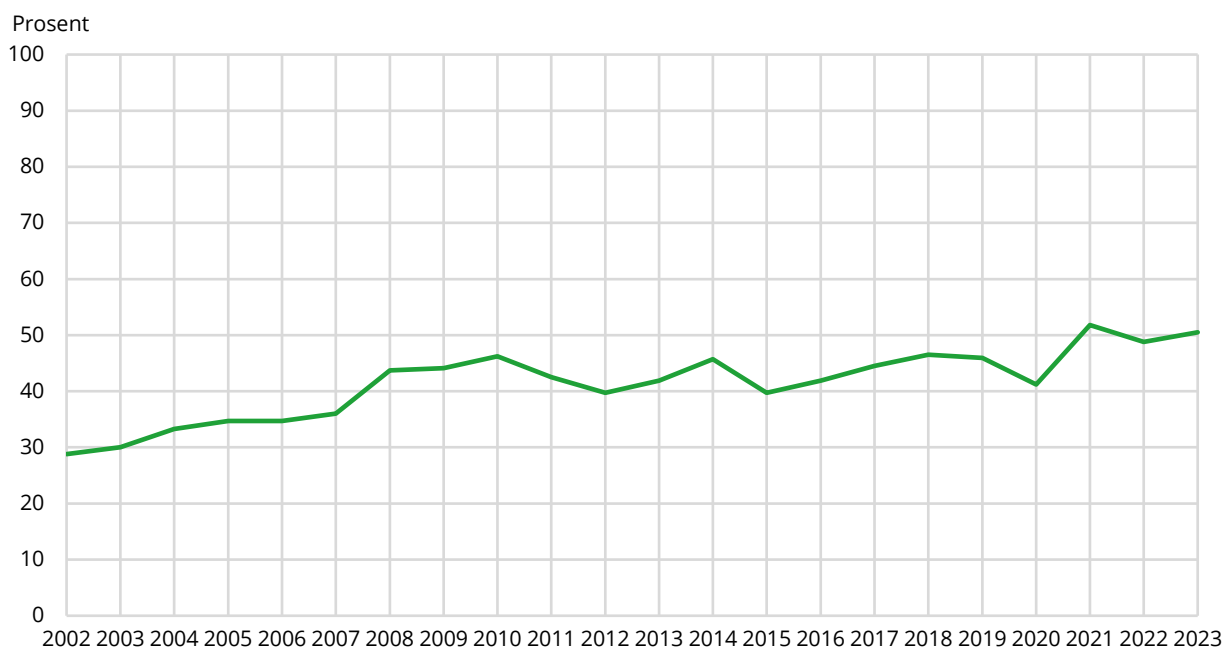
Dette er første gang spørsmålene om holdninger til innvandrere og innvandring ble stilt i reise- og ferieundersøkelsens første kvartal. Tidligere har de vært en del av undersøkelsen i tredje kvartal, da datainnsamlingen foregikk på sommeren (juli/august). Fordi svarprosenten i tredje kvartal har vært lav, har spørsmålene om holdninger til innvandrere og innvandring blitt flyttet til første kvartal. Dette ble gjort for å prøve å øke svarprosenten, som vi likevel ikke lyktes med.

2.1. Bruttoutvalg og frafall

I alt ble 2 000 personer i alderen 16-79 år trukket ut for intervju. Tre av disse har ikke vært bosatt i Norge på over seks måneder, og regnes derfor som avganger. Det inngikk dermed 1 997 personer i bruttoutvalget som potensielle respondenter. Av disse ble det oppnådd intervju med 988 personer. I årets undersøkelse var frafallet på 1 009 personer, som utgjør 50,5 prosent av bruttoutvalget. Bare i 2021 var det større frafall, med 51,8 prosent.

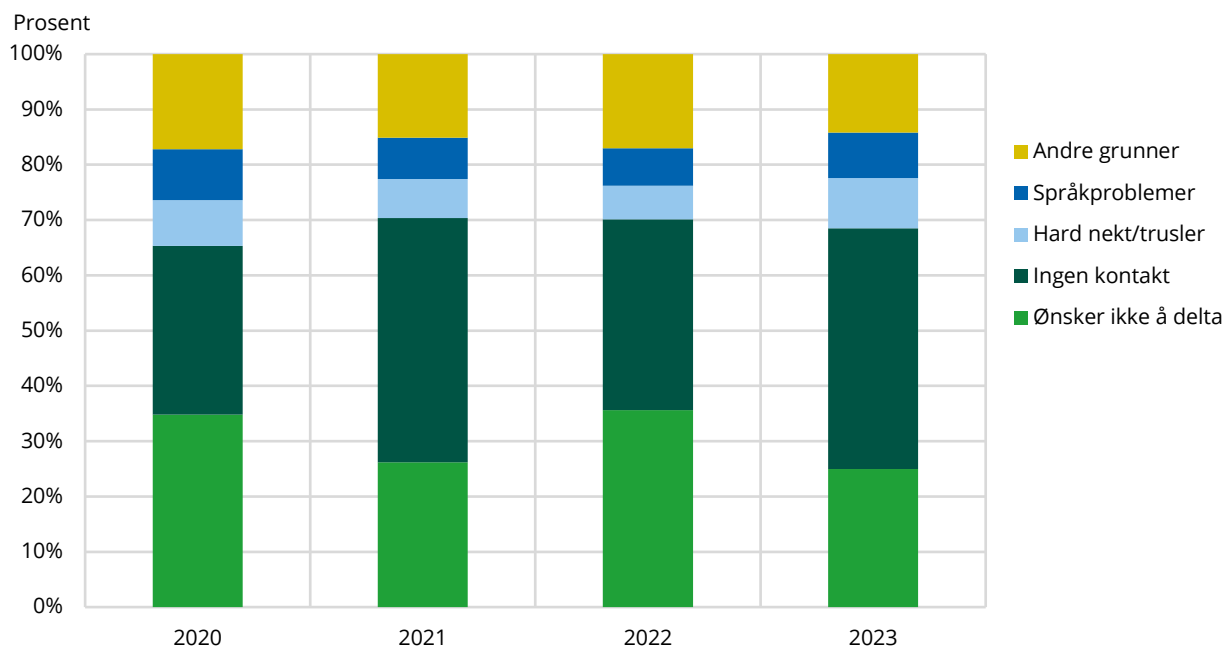
Figur 2.1 viser hvordan frafallet har økt i perioden fra 2002 til 2023. Særlig fra 2002 til 2008 var det en bratt stigning i frafallet, og på grunn av dette ble det innført vektorer i 2010. Mer om dette i avsnitt 2.3.

Figur 2.1 Frafallsprosent etter år, 2002-2023

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Reise- og ferieundersøkelsen 2023, første kvartal

Intervjuerne som samler inn data til undersøkelsen registrerer opplysninger om årsaker til frafall. De vanligste frafallsgrunnene er at man ikke har fått kontakt med respondentene eller at de ikke ønsker å svare. De tre siste årene har disse to årsakene til sammen utgjort omtrent 70 prosent av hele frafallet, som vist i figur 2.2.

Figur 2.2 Årsaker til frafall, 2020-2023. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Reise- og ferieundersøkelsen 2020-2023

2.2. Nettoutvalget

Bruttoutvalget er blitt trukket i henhold til SSBs utvalgsplan, slik at det så langt som mulig utgjør et statistisk representativt utvalg av målpopulasjonen. Hvis frafallet er skjevt, altså at det er større frafall i noen identifiserbare grupper enn i andre, reduseres følgelig representativiteten til dem som har latt seg intervju (nettoutvalget). Dette justeres ved hjelp av vekter.

I tabell 2.1 ser vi hvordan brutto- og nettoutvalget samt frafallet fordeler seg på kjønn, alder, landsdel, innvandringskategori og utdanningsnivå. Ideelt sett skal nettoutvalget ligne mest mulig på bruttoutvalget. Bruken av vekter for å kompensere for frafallet blir beskrevet nærmere i avsnitt 2.3.

Tabell 2.1 Fordeling av kjønn, alder, landsdel, innvandringskategori og utdanningsnivå i undersøkelsens bruttoutvalg, nettoutvalg (uvektet og vektet), frafall og frafallsprosent. 2023. Prosent

	Bruttoutvalg 100,0 (N=1 997)	Nettoutvalg ikke vektet 100,0 (N=998)	Andeler i frafallsgruppe 100,0 (N=1009)	Frafallsprosent (Andel frafall i hver gruppe)	Vektet nettoutvalg 100,0 (N=998)
Kjønn					
Mann	51,0	52,6	49,4	48,9	50,6
Kvinne	49,0	47,4	50,6	52,2	49,4
Alder					
16-24 år	13,6	10,7	16,5	61,0	14,8
25-44 år	34,8	31,3	38,2	55,5	34,4
45-66 år	36,0	38,8	33,3	46,7	35,7
67-79 år	15,6	19,2	12,1	39,1	15,2
Landsdel					
Oslo og Viken	37,2	37,9	36,6	49,7	38,7
Innlandet	7,2	6,4	7,9	55,9	6,7
Agder og Sør-Østlandet	13,6	13,5	13,7	50,9	12,9
Vestlandet	25,5	26,4	24,7	48,8	26,0
Trøndelag	8,3	8,1	8,5	51,8	7,6
Nord-Norge	8,2	7,8	8,6	53,0	8,1
Personer med innvandrerbakgrunn					
EU etc.	7,9	5,3	10,5	67,1	6,2
Afrika, Asia etc.	10,2	6,1	14,3	70,6	7,6
Øvrige befolkning	81,9	88,7	75,2	46,4	86,2
Utdanningsnivå					
Grunnskole eller lavere	22,1	16,5	27,7	63,1	22,7
Videregående skole	37,8	39,6	36,0	48,1	37,4
Universitet/høgskole	33,8	41,9	25,9	38,7	33,7
Uoppgitt/ukjent	6,3	2,0	10,5	84,1	6,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Reise- og ferieundersøkelsen 2023, første kvartal

Det er litt større frafall blant kvinner enn menn. Andelen menn i det uvektede nettoutvalget er 1,6 prosentpoeng større enn i bruttoutvalget, mens andelen kvinner er tilsvarende mindre. Dette gir dermed en liten skjevfordeling mellom kjønnene.

Når vi ser på aldersfordelingen i nettoutvalget, finner vi at de yngste aldersgruppene – 16-24 år og 25-44 år – er noe underrepresentert, med henholdsvis 2,9 og 3,5 prosentpoeng. Aldersgruppene 45-66 år og 67-79 år er noe overrepresentert, med henholdsvis 2,8 og 3,6 prosentpoeng sammenlignet med bruttoutvalget.

Det er skjevheter i det uvektede nettoutvalget også når vi ser på utdanningsnivå. De som har lavest fullført utdanning (grunnskolenivå eller lavere) er mest underrepresentert, med 5,6 prosentpoeng mindre andel enn i bruttoutvalget. Også de med uoppgitt utdanning er underrepresentert i forhold til bruttoutvalget (4,3 prosentpoeng). De som har videregående skolenivå som høyeste fullførte utdanningsnivå er litt overrepresentert i nettoutvalget, med 1,8 prosentpoeng. Personer som har kort eller lang universitets- eller høyskoleutdanning er mest overrepresentert, med 8,1 prosentpoeng større andel i det uvektede nettoutvalget enn i bruttoutvalget.

Ser vi på landsdelenes representasjon i utvalget, er Oslo og Viken samt Vestlandet litt overrepresentert, mens Innlandet er litt underrepresentert. Avvikene er imidlertid små, og brutto- og nettoutvalget fordeler seg ganske likt på landsdeler.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er ofte underrepresentert i utvalgsundersøkelser som denne. Både de som har innvandrerbakgrunn fra EU etc. og Afrika, Asia etc. er underrepresentert, med henholdsvis 2,6 og 4,1 prosentpoeng. Den øvrige befolkningen, altså de som ikke har innvandrerbakgrunn, er i år overrepresentert med 6,8 prosentpoeng sammenlignet med bruttoutvalget. Dette er et relativt stort avvik, sammenlignet med tidligere år.

Fjerde kolonne i tabell 2.2 viser hvor stort frafallet er i de ulike kategoriene. I hele utvalget er frafallet på 50,5 prosent, og vi ser at noen av gruppene har et langt større frafall. Dette kan sees i sammenheng med hvilke grupper som er underrepresentert i nettoutvalget. Størst frafallsprosent finner vi blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU etc. og fra Afrika, Asia etc., der henholdsvis 67 og 71 prosent har latt være å svare. Blant de andre gruppene med stort frafall er de med grunnskole eller lavere utdanning (63 prosent), og særlig de med uoppgitt/ukjent utdanning (84 prosent). Også i aldersgruppen 16-24 år er det mange som unnlater å svare – 61 prosent.

2.3. Vekting

På grunn av skjevhetene vi får i nettoutvalget (de som ble intervjuet) sammenlignet med bruttoutvalget (det representative uttrekket), benytter vi vekter for å fordele betydningen av svarene som den enkelte respondenten gir med tanke på om de tilhører grupper som er over- eller underrepresentert i nettoutvalget. Kjønn, alder og utdanning inngår i konstruksjonen av disse vektene.

Fra 2002 til 2009 ble resultatene av undersøkelsen rapportert uvektet. Frafallet den gang var lavere, og underrepresentasjonen av de lavt utdannede var mindre. Vektene ble innført i 2010, og fra 2010 til 2015 inngikk bare utdanningsnivå i vekterutinen. Fra og med 2016 er også alder og kjønn brukt for å beregne vektene.

Hvert individ i nettoutvalget er tilordnet en vekt som modifierer enhetens innflytelse på helheten. Underrepresenterte enheter (for eksempel lavt utdannede) «vektes opp» med en frafallsvekt større enn 1, mens overrepresenterte enheter (som høyt utdannede) «vektes ned» med en frafallsvekt mindre enn 1.

Etter vekting ser vi at de fleste skjevhetene er blitt redusert, og fordelingen i nettoutvalget blir mer lik fordelingen i bruttoutvalget, noe høyre kolonne i tabell 2.1 viser.

Som et resultat av vektingen har menn gått fra å være overrepresentert til å være underrepresentert med 0,4 prosentpoeng i det vektete nettoutvalget. Samtidig har kvinner gått fra å være underrepresentert til litt overrepresentert (0,4 prosentpoeng).

Også aldersgruppene har fått en noe jevnere fordeling sammenlignet med bruttoutvalget. Det er størst avvik for den yngste aldersgruppen, som har gått fra å være underrepresentert med 2,9 prosentpoeng, til noe overrepresentert (1,2 prosentpoeng) i det vektete nettoutvalget.

Fordelingen på utdanningsnivå er også blitt mye likere bruttoutvalget etter vekting. Personer med grunnskoleutdanning var underrepresentert i det uvektede nettoutvalget, og er nå litt overrepresentert (0,6 prosentpoeng). Samtidig er de med høyere utdanning blitt vektet ned, og har gått fra å være ganske mye overrepresentert til å bli nokså lik representasjonen i bruttoutvalget.

Landsdel er ikke brukt som en kalibreringsvariabel i vekteopplegget, og innføring av frafallsvekter har ikke bidratt til å utjevne fordelingen av landsdelenes representasjon i utvalget. Det er imidlertid ikke store avvik mellom brutto- og nettoutvalget.

Selv om heller ikke innvandringskategori inngår i vekterutinen, er fordelingen likevel påvirket. Underrepresentasjonen av personer med innvandringsbakgrunn både fra EU etc. og Afrika, Asia etc. er blitt redusert, samtidig med at overrepresentasjonen av den øvrige befolkningen er blitt noe nedjustert. Både alder og utdanning blir brukt i kalibreringen av vekter. Kategorien lav eller uoppgitt utdanning samt aldersgruppen 25-44 år vektes opp på grunn av stort frafall i disse gruppene. I innvandrerbefolkningen, særlig blant dem som kommer fra Afrika, Asia etc., er det mange som befinner seg i disse to kategoriene. Dermed får de større vekter, og en større representasjon i det vektete nettoutvalget, men personer med innvandrerbakgrunn er fremdeles underrepresentert.

Selektivitet i frafallet kan sannsynligvis ha sammenheng med de svarene som blir gitt. Det kan tenkes at de som nekter å delta, eller de som vi ikke har fått kontakt med, kan ha holdninger som skiller seg fra dem som velger å svare i undersøkelsen.

Med noen få unntak er nettoutvalget blitt mer likt bruttoutvalget med hensyn til de kjennmerkene vi kontrollerer for. Noen av kildene til systematiske skjevheter i materialet, som følge av selektivt frafall, er blitt redusert som resultat av vektingen. Det kan likevel forekomme skjevheter. Resultatene som presenteres i rapporten er vektet med frafallsvektene.

3. Bakgrunn

Som vi skal se har holdningene til innvandrere og innvandring generelt sett blitt gradvis mer positive i løpet av perioden holdningsundersøkelsen har blitt gjennomført. Det er riktignok vanlig at det er årlige variasjoner, både i positiv og negativ retning. I noen tilfeller, slik som i sammenheng med den økte tilstrømningen av asylsøkere ved midten 2010-tallet, kan disse endringene være betydelige. I det lange løp er det likevel en relativt entydig tendens til at holdningene blir stadig mer positive.

Når vi skal vurdere hvilke forhold som kan påvirke holdningene, gir det derfor mening å skille mellom forhold som kan ha innflytelse på årlige variasjoner og de som først og fremst spiller inn på lengre sikt. I den første kategorien er økonomiske konjunkturer, antallet innvandrere som kommer til Norge i det aktuelle året, samt begivenheter og trekk ved den offentlige debatten i perioden undersøkelsen gjennomføres. Av forholdene som kan ha større betydning for tendensene over tid er mer strukturelle utviklingstrekk, slik som endringer i generasjonssammensetning, utdanningsnivå og kontakt med innvandrere. Vi skal begynne dette kapitlet med å se på noen av disse sistnevnte, mer langsiktige årsakene til endringer og til de relativt stabile forskjellene mellom respondentene i hvordan de svarer på spørsmålene.

3.1. Generasjonsskiller og økende utdanningsnivå

Alder er et bakgrunnskjennetegn som ofte har nær sammenheng med forskjeller i svarene på undersøkelsen. Unge personer tenderer til å være klart mer positive enn de som er eldre. Har dette å gjøre med reelle generasjonsskiller i holdninger eller snarere med ulikheter i livssituasjon? Er dette med andre ord forskjeller som er midlertidige i den forstand at personene som nå er unge vil komme til å ligne mer på eldre aldersgrupper når de selv blir eldre?

Et mulig svar på dette er å finne i forskningstradisjonen som tar for seg prosessene bak såkalt politisk sosialisering. Denne forskningen tar utgangspunkt i sosialiseringen og begivenheter i såkalte «formative» deler av livet (barndom eller ung voksen alder) for å forklare hvordan grunnleggende standpunkt i politiske spørsmål formes (Niemi & Hepburn, 1995). Variasjoner i slike omstendigheter mellom generasjonene vil kunne skape forskjeller i verdier og holdninger som kommer til uttrykk som generasjonsskiller. Ut fra et slikt perspektiv vil endringer i holdninger over tid kunne reflektere «utskiftninger» av generasjoner med ulike verdsett (Abramson & Inglehart, 1992).

En annen mulighet er å tolke forskjeller i holdninger mellom aldersgrupper som et uttrykk for «livsfaser», der personene forholder seg ulikt til innvandrere fordi de er i ulike livssituasjoner. Som vi skal komme tilbake til vil mange av de i slutten av tenårene og begynnelsen av tjuårene være elever eller studenter. Disse vil derfor møte innvandrere på andre arenaer enn de som er i de andre aldersgruppene, som oftere vil være aktive i arbeidslivet eller være trygdede eller pensjonister. Det er som vi skal se nær sammenheng mellom kontakten personer har med innvandrere og holdningene de har til innvandrere og innvandring (se delkapittel 3.2, 6.4 og 6.5). Formen denne kontakten tar kan potensielt spille en avgjørende rolle i å forme holdningene, og «generasjonsskiller» kan reflektere slike ulikheter i hva slags type omgang man har med innvandrere. Det er videre mulig at skillene også reflekterer generelle interesseforskjeller mellom aldersgruppene. Som diskutert i neste delkapittel har tidligere forskning ofte ment å se at grupper som opplever å stå i en konkurransesituasjon med innvandrere, slik som personer i visse yrkesgrupper eller som mottar offentlige stønader, også er mer negative til innvandrere og innvandring. I vår undersøkelse ser vi at trygdede og pensjonister generelt sett er de mest negative, men også at elever og studenter faktisk er minst positive når det kommer til spørsmålet som omhandler om innvandrere skal ha samme mulighet til arbeid som nordmenn (se delkapittel 6.8). Dette kan tolkes som et uttrykk for at de som er under skolegang ser innvandrere som fremtidige konkurrenter om jobber.

Dersom forskjellene i holdninger til innvandrere mellom aldersgruppene reflekterer slike livsfaser, er det naturlig å tenke seg at skillene ikke er varige på individnivå. Etter hvert som en del/de fleste av de unge etablerer seg på arbeidsmarkedet, vil de potensielt sett få et annet forhold til innvandrere på denne arenaen. Noe som taler mot dette er ulikhetene i utdanningsnivå mellom aldersgruppene i befolkningen. Som i tidligere års undersøkelser ser vi også i årets undersøkelse at respondentene svarer til dels svært forskjellig avhengig av hvilket utdanningsnivå de har. Høyere utdanning henger sammen med klart mer positive holdninger til innvandrere. Dette er trekk som andre undersøkelser og studier gjort både i Norge (Brekke & Fladmoe, 2022, s. 31) og i utlandet (Hainmueller & Hiscox, 2007) også har funnet. Det er flere mulige forklaringer for den ganske entydige sammenhengen mellom høyere utdanning og positive holdninger til innvandrere og innvandring. En forklaring er at selve deltakelsen i høyere utdanning bidrar til å forme verdier og holdninger. Alternativt kan det være slik at personer med høyere utdanning i mindre grad opplever innvandrere som konkurrenter på arbeidsmarkedet enn de med lavere utdanning, ettersom innvandrere i større grad rekrutteres inn i sektorene i økonomien der de sistnevnte er aktive. Det har også vært hevdet at forskjellene i holdninger til innvandrere ikke reflekterer utdanningsnivået som sådan, men snarere om *hvem* som tar høyere utdanning (Lancee & Sarrasin, 2015).

Det er i dag til dels store ulikheter i utdanningsnivå mellom aldersgruppene i befolkningen. Mens om lag halvparten av de i aldersgruppene 25 til 29 år og 30 til 34 år har utdanning på universitets-/høgskolenivå, har kun henholdsvis 32 og 26 prosent av som er i aldersgruppene 60 til 66 år og 67 år eller eldre det samme (Statistisk sentralbyrå, 2023c). Dersom de mer positive holdningene blant de med høyere utdanning har å gjøre med selve utdanningen, det være seg gjennom verdiene og holdningene man tilegner seg eller posisjonen i arbeidsmarkedet senere, vil eventuelle generasjonsforskjeller i utdanning kunne få langsiktige konsekvenser. Ettersom generasjonene «skiftes ut» vil man dermed se en gradvis økning i utdanningsnivået i befolkningen. I prinsippet vil man, alt annet likt, forvente at holdningene vil bli mer positive. Dersom sammenhengen mellom utdanning og holdninger ikke har å gjøre med utdanningen som sådan, men med andre forhold (slik eksempelvis seleksjonen inn i utdanningene å gjøre), er det derimot ikke gitt at det økende utdanningsnivået i befolkningen vil føre til endringer i holdninger.

3.2. Kontakt med innvandrere

Graden av kontakt med innvandrere utgjør en av bakgrunnskjennetegnene som har en klare sammenheng med forskjellene i svarene i undersøkelsen, også når vi ser på resultatene på gjennom perioden undersøkelsen har blitt gjennomført. Samtidig er årsaksforholdene bak denne sammenhengen ikke nødvendigvis enkel å redegjøre for. Er det slik at holdningen avgjør kontakten, slik at for eksempel personer som i utgangspunktet er positive tenderer til å komme mer i kontakt med innvandrere? Eller er det snarere slik at kontakten i seg selv former holdningene? Og bidrar alle former for kontakt på lik måte?

To hovedhypoteser står mot hverandre i forskningstradisjonene som mener å se at kontakten i seg selv er avgjørende. Den ene er den såkalte konflikthypotesen. Den tar utgangspunkt i de sosiale nettverkene og tilliten som holder samfunn sammen. Mangfold vil, i det minste på kort sikt, bidra til å løse opp disse båndene mellom menneskene i lokalsamfunnet. Økt kontakt med personer fra andre grupper vil med andre ord føre til at de eksisterende mellom-menneskelige relasjonene forvitrer og at tilliten til andre personer, uavhengig av gruppetilhørighet, blir svakere (Putnam, 2007). En annen variant av konflikthypotesen hevder at det er nettopp gruppetilhørighet som fører til negative holdninger. Sett fra den dominerende/etablerte gruppens side har andre gruppers nærvær en tendens til å vekke til live fordommer mot sistnevnte grupper, særlig hvis disse gruppene oppleves som å true den etablerte/dominerende gruppens posisjon (se Blumer (1958); se også under delkapittel 3.3 om innvandrere som potensielle konkurrenter på arbeidsmarkedet og for

offentlige ytelser). Uansett variant forventer konflikthypotesen at holdningene til innvandrere vil bli mer negative med økende kontakt.

I kontrast til dette står forventningene i kontakthypotesen. Denne utgår fra antagelsen om at kontakt øker tilliten snarere enn å motvirke den. I utgangspunktet bidrar kontakten nemlig til å svekke eventuelle negative stereotyper. Dersom kontakthypotesen stemmer vil vi derfor forvente å se at personer som har mer kontakt med innvandrere vil tendere mot å ha mer positive holdninger. Ifølge kontakthypotesen er riktignok vilkårene kontakten skjer på viktig. Den bør for eksempel være varig og skje mellom personer som er noenlunde likeverdige med hensyn til sosial status (Allport, 1979 [1954]; Pettigrew et al., 2011). Det er derfor nødvendigvis ikke gitt at all kontakt med innvandrere vil føre til at negative holdninger svekkes. En av kontakthypotesens opphavsmenn, psykologen Gordon Allport, mente til og med å se at overfladisk kontakt kunne forsterke negative stereotyper og lede til mer negative holdninger (Allport, 1979 [1954], s. 263-264, 268-274). Resultater av nyere forskning har imidlertid pekt i retning av at også mer indirekte former for kontakt, slik som det å bare vite at noen man kjenner godt omgås en person fra den andre gruppen, kan ha en positiv effekt på eventuelle fordommer (Brown & Paterson, 2016).

Uavhengig av om vi tar utgangspunkt i konflikt- eller kontakthypotesen vil mer langsiktige, samfunnsmessige endringer kunne antas å ha indirekte innvirkning på holdninger, nettopp fordi de påvirker hvor mye kontakt personer har med innvandrere i dagliglivet. En slik utvikling er økende urbanisering og innenlands flyttemønstre generelt. I løpet av de siste tiårene har Norge, i likhet med mange andre samfunn, opplevd urbanisering, der flere og flere bor i tettbebygde strøk. Andelen som bodde i tettbebygde strøk økte fra 77 til 83 prosent i perioden 2002 til 2022 (Statistisk sentralbyrå, 2023b). Noen flere bor også i mer sentrale strøk; mens 41 prosent bodde i de mest sentrale kommunene i landet (sentralitet 1 og 2)² i 2002, bodde 45 prosent av befolkningen i kommuner med samme sentralitet i 2022. Dette er kommuner der innvandrere oftere pleier å være bosatt. Innvandrere tenderer nemlig i større grad enn befolkningen som helhet å bo i de mest sentrale kommunene i landet (Gulbrandsen et al., 2021, s. 35). Når det er sagt er det ikke gitt at det å bo i de områdene av landet med høyest sentralitet nødvendigvis innebærer at man i større grad bor i nærheten av og omgås med innvandrere til daglig. Det er nemlig ikke slik at innvandrere er jevnt bosatt ut over områdene der de generelt sett utgjør en større del av befolkningen. Det er eksempelvis stor variasjon i andelen innvandrere i de ulike delene av Oslo, både på bydelsnivå og innenfor selve bydelene (Gulbrandsen et al., 2021, s. 80-81). Flytte- og bosetningsmønstre på lokalsamfunnsnivå må derfor også tas i betraktning når man vurderer i hvilken grad og hvordan prosesser som urbanisering bidrar til kontakt med innvandrere.

3.3. Økonomiske konjunkturer

Blant mer kortsiktige potensielle årsaker til holdningsendringer er økonomiske konjunkturer og eventuelle konsekvenser av disse, slik som økt arbeidsledighet. Andelen arbeidsledige og sysselsatte kan være relevante ettersom den økonomiske situasjonen kan tenkes å være viktig i å avgjøre hvorvidt innvandrere oppfattes som mulige konkurrenter på arbeidsmarkedet og om velferdsgoder.

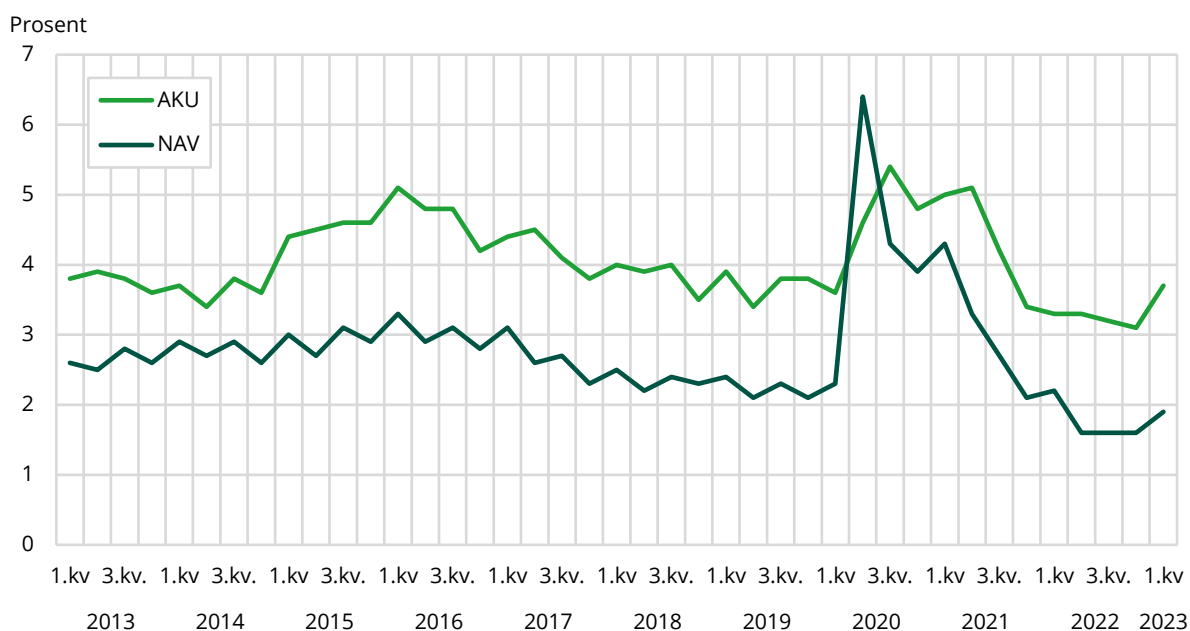
Som vi skal se er økonomisk hovedaktivitet blant kjennetegnene som i årets undersøkelse synes å ha en klar sammenheng med variasjoner i holdninger. I tidligere utgaver av undersøkelsen har det ikke vært uvanlig å se en sammenheng mellom det å motta trygd eller være pensjonist og det å ha mindre positive holdninger enn studenter og de som er i arbeid (se eksempelvis Strøm (2019) og Strøm og Molstad (2021)). Andre studier har funnet en sammenheng mellom arbeidsledighet og

² SSBs sentralitetsindeks indikerer hvor sentrale kommuner er i forhold til hverandre. Indeksen rangerer kommunen ut fra befolkningens tilgang til arbeidsplasser og servicefunksjoner. Resultatet er en inndeling av kommunene i seks sentralitetsklasser, der mest sentrale kommuner har sentralitet 1 og de aller minst sentrale kommunene har sentralitet 6.

negative holdninger (Finseraas et al., 2016), særlig i tilknytning til økonomiske krisetider (van Setten et al., 2017). Mens noen studier mener å se at det er den økonomiske situasjonen til den enkelte som er avgjørende, mener andre å finne at det er den enkeltes helhetsoppfatning av innvandringens konsekvenser for økonomien som har betydning (Hainmueller & Hopkins, 2014; van Setten et al., 2017). En sentral hypotese i forklaringen av disse mønstrene har vært at de reflekterer konkurransesituasjonen noen grupper, slik som arbeidsledige, lavt utdannede yrkesgrupper og/eller mottagere av trygd, opplever seg å være i med innvandrere om arbeidsplasser og mottak av offentlige midler.

I kjølvannet av koronapandemien og tiltakene som ble satt i verk for å begrense smitten i befolkningen var det en betydelig nedgang i den økonomiske aktiviteten i Norge og en økning i antall arbeidsledige. Som vi kan se av tallene fra SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU) og fra NAV (figur 3.1) økte andelen arbeidsledige betydelig i løpet av andre kvartal av 2020. Siden da har andelen arbeidsledige holdt seg noe høyere frem til de første kvartalene året etter, da arbeidsledigheten igjen falt. Siden begynnelsen av 2022 har andelen arbeidsledige vært noe lavere enn tiden før pandemien, selv om den økte noe i kvartalet årets undersøkelse ble gjennomført. Som vi kan se fra figur 3.2, som viser andelen sysselsatte i befolkningen i yrkesaktiv alder, har sysselsettingen vært relativt stabil gjennom de siste årene. Siden begynnelsen av 2021 har den gått noe opp, med noen få prosentpoeng.³

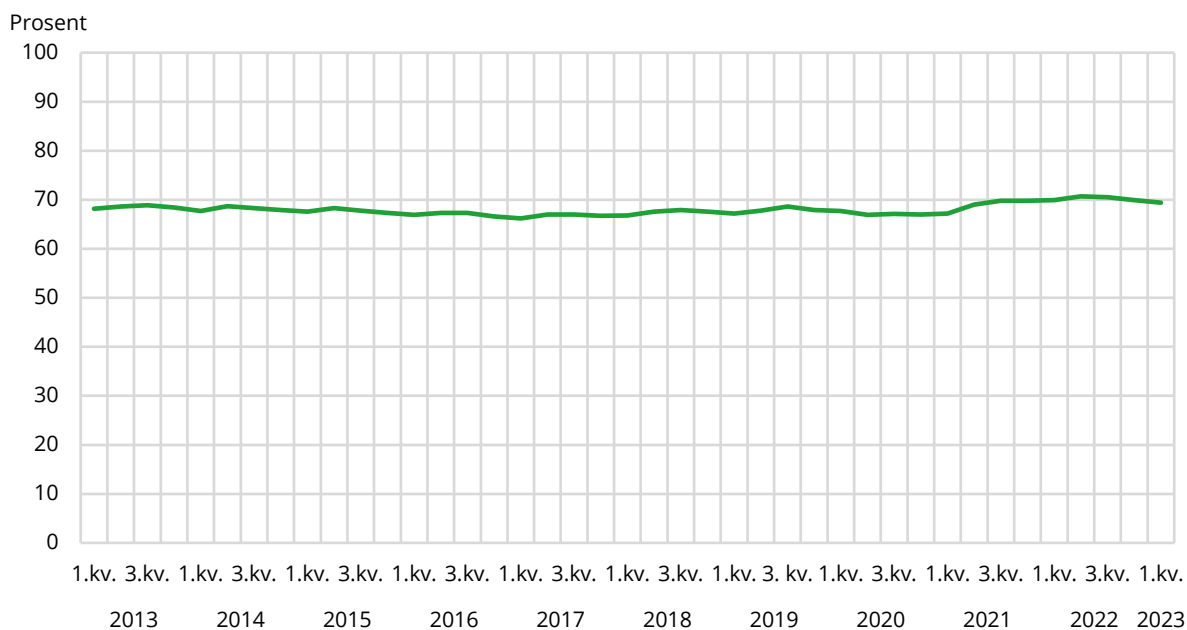
Figur 3.1 Andel arbeidsledige i alderen 15-74 år, 2013-2023, Kvartalsvis¹

¹ For NAV-tallene vises tall for midterste måned i hvert kvartal.

Kilde: SSB, Statistikkbanken, tabell 08518 (AKU). NAV (2023), tabell 7

³ Fra og med januar 2021 har det blitt benyttet et nytt skjema for arbeidskraftsundersøkelsen (AKU). Disse endringene medfører at tallene for sysselsatte fra etter denne omleggingen ikke er helt sammenlignbare med tallene før. For å lese mer om endringene og mulige konsekvenser, se Horgen, E. H. & Sundt, C. (2021). Beskrivelse av brudd i sentrale variabler i AKU. *Statistisk sentralbyrå*. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/arbeidskraftundersokelsen/artikler/beskrivelse-av-brudd-i-sentrale-variabler-i-aku>

Figur 3.2 Andel sysselsatte i alderen 15-74 år, 2013-2023 AKU, kvartalsvis

Kilde: SSBs arbeidskraftsundersøkelse

Tidligere utgaver av undersøkelsen foretatt i kjølvannet av kriser, slik som i sammenheng med finanskrisen på slutten av 2000-tallet, har funnet et tilsynelatende sammenfall mellom økende arbeidsledighet og mer negative svar på visse spørsmål (Blom, 2009). Vi har ikke sett noen tilsvarende utvikling i sammenheng med koronapandemien og den midlertidige økningen i arbeidsledighet og den mer varige, rekordhøye prisstigningen, med hensyn til blant annet strøm-, drivstoff- og matpriser (Thorsnes & Økland, 2023), i etterkant av denne. De siste årenes resultater av undersøkelsen har snarere reflektert stabilt mer positive holdninger i tråd med den mer langsiktige tendensen.

3.4. Antall innvandrere og innvandring

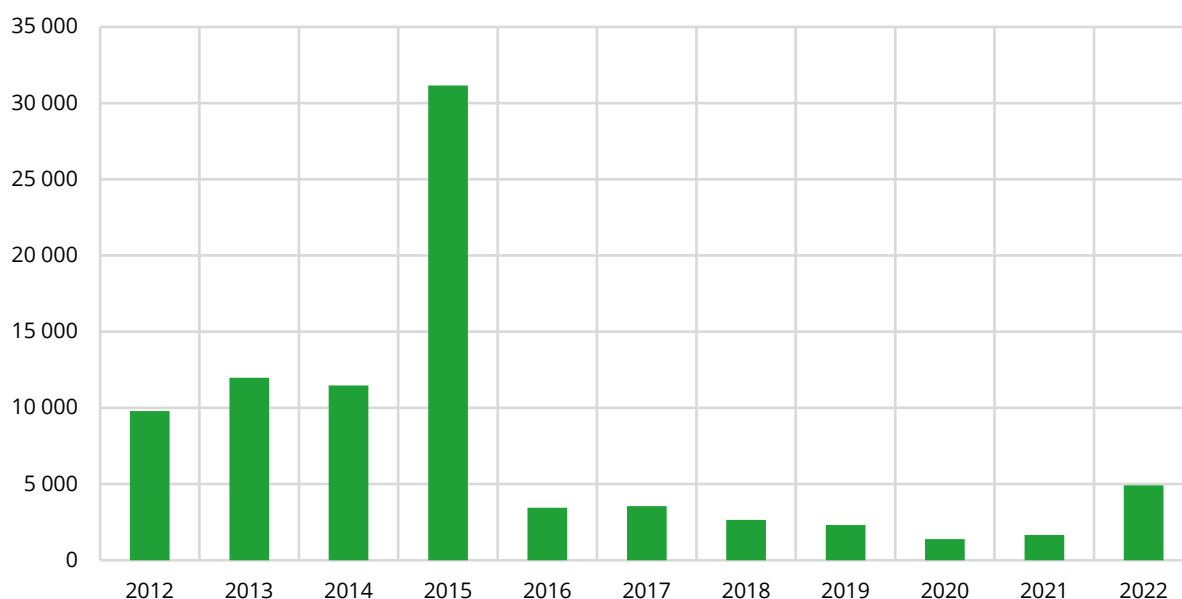
Innvandrere utgjør i dag en større andel av befolkningen enn de gjorde i 2002, da undersøkelsen i dagens form startet. Siden 2002 har andelen innvandrere steget fra 6 prosent til 16 prosent ved starten av 2023. Som nevnt over spår en variant av konflikthypotesen at kontakt med innvandrere vil føre til mer negative holdninger, spesielt dersom innvandrerne kan oppfattes som potensielt sett å true allerede etablerte gruppers stilling. En kan i den sammenhengen forvente at selve størrelsen på andelen av befolkningen som innvandrere utgjør vil spille en rolle i å avgjøre i hvilken grad innvandrere oppleves som reelle konkurrenter (Quillian, 1995). På en annen side kan også økt antall (og andel) innvandrere i samfunnet potensielt bidra indirekte til mer positive holdninger, gitt at kontakthypotesens forventninger stemmer; at økt kontakt med innvandrere fører til mindre fordommer og mer tillit. Flere innvandrere i samfunnet vil nemlig kunne innebære at flere kommer i kontakt med innvandrere i dagliglivet, i det minste i prinsippet. Hvor mange som faktisk omgås innvandrere i dagliglivet vil være avhengig av blant annet bosetningsmønsteret på lokalt nivå, se delkapittel 3.2.

Antallet innvandrere som kommer til landet kan også tenkes å ha innvirkning på holdningene. I sammenheng med den økte tilstrømmingen av asylsøkere, primært med syrisk statsborgerskap, i årene rundt midten av 2010-tallet, så vi som nevnt en midlertidig tendens til større skepsis mot innvandrere og innvandring i svarene på undersøkelsen. Innreiserestriksjonene i sammenheng med korona-pandemien bidro til å redusere antallet innvandrere og asylsøkere dramatisk fra de foregående årene. I løpet av 2020 søkte i underkant av 1 400 personer beskyttelse (asyl) i Norge (figur 3.3). Dette er var om lag to tredjedeler av antallet søknader som ble levert året før (2019).

Antallet asylsøknader holdt seg relativt lavt i 2021, før det igjen økte til om lag 4 900 året etter. Dette antallet inkluderer ikke de nærmere 35 100 som søkte om kollektiv beskyttelse dette året. De fleste av disse kom fra Ukraina i kjølvannet av den russiske invasjonen av landet i februar samme år (UDI, 2023).

2022 var med andre ord ett år med svært stor tilstrømning av personer som kom for å søke beskyttelse i Norge. Som nevnt har de siste årene vært preget av en utvikling mot mer positive holdninger til innvandrere, noe vi også så i 2022-undersøkelsen (Strøm & Molstad, 2022). Andre undersøkelser, som har sett mer spesifikt på holdningene til flyktninger i sammenheng med invasjonen i Ukraina, har vist at holdningene har blitt mer positive i etterkant av krigen (Brekke & Fladmoe, 2022, 2023).

Figur 3.3 Antall asylsøkere til Norge, 2012-2022

Kilde: Utlendingsdirektoratet

4. Hovedresultater

I dette kapitlet presenteres hovedresultatene fra årets undersøkelse, og vi ser dem i sammenheng med svarene tilbake til 2002. På lang sikt har det vært en økning i positive holdninger til innvandrere og innvandring. Det har imidlertid vært noen årlige variasjoner som kan sees i sammenheng med konjunkturer i samfunnet og hendelser som har påvirket folks holdninger. For eksempel ble det uttrykt mer negative holdninger i 2016, året etter den store flyktningstrømmen fra Syria. Trenden med stadig mer positive holdninger fortsatte imidlertid i årene etter. Selv om det har vært en stor tilstrømming av flyktninger fra Ukraina det siste året, har holdningene til innvandrere og innvandring vært stabilt positive, og vi ser en svak vekst i andelen som uttrykker positive holdninger også i 2023.

I 2022 ble det gjort et forsøk på å spesifisere hvilke typer innvandrere spørsmålene i undersøkelsen handlet om. Dette så ikke ut til å ha noen entydig påvirkning på holdningene. I 2022 ble det også gjort endringer i formuleringen av noen spørsmål. Endringene og en analyse av resultatene blir det redegjort for i et eget notat (Strøm & Molstad, 2023).

Ordlyden i hvert enkelt spørsmål i undersøkelsen er gjengitt i vedlegg A. Resultatene er, som nevnt, vektet med frafallsvekter som justerer for skjevheter i nettoutvalget med hensyn til alder, kjønn og utdanningsnivå. Signifikante endringer fra 2022 til 2023 blir omtalt i kapittel 5. Kapittel 6 gjennomgår hvordan holdningene varierer etter ulike kjennemerker ved respondentene. Tabellgrunnlaget for dette gjengis i vedlegg B, som viser hvordan holdningene varierer etter kjønn, alder, utdanningsnivå, bostedsstrøk, landsdel, kontakt med innvandrere, økonomisk hovedaktivitet, innvandrerbakgrunn (innvandringskategori og landbakgrunn) og politisk preferanse. Vedlegg C viser resultater fra multivariate analyser av holdninger etter utvalgte bakgrunnsvariabler. På den måten kan vi undersøke samvariasjon mellom enkeltvariabler og holdninger når vi kontrollerer for andre bakgrunnsfaktorer.

4.1. Spørsmål 1: Seks påstander om innvandrere i Norge

I første del av undersøkelsen blir respondentene bedt om å ta stilling til seks forskjellige påstander om innvandrere. Det gis fem svaralternativer som har samme format på alle påstandene: Helt enig, nokså enig, både og, nokså uenig og helt uenig. «Både og» nevnes ikke i selve spørsmålsstillingen, men foreligger som et nøytralt svaralternativ for dem som verken godtar eller avviser utsagnet. Intervjueren har også tilgang til rubrikker for «vet ikke» og «vil ikke svare». «Vil ikke svare» behandles som «uoppgitt», og holdes utenfor tabellene. For å motvirke at noen ubevisst gir svar som blir liggende på samme side av skalaen, er utsagnene med hensikt formulert med vekselvis positivt og negativt fortegn.

Tabell 4.1 viser svarfordelingen på de seks utsagnene som inngår i spørsmål 1 (se vedlegg A for spørsmålsordlyden). Resultatene fra utvalgte år er tatt med for å vise utviklingen over tid, men en del år må utelates av plasshensyn. Svarfordelingen i tabellen viser hele skalaen av resultatene (helt enig, nokså enig, både og, nokså uenig, helt uenig og vet ikke). Resultatene for alle år blir fremstilt i figurer, og da slår vi sammen kategoriene «helt enig» og «nokså enig» til «enig», og «helt uenig» og «nokså uenig» til «uenig». Det er disse sammenslåtte kategoriene som blir omtalt i teksten videre.

Tabell 4.1 Holdning til seks påstander om innvandrere. Utvalgte år 2002-2023. Prosent¹

År	Alle svar	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Antall personer som svarte
(a) "Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv"								
2002	100	18	48	12	14	5	2	1 410
2008	100	33	42	15	7	2	1	1 113
2014	100	32	45	10	9	3	1	1 076
2016	100	21	45	14	14	4	1	1 158
2018	100	29	43	12	11	3	2	1 062
2021	100	48	32	12	4	2	3	948
2022	100	45	36	12	4	1	2	988
2023	100	49	38	7	3	1	2	973
(b) "Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene"								
2002	100	14	27	14	30	13	2	1 405
2008	100	8	19	19	32	19	3	1 113
2014	100	8	21	13	33	21	3	1 074
2016	100	8	22	15	35	18	2	1 157
2018	100	6	19	13	36	22	3	1 062
2021	100	5	11	14	26	37	8	947
2022	100	3	11	13	32	34	6	988
2023	100	3	10	12	35	35	6	972
(c) "Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge"								
2002	100	24	39	12	14	8	2	1 409
2008	100	33	38	12	10	5	2	1 111
2014	100	36	33	12	13	5	2	1 073
2016	100	28	39	13	12	6	2	1 159
2018	100	34	37	11	12	5	2	1 060
2021	100	47	27	13	5	4	4	947
2022	100	43	35	12	5	3	3	987
2023	100	45	34	9	5	3	4	971
(d) "Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet"								
	Alle svar	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Antall personer som svarte
2002	100	17	28	13	25	16	1	1 410
2008	100	12	21	18	29	20	1	1 110
2014	100	9	19	10	31	29	2	1 074
2016	100	9	23	13	31	23	1	1 159
2018	100	7	22	12	31	26	3	1 061
2021	100	4	13	12	26	43	2	948
2022	100	4	11	13	26	43	2	988
2023	100	3	11	12	34	38	2	972
(e) "Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn"								
2002	100	60	26	4	6	4	1	1 410
2008	100	70	20	5	4	2	-	1 113
2014	100	67	20	4	6	2	1	1 075
2016	100	58	28	5	6	3	1	1 159
2018	100	70	19	3	4	3	1	1 061
2021	100	80	14	3	1	1	1	948
2022	100	77	17	2	2	1	-	987
2023	100	76	16	3	3	1	1	971
(f) "Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig"								
2003	100	29	25	7	25	14	1	1 381
2008	100	22	24	15	26	14	-	1 110
2014	100	21	25	13	26	13	2	1 073
2016	100	23	28	12	27	9	1	1 158
2018	100	20	29	11	25	13	2	1 060
2021	100	14	18	18	26	21	2	948
2022	100	14	20	18	25	21	3	986
2023	100	12	19	16	30	21	2	970

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

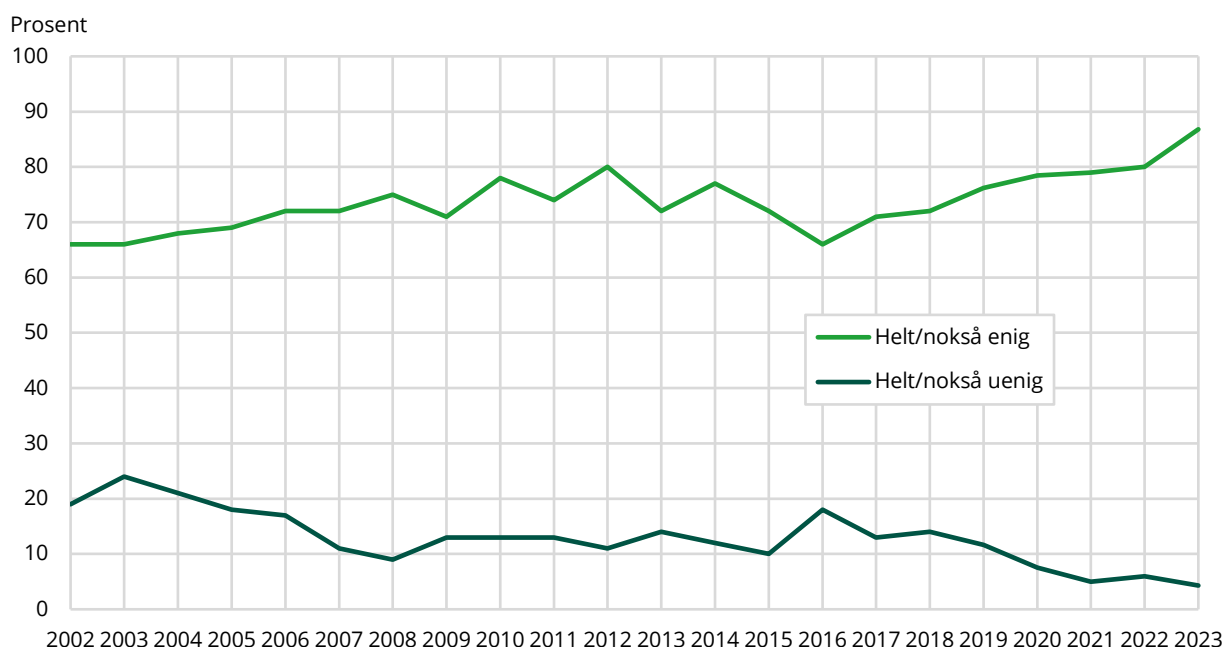
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Påstand a: Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv

Størstedelen av utvalget er enig i påstanden om at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. I 2023 er bare 4 prosent helt eller nokså uenig i denne påstanden, mens 87 prosent er helt eller nokså enig. Dette tilsvarer en nedgang i andelen uenige på 2 prosentpoeng, og en økning i andelen enige på hele 7 prosentpoeng sammenlignet med 2022. I hele perioden fra 2002 til 2023 har andelen enige økt med 21 prosentpoeng, mens andelen uenige har gått ned med 15 prosentpoeng.

Mens tabell 4.1 viser svarfordelingen bare for utvalgte år, illustrerer figur 4.1 utviklingen i holdningene til utsagnet om hvorvidt innvandreres innsats i arbeidslivet anerkjennes for alle år fra 2002 til 2023. Vi ser at oppslutningen om at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv aldri har vært så stor som den er i år. I 2012 var det også en rekordstor andel – 80 prosent – som var enig i denne påstanden. Dette kan ha sammenheng med at det i kjølvannet av finanskrisen i 2008 ble økonomiske oppgangstider og økt behov for arbeidskraft.

Figur 4.1 Holdning til utsagnet «Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv». 2002-2023. Prosent¹

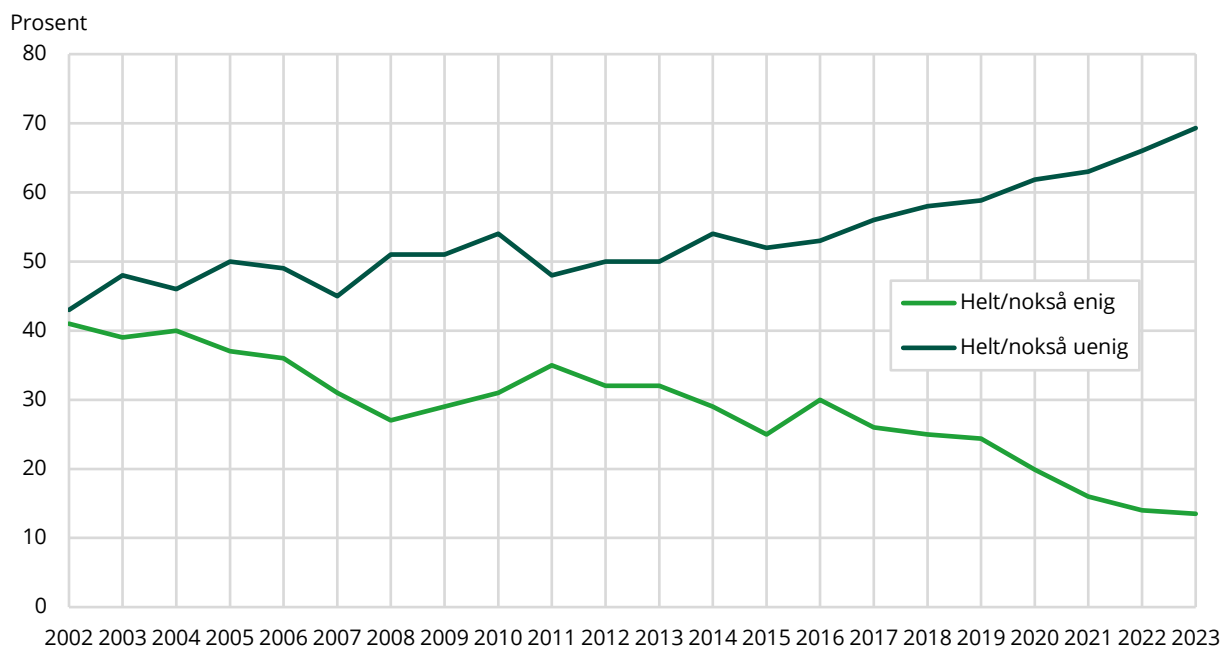
¹ Fra og med 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Påstand b: Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene

Det neste utsagnet som respondentene bes ta stilling til er den negativt ladede påstanden om at «Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene». I 2002 var det nesten like mange enige som uenige i dette – om lag fire av ti. Figur 4.2 viser en tydelig stigende tillit over tid til innvandrernes omgang med sosiale velferdsordninger. Andelen som sier seg enige i at innvandrere flest misbruker sosiale velferdsordninger har gått jevnt ned fra 41 prosent i 2002 til 14 prosent i 2023, mens andelen som er uenige har gått opp fra 43 prosent i 2002 til 69 prosent i 2023. Dette er den største andelen uenige i påstanden vi har sett i hele perioden.

Figur 4.2 Holdning til utsagnet "Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene». 2002-2023. Prosent¹

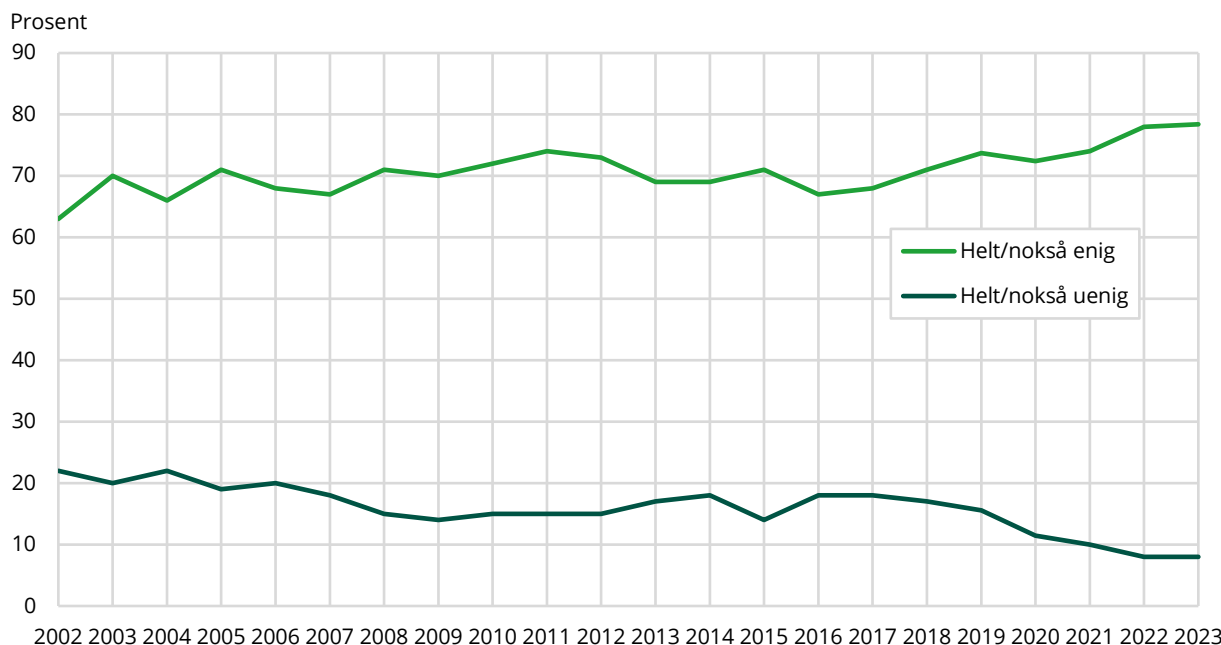
¹ Fra og med 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Påstand c: Innvandrere flest beriker det kulturelle live i Norge

Det tredje utsagnet er positivt ladet, og har ordlyden «Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge». Helt siden 2002 har et klart flertall vært enig i denne påstanden. I 2023 er 78 prosent enige, mens bare 8 prosent sier seg uenig.

Ser vi på utviklingen over tid, er den preget av stor stabilitet, men også en tendens til økende aksept. Andelen som er helt eller nokså enig har økt med 15 prosentpoeng fra 2002 til 2023. Samtidig har andelen som er kritiske gått ned med 14 prosentpoeng i denne perioden.

Figur 4.3 Holdning til utsagnet "Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge». 2002-2023. Prosent¹

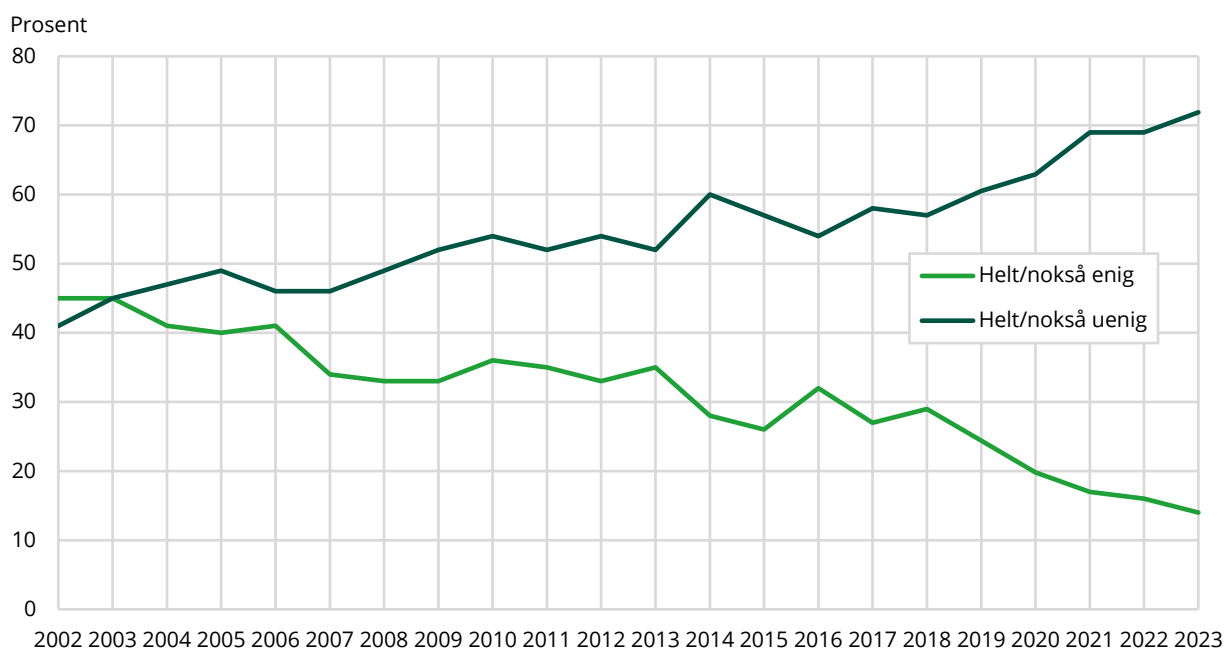
¹ Fra og med 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Påstand d: «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet»

Det fjerde utsagnet i undersøkelsen er igjen en negativt vinklet påstand: «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet». I 2002 var det et knapt flertall (45 prosent) som var enig i at innvandrere utgjorde en kilde til utrygghet i samfunnet, mens 41 prosent var uenig. Over tid har andelen med kritiske holdninger blitt redusert, mens andelen med positive holdninger har økt. Figur 4.4. illustrerer tydelig denne utviklingen.

Andelen som er enig har gått ned med 31 prosentpoeng fra 2002 til 2023, mens andelen uenige har økt tilsvarende mye. I 2023 er det bare 14 prosent som sier seg helt eller nokså enig i at innvandrere flest utgjør en kilde til utrygghet i samfunnet, mens 72 prosent er helt eller nokså uenig. Tilliten til at innvandrere ikke bidrar til utrygghet i samfunnet har økt betydelig i perioden fra 2002 til 2023.

Figur 4.4 Holdning til utsagnet «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet». 2002-2023. Prosent¹

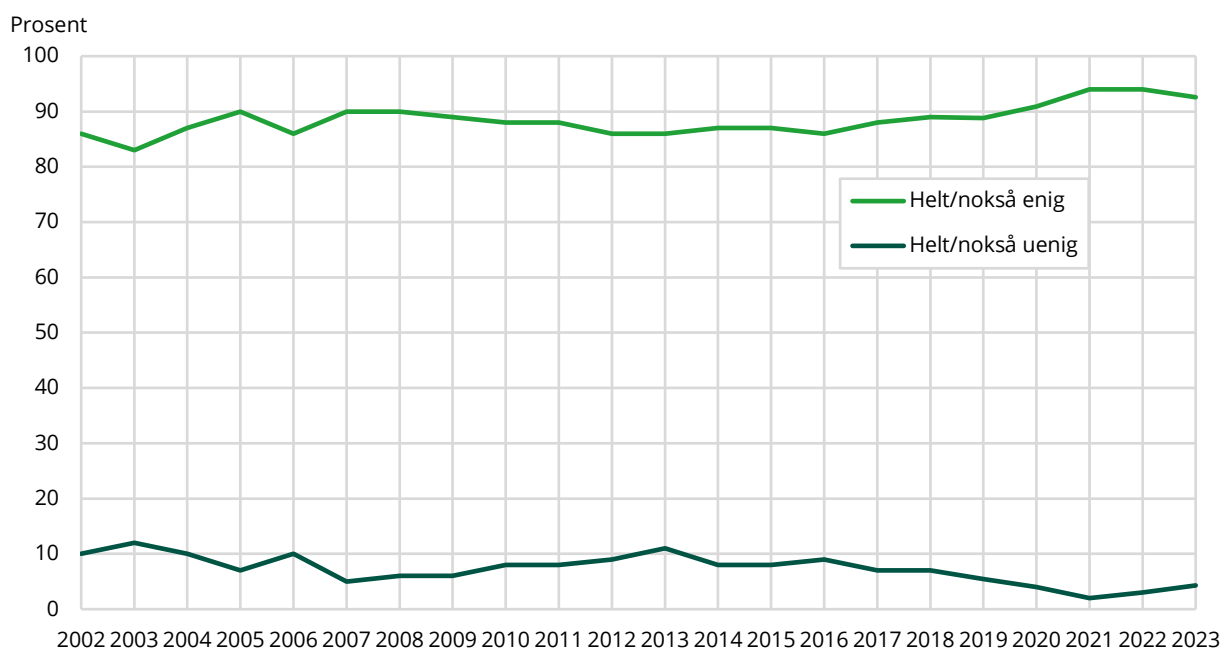
¹ Fra og med 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Påstand e: Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn

Undersøkelsens femte utsagn uttrykker en støtte til kravet om likebehandling av innvandrere på arbeidsmarkedet: «Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn». Svarene gjenspeiler minimal støtte i befolkningen til at innvandrere legitimt kan forskjellsbehandles på arbeidsmarkedet. Helt siden 2002 har det eksistert en stabil og bred enighet om at innvandrere i Norge bør ha de samme mulighetene til arbeid som nordmenn. Andelen enige ligger mellom 83 og 94 prosent i perioden 2002-2023, mens andelen uenige har holdt seg på rundt 10 prosent eller lavere det meste av tiden.

De fire siste årene har over 90 prosent støttet utsagnet om likebehandling på arbeidsmarkedet, mens andelen som ikke har gjort det er svært små – under 5 prosent. I årets undersøkelse gir 93 prosent sin støtte til at innvandre skal likebehandles på arbeidsmarkedet, mens bare 4 prosent sier seg uenig i at innvandrere bør ha de samme mulighetene som nordmenn.

Figur 4.5 Holdning til utsagnet "Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn". 2002-2023. Prosent¹

¹ Fra og med 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Påstand f: Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig

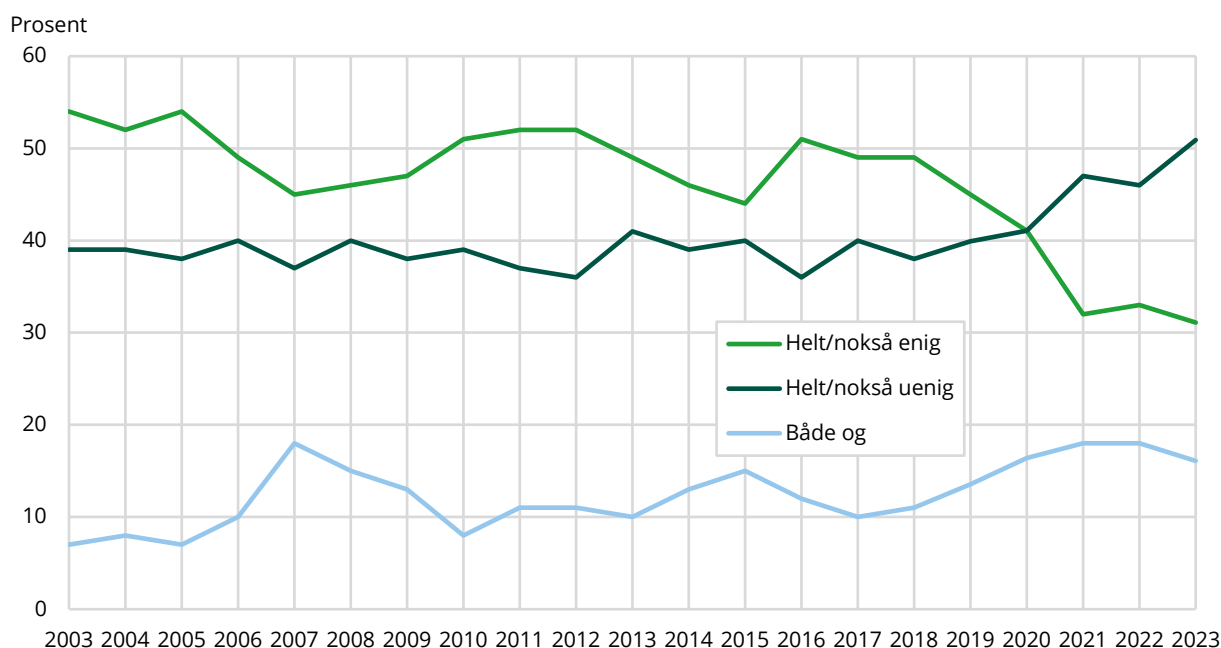
Den siste av de seks påstandene (innført i undersøkelsen i 2003) sikter mot å avdekke hvor tolerant befolkningen er når det gjelder innvandrernes adgang til å avvike fra norske standarder for livsstil og preferanser (Blom, 2017). Spørsmålet omhandler tilpasningsprosessen mellom innvandrere og samfunnet de kommer til. Andre undersøkelser som berører dette temaet har vist at det kan være vanskelig å skille mellom integrering (gjensidig tilpasning) og assimilering (der innvandrere ensidig tilpasser seg det samfunnet de kommer til). De fleste støtter opp om en form for integrering, men det er begrenset oppslutning om at innvandrere fullt og helt må oppgi sin kultur (Brekke, Fladmoe og Wollebæk, 2020).

Påstanden som respondentene i vår undersøkelse bes ta stilling til er denne: «Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig». Det er relativt mange som oppgir et nøytralt svar (både/og), noe som kan indikere at det er et vanskelig spørsmål å si seg enig eller uenig i og som underbygger problematikken med integrering og assimilering.

I alle år fra 2003 til 2019 har det vært større andeler som har sagt seg enig enn uenig i dette utsagnet, altså har størstedelen ment at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. Figur 4.6 viser imidlertid at det har vært en nedadgående trend over tid for støtte til dette utsagnet.

Helt frem til 2020 har andelen uenige holdt seg ganske stabil, med noen årlige variasjoner. I 2020 snudde det, da det var like mange som var enige som uenige i denne påstanden. Fra 2021 har det vært betydelig større andeler som har sagt seg helt eller delvis uenig i at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. I 2023 er over halvparten uenig (51 prosent), mens 31 prosent er enig.

Figur 4.6 Holdning til utsagnet: «Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig». 2002-2023. Prosent¹

¹ Fra og med 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

4.2. Spørsmål 2: Eget forhold til innvandrere i fire forskjellige «scenarier»

Spørsmål 2 i undersøkelsen er ment å gi en indikasjon på hvor villig respondenten er til å inngå i sosiale relasjoner med innvandrere. Spørsmålet ble innført i 2002 og har vært uendret til og med 2021. I 2022 ble spørsmålsordlyden endret. I stedet for å spørre om det ville vært *ubehagelig*, ble det stilt spørsmål om man ville vært *komfortabel* med innvandrere i ulike scenarier. Spørsmålet om det ville vært ubehagelig å få en innvandrer som ny nabo ble fjernet, og i stedet kom det inn spørsmål om man ville vært komfortabel med å få en innvandrer som lege og nær kollega.

I 2022 og 2023 hadde spørsmålene følgende ordlyd: «I de følgende spørsmålene antar vi at innvandreren behersker norsk. Ville du vært komfortabel med (a) om du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer, (b) om du eller noen i din nærmeste familie hadde en lege som var innvandrer, (c) om du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer, eller (d) å få en innvandrer som nær kollega?» Tabell 4.2 og figur 4.7 viser svarfordelingene for de to siste årene, etter at endringene trådte i kraft. Tidligere resultater kan sees i eldre rapporter fra undersøkelsen (for eksempel Strøm & Molstad, 2021).

Tabell 4.2 Svar på fire spørsmål om eget forhold til innvandrere i ulike scenarier. 2022-2023. «Ville du vært komfortabel med ...». Prosent¹.

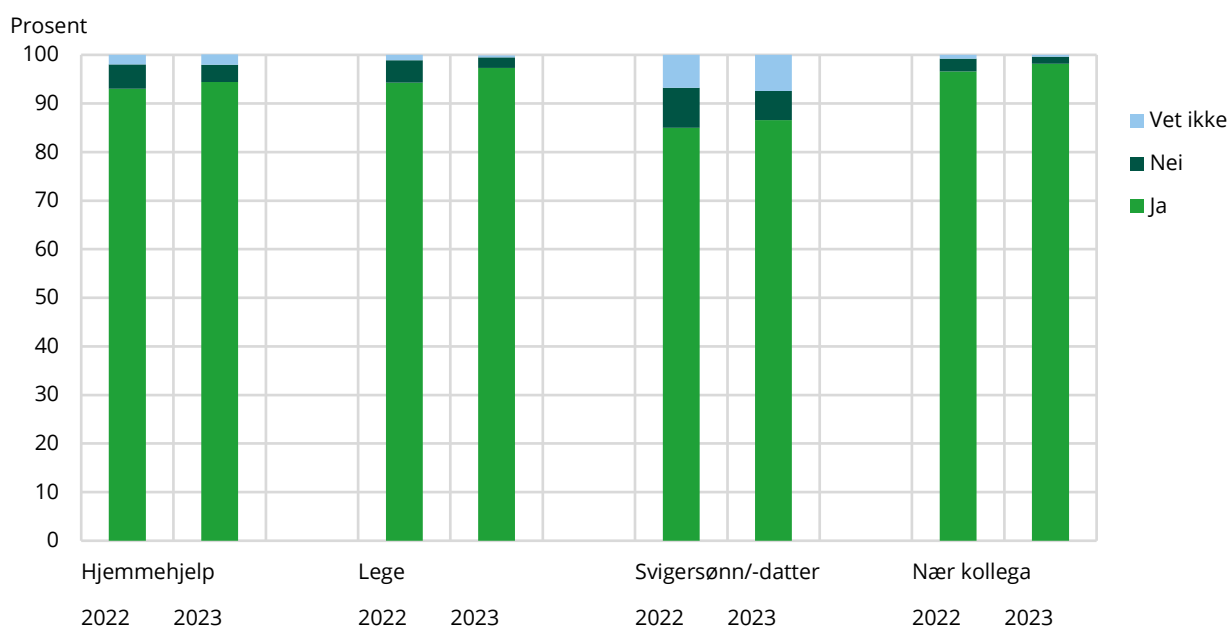
(a) ... om du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrер					
	Ja	Nei	Vet ikke	Alle	Antall personer som svarte
2022	93	5	2	100	987
2023	94	4	2	100	971
(b) ... om du eller noen i din nærmeste familie hadde en lege som var innvandrер					
	Ja	Nei	Vet ikke	Alle	Antall personer som svarte
2022	94	5	1	100	987
2023	97	2	0	100	971
(c) ... om du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrер					
	Ja	Nei	Vet ikke	Alle	Antall personer som svarte
2022	85	8	7	100	984
2023	87	6	7	100	963
(d) ... å få en innvandrер som nær kollega					
	Ja	Nei	Vet ikke	Alle	Antall personer som svarte
2022	97	3	1	100	987
2023	98	1	0	100	970

¹ Verdiene er vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, alder og kjønn.
 Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2022-2023

Tabell 4.2 og figur 4.7 viser at det er svært små andeler som svarer nei på spørsmålene om de ville vært komfortabel med innvandrere i de ulike scenariene. 94 prosent svarer at de ville vært komfortabel med å ha en innvandrер som hjemmehjelp. På spørsmålene om de ville vært komfortabel med å få en lege som var innvandrер eller som en nær kollega svarer nesten alle – henholdsvis 97 og 98 prosent – ja i 2023.

Det er spørsmålet om å få en innvandrер som svigersønn eller -datter som skiller seg litt ut. Fra tidligere har vi også sett at flere har vegret seg litt mer for dette scenariet enn for de andre, men at andelene som har oppgitt at de har følt dette som ubehagelig har blitt kraftig redusert med årene. Til tross for at det er litt flere som svarer nei på spørsmålet om de ville vært komfortabel med en innvandrер som svigersønn eller -datter enn på de andre spørsmålene, er det et helt klart flertall som oppgir at de ville vært komfortabel med dette scenariet. I 2023 svarte 87 prosent at de ville vært komfortabel med dette, mens 6 svarte nei. 7 prosent var mer usikker og svarte «vet ikke».

Figur 4.7 Andel som svarer ja på fire spørsmål om eget forhold til innvandrere i ulike scenarier. «Ville du vært komfortabel med en innvandrер som ...» 2022-2023. Prosent¹.

¹ Verdiene er vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, alder og kjønn.
 Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2022-2023

4.3. Spørsmål 3: Flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge

Tredje del av undersøkelsen handler om mottak av flyktninger og asylsøkere. Formuleringen av dette spørsmålet fikk en ubetydelig endring fra 2022 (Strøm & Molstad, 2023), og har nå ordlyden: «Så et spørsmål om flyktningers adgang til Norge. Bør det bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?» Svarfordelingen fra år til år i perioden 2002-2023 vises i tabell 4.3, og utviklingen over tid illustreres i figur 4.8.

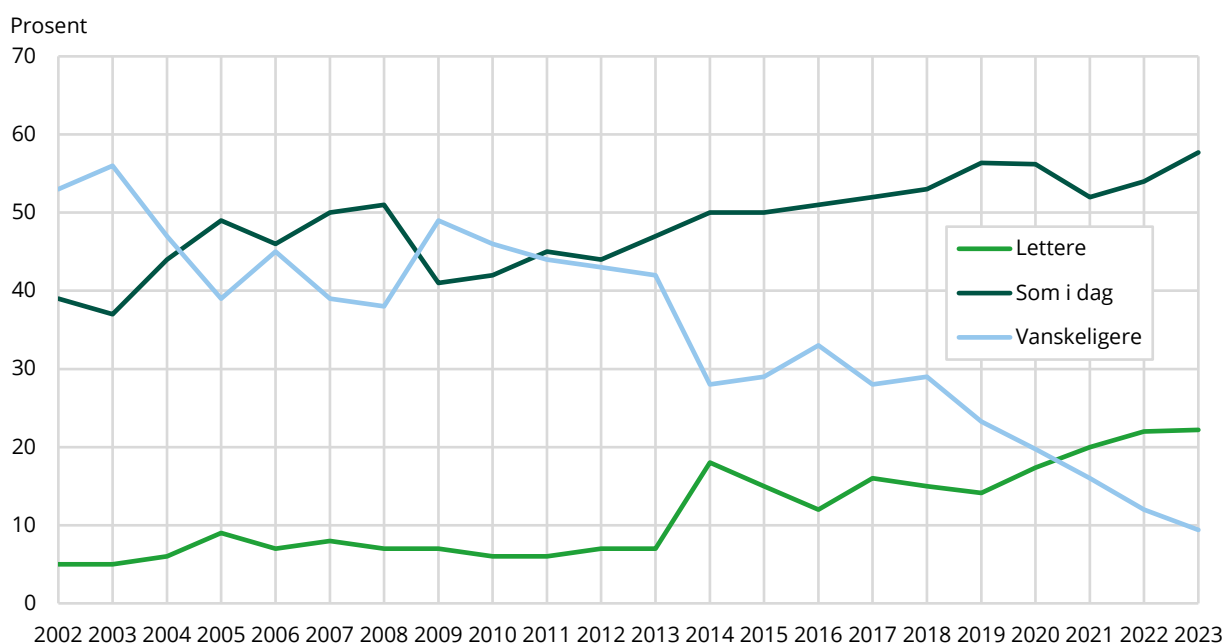
Tabell 4.3 Bør det bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? 2002-2023. Prosent¹

	Alle	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke
2002	100	5	39	53	2
2003	100	5	37	56	3
2004	100	6	44	47	2
2005	100	9	49	39	4
2006	100	7	46	45	2
2007	100	8	50	39	3
2008	100	7	51	38	4
2009	100	7	41	49	3
2010	100	6	42	46	6
2011	100	6	45	44	4
2012	100	7	44	43	5
2013	100	7	47	42	4
2014	100	18	50	28	4
2015	100	15	50	29	5
2016	100	12	51	33	5
2017	100	16	52	28	4
2018	100	15	53	29	3
2019	100	14	56	23	6
2020	100	17	56	20	7
2021	100	20	52	16	12
2022	100	22	54	12	12
2023	100	22	58	9	11

¹ Verdiene er vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå; fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Figur 4.8 Bør det bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? 2002-2023. Prosent¹

¹ Verdiene er vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå; fra og med 2016 også etter alder og kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Siden spørsmålet kom med i undersøkelsen i 2002 har det skjedd en klar utvikling i svarfordelingen. I 2002 var det svært få som uttrykte ønske om at det skulle bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bare 5 prosent. Et knapt flertall (53 prosent) svarte den gang at det burde bli vanskeligere, mens 39 prosent mente at det burde være som det var. Over tid har andelen som mener det bør bli vanskeligere gått gradvis ned, mens andelen som mener det bør bli lettere har økt. I årets undersøkelse er andelen som mener det bør bli lettere større enn andelen som mener det bør bli vanskeligere, henholdsvis 22 og 9 prosent. Første gang det var flere som mente de burde bli lettere enn vanskeligere var i 2021, og differansen mellom disse to alternativene har økt siden da. Den største andelen mener imidlertid at det bør være som det er – 58 prosent – og dette har vært det vanligste svaralternativet siden 2011.

Hvordan «dagens ordning» er for å få opphold har endret seg i perioden 2002 til 2023, så svaret bør sees i sammenheng med gjeldende asylpolitikk og flyktnings situasjonen i verden. Asylsøkertallene var lave i 2020 og 2021 på grunn av koronapandemien. Kvoten for overføringsflyktninger (kvoteflyktninger) ble heller ikke fylt opp, grunnet pandemien og innreiserestriksjoner. Fra 2022 har det vært en økt flyktningstrøm fra Ukraina på grunn av krigen, som kan ha påvirket holdningene til å ta imot flere flyktninger.

4.4. Spørsmål 4: Personlig kontakt med innvandrere

Personlig kontakt med innvandrere korrelerer ofte med positive holdninger til innvandring, men avhenger av hvor kontakten foregår (Brekke & Fladmoe, 2022). Se også kapittel 3.2. I vår undersøkelse stilles det spørsmål om kontakt med innvandrere. Det innledende ja/nei-spørsmålet har ordlyden: «Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, for eksempel på jobben, i nabolaget, blant venner, familie eller lignende?» For dem som svarer ja, følges det opp med spørsmål om hvor denne kontakten foregår, hvor mange innvandrere man har kontakt med og hyppigheten av kontakt.

Vi ser nærmere på sammenhenger mellom kontakt og holdninger i kapittel 6. Her fokuserer vi kun på spørsmålene som omhandler hvor mange innvandrere man har kontakt med, kontaktarenaer, hyppighet av kontakt og om det har skjedd en utvikling fra 2002 til 2023.

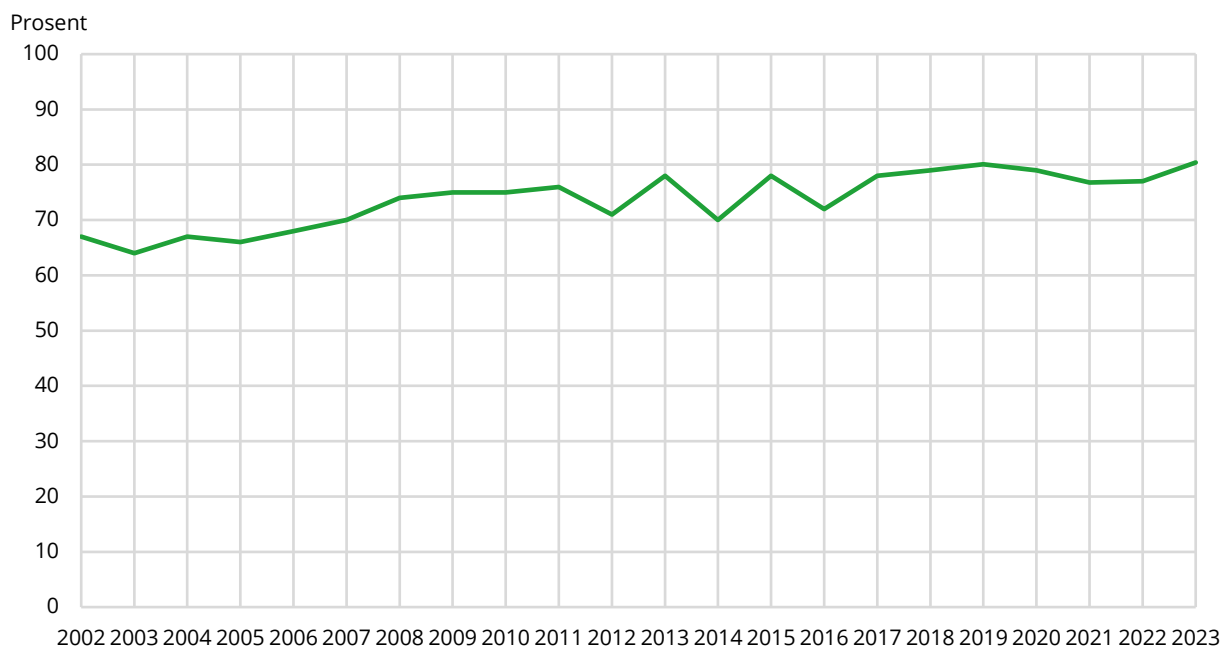
Tabell 4.4 viser årlige svarfordelinger fra 2002 til 2023 når det gjelder hvor mange som oppgir at de har kontakt med innvandrere, der noen år er utelatt av plasshensyn. Utviklingen fra år til år blir illustrert i figur 4.9.

Tabell 4.4 Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andel med kontakt. 2002-2023. Prosent^{1,2}

	Alle svar	Ja	Nei	Antall personer som svarte
2002	100	67	33	1 408
2004	100	67	33	1 318
2006	100	68	32	1 288
2008	100	74	26	1 111
2010	100	75	24	1 054
2012	100	71	28	1 187
2014	100	70	30	1 072
2016	100	72	28	1 159
2018	100	79	21	1 065
2020	100	79	21	1 174
2021	100	77	23	965
2022	100	77	23	1 020
2023	100	80	20	988

¹ «Vet ikke» utgjorde 1 prosent av svarene i 2010, 2011, 2012 og 2015

² Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Figur 4.9 Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andeler med kontakt 2002-2023. Prosent¹

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn
 Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Andelene som oppgir at de har kontakt med innvandrere har hatt noen årlige variasjoner. Dette kan skyldes tilfeldigheter, som for eksempel hvem den enkelte respondenten kommer til å tenke på idet han/hun får spørsmålet (Blom, 2016). Den langsiktige trenden viser likevel at det har vært en viss økning i andelen som oppgir at de har kontakt med innvandrere som bor i Norge. I 2002 oppga 67 prosent at de hadde innvandrerkontakt, mens andelen er 80 prosent i 2023. En åpenbar grunn til at flere oppgir å ha kontakt med innvandrere er at innvandrerandelen i befolkningen har økt i denne perioden, noe som innebærer større sjanser for at man har kontakt med innvandrere på en eller annen arena. Fra 2002 til 2023 har denne andelen økt fra 5,7 prosent til 16 prosent (Statistisk sentralbyrå, 2023d).

Arenaer for kontakt

De som oppgir at de har kontakt med innvandrere får fire tilleggsspørsmål. Det første lyder: «I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge? Er det på jobben, i nabolaget, blant venner og kjente, i nær familie, gjennom skole eller studier, gjennom fritidsaktiviteter eller organisasjonsliv, eller på annen måte.» Skole/utdanning og fritidsaktiviteter/organisasjonsliv kom inn som nye alternativer i 2022. Respondentene kan svare ja på ett eller flere av disse alternativene.

Tabell 4.5 viser hvordan respondentene har kontakt på de ulike arenaene. De som svarer nei på det innledende spørsmålet, får verken dette eller de øvrige tre tilleggsspørsmålene knyttet til kontakt. De inngår likevel i prosentgrunnlaget for svarene i tabell 4.5. Det betyr at de som inngår i kategorien «nei» for ett spørsmål i tabellen, for eksempel «på jobben», både kan være de som ikke har kontakt med innvandrere i det hele tatt, og de som har kontakt på andre arenaer, for eksempel «blant venner og kjente».

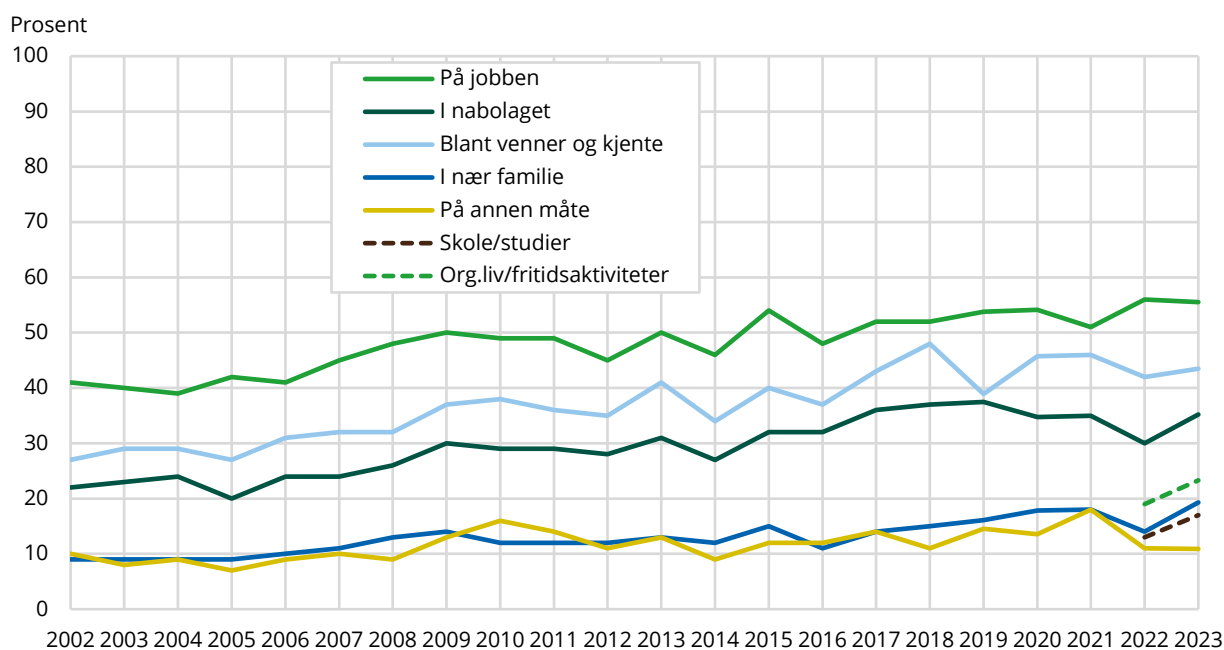
Tabell 4.5 Kontakt med innvandrere som bor i Norge, ulike arenaer. 2002-2023. Prosent^{1,2}

	Alle svar (prosent)	Ja (prosent)	Nei (prosent)	Antall personer som svarte
Andel med kontakt ...				
På jobben				
2002	100	41	59	1 408
2008	100	48	52	1 111
2012	100	45	55	1 180
2016	100	48	52	1 156
2020	100	54	46	1 174
2021	100	51	48	965
2022	100	56	44	1 020
2023	100	56	45	988
I nabolaget				
2002	100	22	78	1 408
2008	100	26	74	1 111
2012	100	28	72	1 180
2016	100	32	68	1 156
2020	100	35	65	1 174
2021	100	35	64	965
2022	100	30	70	1 020
2023	100	35	65	988
Blant venner og kjente				
2002	100	27	73	1 408
2008	100	32	68	1 111
2012	100	35	65	1 180
2016	100	37	63	1 156
2020	100	46	54	1 174
2021	100	46	54	965
2022	100	42	58	1 020
2023	100	44	57	988
I nær familie				
2002	100	9	91	1 408
2008	100	13	87	1 111
2012	100	12	88	1 180
2016	100	11	89	1 156
2020	100	18	82	1 174
2021	100	18	82	965
2022	100	14	86	1 020
2023	100	19	81	988
Gjennom skole/studier				
2022	100	13	87	1 020
2023	100	17	83	988
Fritidsaktiviteter/organisasjonsliv				
2022	100	19	81	1 020
2023	100	23	77	988
På annen måte				
2002	100	10	90	1 408
2008	100	9	91	1 111
2012	100	11	89	1 180
2016	100	12	88	1 156
2020	100	14	86	1 174
2021	100	18	82	965
2022	100	11	89	1 020
2023	100	11	89	988

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn² Personer uten innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnlaget

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

I figur 4.10 ser vi utviklingen over tid for alle kontaktarenaer for årene 2002 til 2023. Den viser at det har vært en økning for alle arenaene over tid, selv om det har vært noen årlige variasjoner i denne perioden.

Figur 4.10 Andelen av befolkningen som har kontakt med innvandrere på ulike sosiale arenaer. Personer uten innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnlaget. 2002-2023. Prosent¹

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Årlige variasjoner kan skyldes at personene som inngår i utvalget fra år til år har ulike kontaktarenaer, eller at de har ulik oppfatning av hvordan de definerer disse arenaene. Det er kanskje snakk om endringer i oppfatningen av kontakt heller enn faktiske endringer i forekomsten av kontakt (Blom, 2017). Slike variasjoner kan også skyldes tilfeldigheter.

Til tross for litt «hakkete» tidslinje for de ulike kontaktarenaene, er forholdet mellom dem ganske stabilt. Arbeidsplassen er den mest vanlige arenaen for kontakt med innvandrere, noe den har vært i alle år siden 2002. I 2023 svarte 56 prosent at de har kontakt med innvandrere på jobben, en andel som er 15 prosentpoeng større enn i 2002.

Etter jobben er det venne- og bekjentskapskretsen som er den mest vanlige arenaen for kontakt med innvandrere (44 prosent), og her har det vært en økning på 17 prosentpoeng fra 2002 til 2023. Også nabolaget er en arena der relativt mange oppgir at de har kontakt med innvandrere (35 prosent i 2023). Rangeringen av disse tre kontaktarenaene (jobb, venner/kjente, nabolag) har holdt seg stabil i hele perioden fra 2002 til 2023. I takt med at det er blitt flere som har kontakt med innvandrere i denne perioden, har det også vært en økning for alle disse tre arenaene. Det har også vært en økning over tid for kontakt gjennom nær familie, selv om bare om lag to av ti oppgir dette som en kontaktarena i 2023. De to siste årene har skole/studier og organisasjonsliv/fritidsaktiviteter blitt lagt til som alternativer. 17 prosent oppgir at de har kontakt gjennom skole eller studier, mens 23 prosent har kontakt med innvandrere gjennom organisasjonsliv/fritidsaktiviteter.

Antall kontaktarenaer

Det er som nevnt anledning til å svare ja på flere av arenaene for kontakt. Et mål på omfanget av kontakten kan dermed være hvor mange arenaer den enkelte oppgir (tabell 4.6). Personer som har kontakt med innvandrere på flere arenaer har rimeligvis større kontaktflate enn hva personer med kontakt på kun én arena har.

Tabell 4.6 Kontakt med innvandrere som bor i Norge, etter antall arenaer¹. 2002-2023. Prosent²

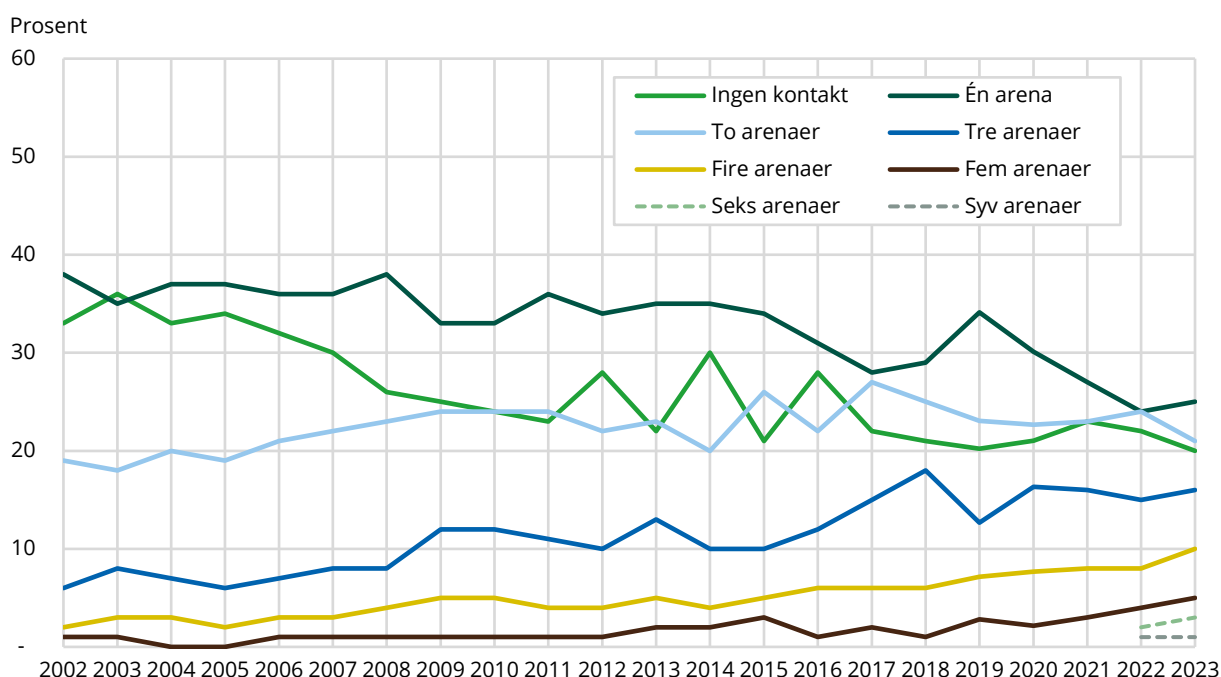
	2002	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Ingen kontakt	33	32	26	24	28	30	28	21	21	23	23	20
Én arena	38	36	38	33	34	35	31	29	30	27	24	25
To arenaer	19	21	23	24	22	20	22	25	23	23	24	21
Tre arenaer	6	7	8	12	10	10	12	18	16	16	15	16
Fire arenaer	2	3	4	5	4	4	6	6	8	8	8	10
Fem arenaer	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3	4	5
Seks arenaer	2	3
Syv arenaer	1	1
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antall personer som svarte	1 408	1 288	1 111	1 045	1 181	1 070	1 156	1 065	1 174	965	1 020	988

¹ Kategorien «vet ikke» er slått sammen med «ingen kontakt»

² Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Figur 4.11 Andel som oppgir å ha kontakt med innvandrere etter antall arenaer¹ for kontakt. 2002-2023. Prosent²

¹ Kategorien «vet ikke» er slått sammen med «ingen kontakt»

² Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

I årets undersøkelse oppgir 20 prosent at de ikke har kontakt med innvandrere (se tabell 4.6). Denne andelen har gått ned med 13 prosentpoeng i perioden fra 2002 til 2023. Utviklingen fra år til år er noe ujevn, som illustrert i figur 4.11, og innebærer at det har vært enkelte år med forholdsvis store andeler som har oppgitt at de ikke har noen kontakt med innvandrere som bor i Norge.

Siden 2002 har det vært mest vanlig å ha kontakt med innvandrere på én arena. Med noen årlige variasjoner, ser vi imidlertid at linjen i diagrammet (figur 4.11) peker nedover i løpet av perioden fra 2002 til 2023 for dette alternativet. Andelen som oppgir én kontaktarena har gått fra 38 prosent i 2002 til 25 prosent i 2023. En relativt stor andel – to av ti – oppgir at de har kontakt med innvandrere på to arenaer. Figur 4.11 viser en noe hakkete linje fra 2002 til 2023 for dette alternativet, men til tross for noen årlige variasjoner har det vært ganske stabilt – mellom 19 og 27 prosent – i hele perioden. Andelen med tre kontaktarenaer er på 16 prosent i 2023, og har hatt en vekst på 10 prosentpoeng i perioden 2002-2023. Det har også vært en økning i andelen som oppgir fire kontaktarenaer, fra 2 prosent i 2002 til 10 prosent i 2023. Det er svært få som oppgir at de har

kontakt på flere enn fire arenaer. I 2023 oppga 5 prosent at de hadde kontakt på fem arenaer, og for seks og syv arenaer var det bare henholdsvis 3 og 1 prosent i 2023.

Kontakt med hvor mange innvandrere?

Det andre tilleggsspørsmålet om omfanget av kontakt ble innført i 2003, og har ordlyden: «Hvor mange innvandrere har du kontakt med?». Svaralternativene som nevnes er 1, 2-4, 5-10 og flere enn 10. Som med de øvrige tilleggsspørsmålene rettes dette bare til dem som allerede har svart at de har kontakt med innvandrere. I tabell 4.7 inngår det likevel også tall for dem som ikke har kontakt. I omtalen av resultatene er det imidlertid enklest å ta utgangspunkt i tallene for dem som har innvandrerkontakt. Dette gjør vi for få bedre frem endringene i antallet innvandrere som omfattes av kontakten, noe som er det vi primært er interessert i.

Tabell 4.7 Antall personer som har kontakt med innvandrere som bor i Norge, etter antall personer en har kontakt med. 2003- 2023. Prosent¹

	Bare personer som har kontakt					Alle	Antall personer
	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10			
2003	9	41	29	22	100	889	
2005	10	37	30	23	100	841	
2007	6	39	33	22	100	891	
2009	6	33	36	25	100	829	
2011	4	33	34	28	100	859	
2013	5	36	31	28	100	891	
2015	4	27	35	34	100	939	
2017	3	27	34	35	100	853	
2018	4	26	36	34	100	841	
2019	4	32	28	35	100	863	
2020	5	26	32	37	100	918	
2021	4	31	29	36	100	722	
2022	4	28	33	35	100	793	
2023	5	24	34	38	100	785	

	Alle personer i utvalget					Alle	Antall personer
	Ingen ²	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10		
2003	36	6	26	19	14	100	1 381
2005	35	6	25	20	15	100	1 283
2007	30	5	27	23	16	100	1 268
2009	25	5	25	27	19	100	1 101
2011	24	3	25	26	22	100	1 123
2013	22	4	28	24	22	100	1 147
2015	22	3	22	28	27	100	1 190
2017	23	3	21	26	27	100	1 094
2018	21	3	21	28	27	100	1 058
2019	20	4	26	23	28	100	1 073
2020	20	4	21	26	30	100	1 154
2021	22	3	24	22	28	100	931
2022	20	3	23	27	28	100	978
2023	18	4	20	28	31	100	959

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

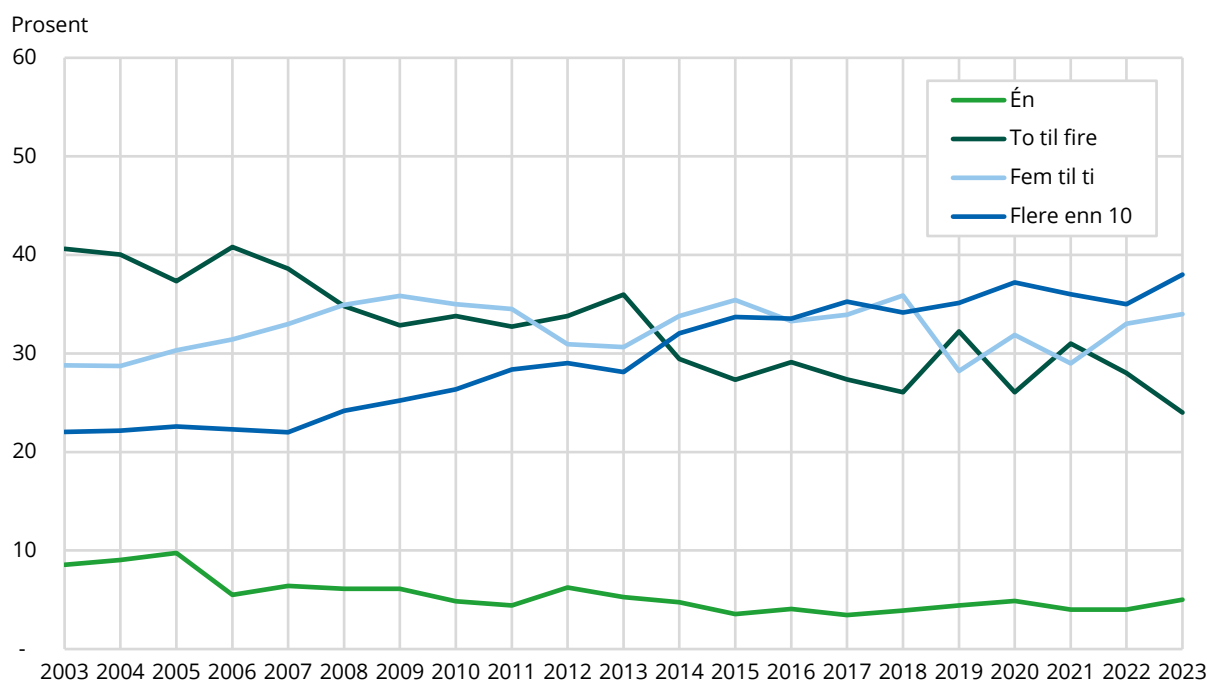
² Tall kan avvike fra andre tabeller som viser kontakt, da kategorien «vet ikke» ikke inngår i tabellgrunnlaget her

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2023

Blant dem som oppgir at de har kontakt med innvandrere som bor i Norge, er det svært få som bare oppgir én (5 prosent). Det er mest vanlig å ha kontakt med flere enn ti. I 2023 er det 38 prosent som oppgir at de hadde kontakt med så mange, som er en økning på 16 prosentpoeng siden 2003. I årets undersøkelse er det 34 prosent som oppgir at de har kontakt med fem til ti innvandrere, som er 5 prosentpoeng flere enn i 2003. Stadig færre av dem som har kontakt med innvandrere oppgir at de har kontakt med bare to til fire – 24 prosent i 2023 – som er en nedgang på 17 prosentpoeng siden 2003.

Figur 4.12 viser en ujevn tidslinje for de to midterste svaralternativene – to til fire og fem til ti. Det kan for eksempel være vanskelig å huske nøyaktig antall innvandrere man har kontakt med, som kan resultere i tilfeldige variasjoner fra år til år. Til tross for en noe hakkete linje, er det mer stabilitet for linjen som viser kontakt med fem til ti innvandrere enn den som representerer kontakt med to til fire innvandrere. Sistnevnte alternativ har en tydelig nedadgående trend. Linjen som representerer flere enn ti innvandrerkontakter har derimot en oppadgående trend i perioden fra 2003 til 2023. Andelen som oppgir bare én kontakt er nokså stabilt lav over tid.

Figur 4.12 Personer som har kontakt med innvandrere som bor i Norge, etter antall personer en har kontakt med. Bare personer med innvandrerkontakt inngår i beregningsutvalget. 2003-2023. Prosent¹

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

Hvor ofte kontakt?

Et aspekt ved omfanget av kontakten mellom innvandrere og den øvrige befolkningen er også hvor ofte kontakten forekommer. Spørsmålet om hyppighet av kontakt kom inn i undersøkelsen i 2003, og hadde ordlyden: «Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? Er det: Daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere enn månedlig?». Spørsmålene ble ikke stilt i undersøkelsen for årene 2004 til 2006, men ble gjenopptatt fra 2007. Tabell 4.8 og figur 4.13 viser svarfordelingen for dette spørsmålet.

Tabell 4.8 Hyppighet av kontakt blant dem som oppgir at de har kontakt med innvandrere som bor i Norge. 2003-2023. Prosent¹

	Daglig	Ukentlig	Månedlig	Sjeldnere enn månedlig	Alle som har kontakt	Alle som har kontakt
2003	45	36	14	5	100	890
2007	39	40	15	5	100	893
2008	43	39	13	5	100	818
2009	40	41	14	5	100	827
2010	38	44	14	3	100	790
2011	41	38	15	6	100	867
2012	40	42	13	4	100	847
2013	43	39	13	5	100	892
2014	45	37	13	5	100	748
2015	48	39	10	3	100	935
2016	43	38	16	3	100	1 424
2017	46	38	13	3	100	1 546
2018	45	40	12	3	100	1 579
2019	43	40	13	4	100	1 588
2020	42	42	13	4	100	1 572
2021	39	43	13	5	100	1 517
2022	44	40	12	5	100	1 546
2023	46	40	11	4	100	1 606

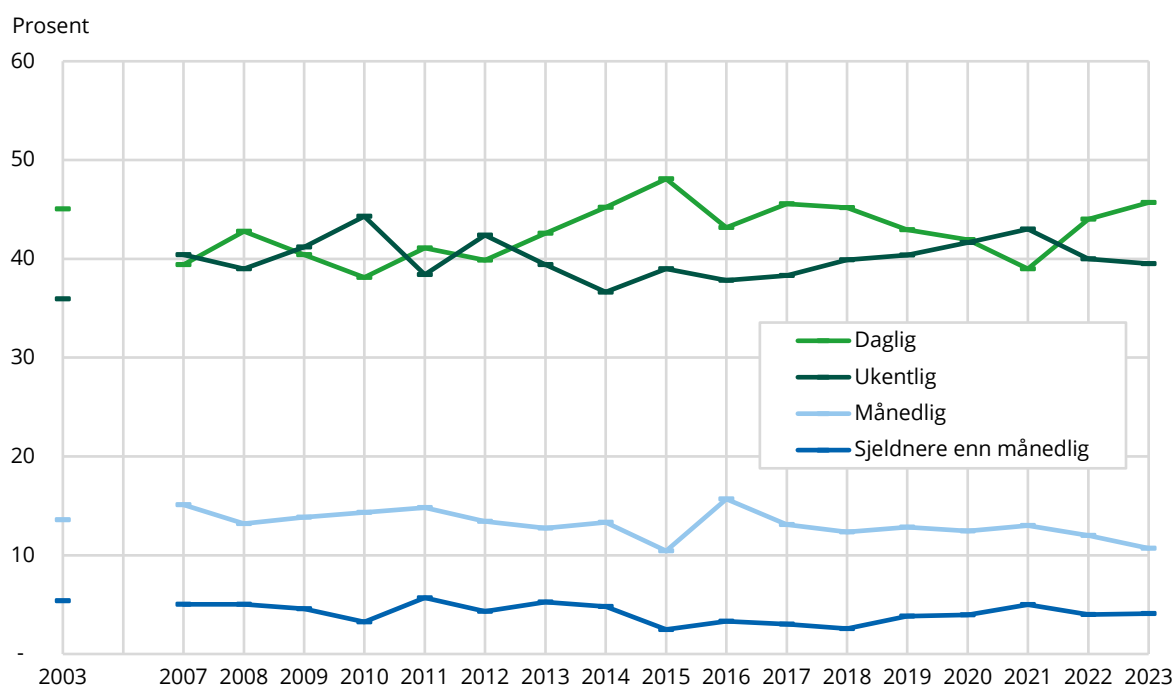
¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

Blant dem som oppgir å ha kontakt med innvandrere som bor i Norge er det mest vanlig med daglig eller ukentlig kontakt. Fra 2003 til 2013 har det vært noen årlige variasjoner, der disse to alternativene har vekslet mellom å være mest vanlig. I perioden 2013-2023 var det større andeler som oppga daglig kontakt. Unntaket var 2021, da det var flere som oppga ukentlig enn daglig kontakt. Dette kan sees i sammenheng med at det i perioder var restriksjoner knyttet til koronapandemien. I 2023 har 46 prosent daglig kontakt, som igjen gjør dette til det vanligste alternativet, mens 40 prosent oppgir at de hadde ukentlig kontakt.

11 prosent oppgir at de har hatt månedlig kontakt, mens de som svarer at den forekommer sjeldnere enn månedlig er svært få, 4 prosent i 2023. Disse andelene har holdt seg stabilt lave i hele perioden fra 2003 til 2023. Små variasjoner fra ett år til et annet kan gjenspeile tilfeldigheter.

Figur 4.13 Andel som har kontakt med innvandrere daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere. Bare personer med innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnlaget. 2003 og 2007-2023. Prosent¹

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

Personlig erfaring med kontakt

Det siste tilleggsspørsmålet som blir stilt til dem som har kontakt med innvandrere har som formål å avdekke om respondentene har gode eller dårlige erfaringer med denne kontakten. Spørsmålet har ordlyden: «Hvordan er din personlige erfaring med denne kontakten? Er den: Hovedsakelig positiv, både positiv og negativ, eller hovedsakelig negativ?». Som for det foregående spørsmålet ble dette spørsmålet stilt første gang i 2003, med et opphold i årene 2004-2006, og gjeninnført i 2007. Tabell 4.9 viser svarfordelingen på dette spørsmålet for hvert år spørsmålet er blitt stilt, og figur 4.14 illustrerer utviklingen over tid.

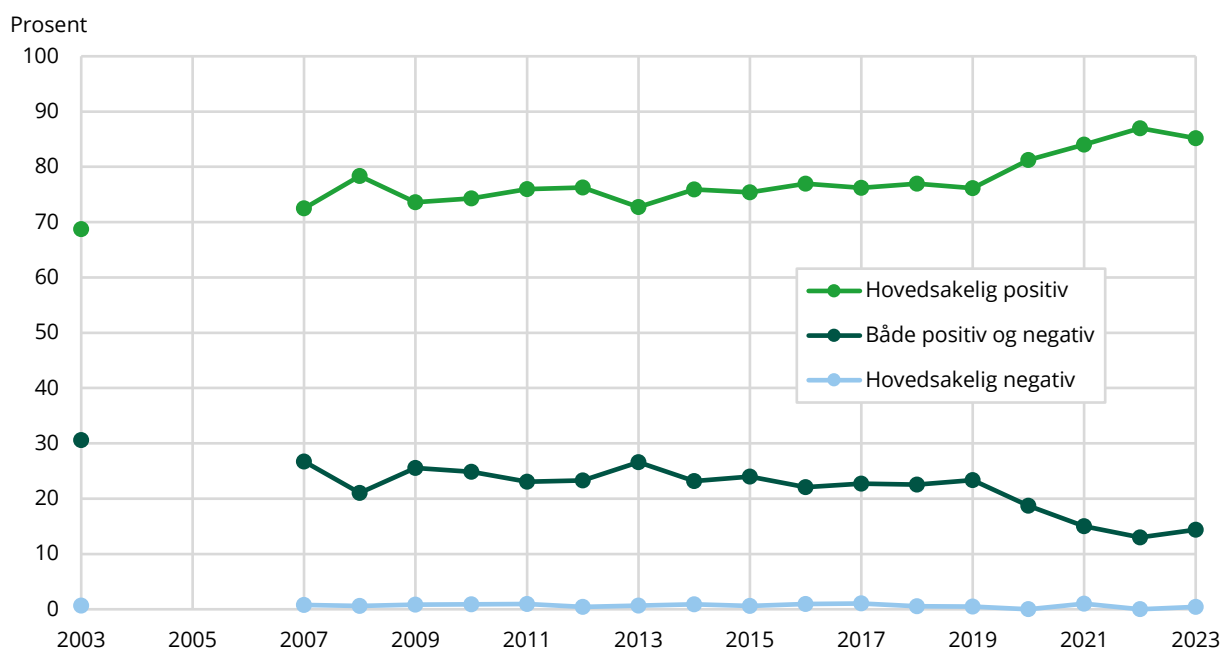
I hele perioden har det vært et klart flertall som har ansett sin kontakt med innvandrere som en hovedsakelig positiv erfaring, og andelen har økt fra 69 prosent i 2003 til 85 prosent i 2023. I 2022 var andelen størst, med 87 prosent. Bare en veldig liten andel – mellom 0 og 1 prosent – har oppgitt at de har ansett kontakten som hovedsakelig negativ. Andelen som har erfart at innvandrerkontakten har vært av både positiv og negativ karakter har gått ned fra 31 prosent i 2003 til 14 prosent i 2023.

Tabell 4.9 Personlig erfaring med å ha kontakt med innvandrere som bor i Norge. 2003 og 2007-2023. Prosent¹

	Hovedsakelig positiv	Både positiv og negativ	Hovedsakelig negativ	Alle	Antall personer som har kontakt
2003	69	31	1	100	889
2007	73	27	1	100	894
2008	78	21	1	100	818
2009	74	26	1	100	828
2010	74	25	1	100	800
2011	76	23	1	100	868
2012	76	23	1	100	856
2013	73	27	1	100	892
2014	76	23	1	100	756
2015	75	24	1	100	941
2016	77	22	1	100	827
2017	76	23	1	100	857
2018	77	23	1	100	843
2019	76	23	1	100	863
2020	81	19	-	100	923
2021	84	15	1	100	734
2022	87	13	0	100	800
2023	85	14	0	100	791

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn
 Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

Figur 4.14 Andel med positive og negative erfaringer fra kontakt med innvandrere. Bare personer med innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnet. 2003 og 2007-2023. Prosent¹

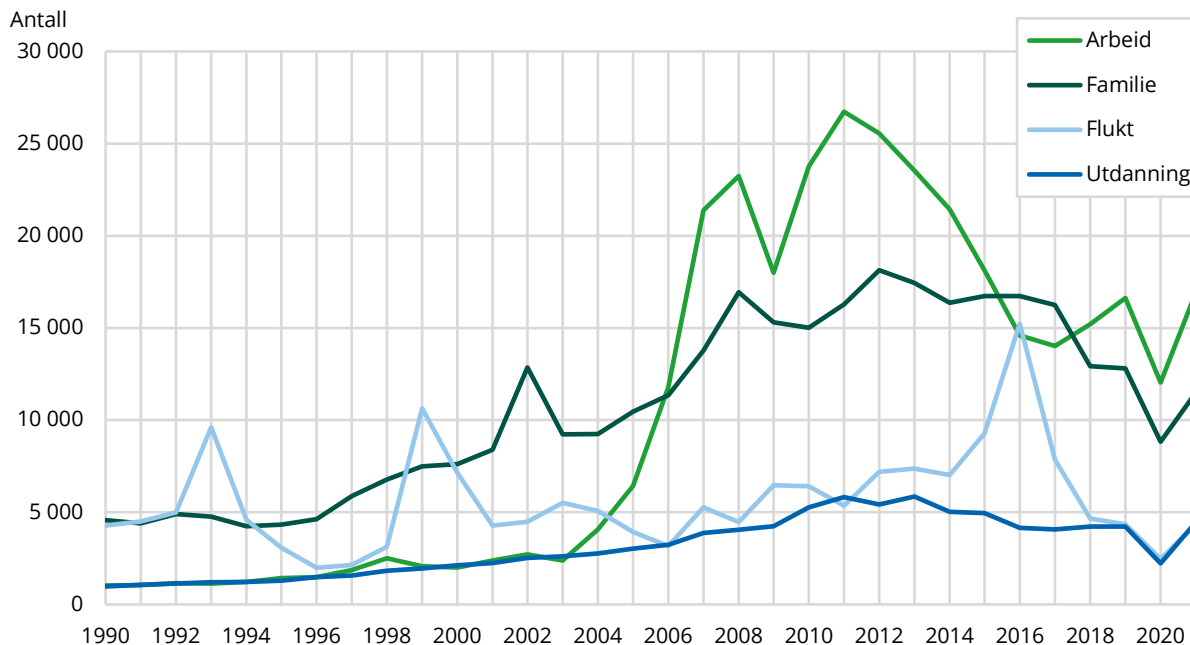
¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn
 Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

4.5. Spørsmål 5: Holdning til arbeidsinnvandring

Familiegjenforening/-etablering og flukt var lenge de to viktigste årsakene til innvandring blant ikke-nordiske statsborgere. Fra og med 2006 har arbeidsinnvandring imidlertid blitt den vanligste innvandringsgrunnen. Figur 4.15 illustrerer utviklingen i antall innvandrere etter innvandringsgrunn fra 1990 til 2021. Etter EU-utvidelsene i 2004 og 2007, og med et stort udekket behov for arbeidskraft i det norske arbeidsmarkedet, ble det stor arbeidsinnvandring, særlig fra Polen og Litauen. Antall arbeidsinnvandringer til Norge økte frem til 2011, da det kom nesten 27 000 ikke-nordiske innvandrere for å jobbe i Norge. Etter 2011 har antallet imidlertid gått ned. I 2016 var flukt-

og familieinnvandring større enn arbeidsinnvandring, som følge av krigen i Syria og den store flyktningstrømmen derfra. Fra 2018 har arbeid igjen vært den viktigste innvandringsgrunnen. I 2020 gikk alle typer innvandringer ned grunnet restriksjoner som en følge av koronapandemien, men tok seg opp igjen i 2021.

Figur 4.15 Innvandring etter innvandringsgrunn blant ikke-nordiske statsborgere. 1990-2021. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå, innvandrere etter innvandringsgrunn

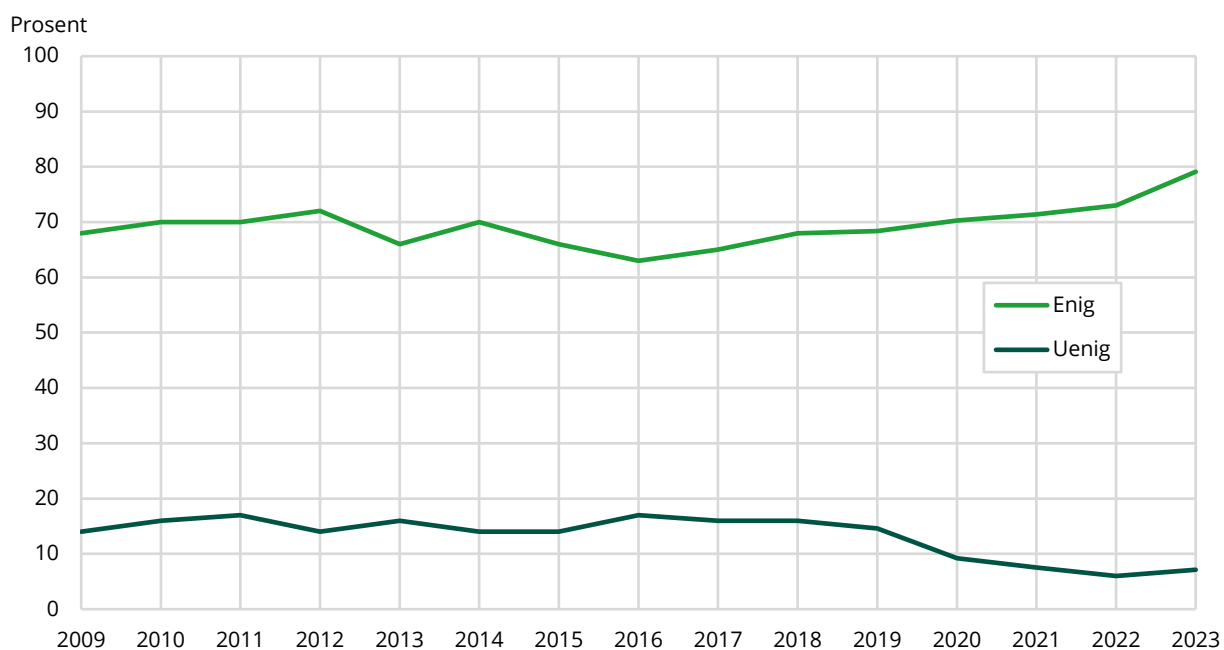
Fordi arbeidsinnvandring kom i fokus utover 2000-tallet, ble det tatt inn et spørsmål om dette i 2009. Dette hadde ordlyden: «Til slutt en påstand om arbeidsinnvandring. Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. Er du helt enig i dette, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?». For at respondentene ikke skal påvirkes til å tenke i retning arbeidsinnvandring på de øvrige spørsmålene, er dette spørsmålet plassert sist i spørsmålsbolken. Tabell 4.10 viser svarfordelingen på dette spørsmålet fra 2009 til 2023, mens det i figur 4.16 vises en grafisk fremstilling av utviklingen i holdninger til arbeidsinnvandring over tid.

Tabell 4.10 Holdning til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden. 2009-2023. Prosent¹

	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Alle	Antall personer som svarte
"Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi"								
2009	24	44	17	11	3	2	100	1 101
2010	26	44	9	12	4	6	100	1 052
2011	25	45	9	13	4	4	100	1 133
2012	27	45	10	10	4	4	100	1 182
2013	24	42	14	12	4	4	100	1 151
2014	29	41	12	11	3	4	100	1 071
2015	29	37	15	9	5	6	100	1 196
2016	21	42	16	12	5	5	100	1 158
2017	26	39	16	12	4	3	100	1 100
2018	24	44	14	12	4	3	100	1 060
2019	26	42	12	11	4	5	100	1 075
2020	34	37	15	7	3	5	100	1 162
2021	39	33	13	6	2	8	100	946
2022	39	34	15	5	1	7	100	987
2023	38	41	8	4	3	6	100	968

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

Figur 4.16 Holdning til utsagnet "Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi". 2009-2023. Prosent¹

¹ Fra 2010 er verdiene vektet etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, fra og med 2016 også etter alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2023

Helt siden spørsmålet ble innført i 2009 har det vært et klart flertall som har sagt seg enig i at arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden for det meste bidrar positivt til norsk økonomi. Det er ingen store endringer fra år til år, men vi ser at én av toppene var i 2012, da 72 prosent sa seg helt eller nokså enig. Dette var året etter at arbeidsinnvandringen var på sitt høyeste nivå, og vi var inne i en periode med økonomiske oppgangstider etter finanskrisen (Statistisk sentralbyrå, 2012). I 2016 var andelen som var enig på det laveste, med 63 prosent, og har deretter økt jevnt. Både i 2022 og i 2023 var andelen enige større enn i 2012, og det har vært en særlig stor årlig økning fra 2022 til 2023. I årets undersøkelse sa 79 prosent seg enig i at arbeidsinnvandring bidrar positivt til økonomien her til lands, mens 7 prosent er uenig. Dette er den største andelen enige siden spørsmålet ble innført i 2009.

5. Hvilke endringer er statistisk signifikante?

Vi har til nå sett på hvordan holdninger til innvandrere og innvandring har utviklet seg over tid. Selv om noen endringer fra ett år til et annet har vært små, og ikke statistisk signifikante, kan en slik trend over flere år likevel beskrive viktige endringer i holdninger. Årets undersøkelse viser at trenden mot mer positive holdninger fortsetter, og holdningene som uttrykkes i år er gjennomgående mer positive enn i fjor.

Hvorvidt vi med rimelig grad av sikkerhet kan si at endringene det siste året er så store at de også ville kunne gjenfinnes i hele befolkningen (om vi hadde hatt mulighet til å undersøke), vil omtales i dette kapitlet.

Vi vil her undersøke om holdningene som blir kartlagt for 2023 i spørsmål 1, 3 og 5 er signifikant forskjellige fra 2022-undersøkelsen. Dette gjør vi ved å benytte en tohalet t-test av forskjellen mellom gjennomsnittsverdiene på skalaene, basert på hele svarfordelingen. Svarene gis i form av verdier fra 1 til 5, der «vet ikke» og «vil ikke svare» holdes utenfor (behandles som «missing»⁴).

Tabell 5.1 viser resultatene av signifikanstestene for utsagnene i spørsmål 1a-f, 3 og 5. De to første tallkolonnene viser gjennomsnittlig svarfordeling på skalaene i 2022 (\bar{x} 2022) og 2023 (\bar{x} 2023). Jo høyere gjennomsnittsverdiene er, desto mer positive er reaksjonene på de respektive utsagnene. Tredje kolonne viser sannsynligheten (p) for at H_0 er sann. H_0 er den såkalte nullhypotesen som sier at det i virkeligheten ikke er noen endring i befolkningens holdninger fra 2022 til 2023 for det aktuelle spørsmålet. 2023-undersøkelsen ble gjennomført bare et halvt år etter 2022-undersøkelsen, fordi datainnsamlingsperioden ble endret. Derfor fremstilles endringene fra ett år til et annet, men i realiteten er det en halvårsperiode som måles – fra juli/august 2022 til januar/februar 2023. Resultatene av signifikanstesting må sees i lys av dette.

⁴ Svarene på noen spørsmål er omkodet slik at høye verdier alltid betyr «innvandrervennlige» holdninger. Det er gjort i spørsmål 1a, 1c og 1e (positivt ladete utsagn) slik at «helt enig» tilordnes verdien 5, «nokså enig» verdien 4, «både og» verdien 3, «nokså uenig» verdien 2 og «helt uenig» verdien 1. Uten omkoding ville rekkefølgen vært omvendt. Svarene på spørsmål 3 om å gi opphold til flyktninger, behandles som skårer på en trepunkts skala der «lettere» kodes 3, «som i dag» kodes 2 og «vanskeligere» kodes 1.

Tabell 5.1 Holdning til åtte utsagn om innvandrere, innvandringspolitikk og flyktninger, 2022- 2023. Gjennomsnitt på skala¹ og t-test for om forskjellen mellom målene etter intervjuår er statistisk signifikante². Vektete verdier³. Standardfeil i parentes

Utsagn	\bar{X}_{2022}	\bar{X}_{2023}	p for t under H ₀
Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv (spørsmål 1a)	4,2083 (0,0294)	4,3235 (0,0268)	0,0038
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene (spørsmål 1b)	3,8782 (0,0369)	3,9241 (0,0365)	0,3770
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge (spørsmål 1c)	4,1327 (0,0324)	4,1750 (0,0329)	0,3596
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet (spørsmål 1d)	3,9387 (0,0386)	3,9527 (0,0363)	0,7917
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn (spørsmål 1e)	4,6708 (0,0231)	4,6451 (0,0249)	0,4500
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig (spørsmål 1f)	3,1992 (0,0437)	3,2942 (0,0429)	0,1213
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien (spørsmål 5)	4,1142 (0,0311)	4,1405 (0,0315)	0,5532
Sammenlignet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? (spørsmål 3)	2,1076 (0,0208)	2,1441 (0,0196)	0,2022

¹ Fempunkts skala for de sju første utsagn (spørsmål 1a-f og spørsmål 5), trepunkts skala for det åttende (spørsmål 3). Svarfordelingen er kodet slik at høye verdier uttrykker «innvandrervennlige» standpunkter i samtlige utsagn.

² H₀: Gjennomsnittsverdi for 2023 = gjennomsnittsverdi for 2022 (ingen endringer).

³ For begge år er verdiene vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn, slik at nettoutvalgenes fordeling tilsvarende bruttoutvalgenes mest mulig.
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2022-2023

Vi ser at gjennomsnittene i 2023-kolonnen er høyere enn gjennomsnittene i 2022-kolonnen på nesten alle utsagn. Altså uttrykkes det mer innvandrervennlige holdninger i 2023. Unntaket er spørsmålet om alle innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn, hvor det er noe mindre positive holdninger i 2023 sammenlignet med året før.

Hvorvidt forskjellene er store nok til at vi kan stole på resultatene, eller om endringene like gjerne skyldes tilfeldigheter, gir tallene i kolonnen lengst til høyre svar på. Verdien her gir informasjon om hvor sannsynlig det er at forskjellen mellom resultatene i 2022 og 2023 skyldes tilfeldigheter. Dersom verdien er større enn 0,05 bekreftes nullhypotesen (H₀), som sier at sannsynligheten for at det ikke er noen endringer i holdningene fra 2022 til 2023 er større enn 5 prosent.

Verdiene i signifikanstesten (siste kolonne i tabell 5.1) viser at det bare er statistisk signifikant endring fra 2022 til 2023 på ett av utsagnene; Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. For de andre utsagnene som er med i denne testen er det ingen signifikante endringer.

Endring i holdninger om innvandrere i nære relasjoner

Spørsmål 2 i undersøkelsen handler om holdninger til innvandrere i forskjellige sosiale scenarier: om man ville vært komfortabel med å ha en innvandrer som hjemmehjelp for seg selv eller for noen i nær familie, som lege, som svigersønn/-datter eller som nær kollega. Utfallsvariabelen er dikotom (ja/nei). «Vet ikke» og «vil ikke svare» er holdt utenfor. Dikotome formater egner seg mindre godt for testing av forskjeller i form av avstand mellom gjennomsnitt. I stedet signifikanstester vi eventuelle forskjeller mellom målinger for disse indikatorene ved hjelp av tosidige kji-kvadrattester.

Testobservatoren kji-kvadrat (χ^2) viser størrelsen på avviket mellom observert og forventet verdi ved statistisk uavhengighet mellom målevariabel og intervjuår. Jo større kji-kvadrat, desto mindre sannsynlig er det at målevariabel og intervjuår er statistisk uavhengige størrelser. Tabell 5.2 viser resultatet av denne toveis kji-kvadrattesten for om reaksjonen på spørsmål 2 er forskjellig fra 2022 til 2023.

Tabell 5.2 Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2022-2023. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår er statistisk signifikante¹ (DF=1). Vektete verdier²

Spørsmål: Vi antar at innvandreren behersker norsk. Ville du vært komfortabel med ...	X ²	p for X ² under H ₀
... om du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer? (Spørsmål 2a)	12,2505	0,0066
... du hadde en lege som var innvandrer? (Spørsmål 2b)	30,2491	<.0001
... du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer? (Spørsmål 2c)	10,3727	0,0156
... å få en innvandrer som nær kollega? (Spørsmål 2d)	16,0251	0,0011

¹ H₀: Holdningen i 2023 er lik holdningen i 2022

² For begge år er verdiene vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn, slik at nettoutvalgenes fordeling mest mulig tilsvarer bruttoutvalgenes
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

Før 2022 var spørsmålet formulert annerledes. Da ble det stilt spørsmål til om respondentene syntes det ville vært *ubehagelig* med en innvandrer i de ulike scenariene. I tillegg ble spørsmålet om det ville vært ubehagelig å få en innvandrer som ny nabo tatt ut av spørreskjema. I stedet har det fra 2022 kommet inn to nye alternativer – lege og nær kollega.

Langtidstrenden har vist en mindre skepsis til innvandrere i de ulike scenariene. På grunn av omformulering av spørsmålet, og nye alternativer, lar det seg ikke gjøre å direkte sammenligne 2022- og 2023-resultatene bakover i tid. De to siste årene har spørsmålsordlyden imidlertid vært lik, og endringene fra 2022 til 2023 viser at holdningene til innvandrere i de ulike scenariene har gått i positiv retning, og at det er en statistisk signifikant endring for alle disse spørsmålene.

Hvorvidt man ville vært komfortabel med å få en innvandrer som hjemmehjelp til seg selv eller en i nærmeste familie økte med 1 prosentpoeng fra 2022 til 2023, fra 93 til 94 prosent. I 2022 mente 94 prosent at det var greit å få en innvandrer som lege, og andelen økte til 97 prosent i 2023. At en sønn eller datter ville gifte seg med en innvandrer var det 87 prosent som ville vært komfortabel med i 2023, mot 85 prosent i 2022. Størst aksept er det for å få en innvandrer som nær kollega, som økte fra 97 prosent i 2022 til 98 prosent i 2023.

Endring i kontakt med innvandrere

Spørsmål 4 handler om forskjellige former for og grader av kontakt med innvandrere. Også disse spørsmålene har enten dikotome formater eller andre formater som egner seg mindre godt for testing av forskjeller i form av avstand mellom gjennomsnitt. Eventuelle signifikante forskjeller mellom målingene i 2023 og 2022 for disse indikatorene måles også her ved hjelp av tosidige kji-kvadrattester, og resultatene vises i tabell 5.3.

Tabell 5.3 Svar på spørsmål om kontakt med innvandrere, 2022-2023. Kji-kvadrattest for om forskjellen er statistisk signifikant¹. Vektete verdier

	X2	DF	p for X ² under H ₀
Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, for eksempel på jobben, i nabolaget, blant venner, familie eller liknende? (Spørsmål 4a)	2,1326	1	0,1442
I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge? (Spørsmål 4b)			
På jobben	0,5698	1	0,4503
I nabolaget	9,9503	1	0,0016
Venner og kjente	0,6168	1	0,4323
I nær familie	15,2439	1	<.0001
Gjennom skole/studier	10,6915	1	0,0011
Gjennom fritidsaktiviteter/organisasjonsliv	9,1406	1	0,0025
På annen måte	0,2888	1	0,5910
Gitt at du har kontakt, hvor mange innvandrere har du kontakt med? (Spørsmål 4c)			
Svaralternativer: 1, 2-4, 5-10, 10+	7,5505	3	0,0563
Gitt at du har kontakt, hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? (Spørsmål 4d)			
Svaralternativer: Daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig	2,2972	3	0,5131
Gitt at du har kontakt, hvordan er din personlige erfaring med denne kontakten? (Spørsmål 4e) Svaralternativer: Hovedsakelig positiv, både positiv og negativ, hovedsakelig negativ	3,4548	2	0,1777

¹ H₀: Holdningen i 2023 er lik holdningen i 2022.

² For begge år er verdiene vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn, slik at nettoutvalgenes fordeling mest mulig tilsvarer bruttutvalgenes fordeling.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2022-2023

Andelen som oppgir at de ikke har kontakt med innvandrere har gått ned med 3 prosentpoeng fra 2022 til 2023. Dette er ikke en signifikant nedgang. Når vi ser på hvor respondentene oppgir at de har kontakt med innvandrere, er det bare marginale endringer i arenaer som jobb, blant venner og kjente og på annen måte. Disse endringene er så små at de sannsynligvis er uavhengig av intervjuåret, og reflekterer tilfeldige variasjoner fra ett år til et annet.

På andre arenaer har det imidlertid vært større endringer. Andelene som oppgir at de har hatt kontakt med innvandrere i nabolaget og i nær familie økte med 5 prosentpoeng fra 2022 til 2023, som tilsier statistisk signifikante økninger. To nye alternativer kom inn i spørreskjemaet i 2022 – skole/studier og fritidsaktiviteter/organisasjonsliv. For begge disse to nye kontaktarenaene har det vært en økning på 4 prosentpoeng fra 2022 og 2023. Også dette er en statistisk signifikante økninger.

Når det gjelder spørsmålet om hvor mange innvandrere den enkelte har kontakt med (spørsmål 4c), er det en nedgang på 4 prosentpoeng i andelen som oppgir at de har kontakt med to til fire innvandrere, mens det er en økning på henholdsvis 1 og 3 prosentpoeng i andelene som oppgir fem til ti og flere enn 10. Dette er svaralternativer som har relativt store årlige variasjoner. Endringene fra 2022 til 2023 i antall innvandrere man oppgir å ha kontakt med er ikke statistisk signifikant, og kan skyldes tilfeldigheter.

Fra 2013 til 2023, med unntak av 2021, har det vært mest vanlig med daglig kontakt med innvandrere. Fra 2015 til 2021 har det imidlertid vært en svak nedgang i andelen som har oppgitt at de har daglig kontakt, mens ukentlig kontakt har hatt en liten økning. I 2022 snudde det imidlertid, og det ble økning for daglig kontakt og nedgang for ukentlig kontakt. Den største endringen skjedde fra 2021 til 2022, og selv om trenden fortsatte i år, er det ingen statistisk signifikant endring fra 2022 til 2023. Andelen som har oppgitt månedlig eller sjeldnere enn månedlig kontakt har vært stabilt lav.

På spørsmålet om personlige erfaringer med å ha kontakt med innvandrere (spørsmål 4e) er det heller ingen signifikant endring fra 2022 til 2023. Mens trenden de siste årene har vært at stadig flere oppgir at de hovedsakelig har positive erfaringer med innvandrerkontakt, har det stagnert noe det siste året. Mens 87 prosent anså sin kontakt med innvandrere som hovedsakelig positiv i 2022, var andelen 85 prosent i 2023, altså en liten nedgang. Endringen er imidlertid så liten at det også kan skyldes tilfeldigheter fra ett år til et annet, altså ingen statistisk signifikant nedgang.

6. Holdninger etter bakgrunnskjennetegn

I dette kapitlet ser vi nærmere på sammenhengen mellom holdningsindikatorerne og kjennemerker ved personene som har svart på undersøkelsen. En oversikt over disse sammenhengene vises i vedlegg B. I tabellene i vedlegget er kategoriene «helt» og «nokså» (u)enig slått sammen til kategorien (u)enig. Dette er gjort for å gjøre det enklere å lese og tolke tabellene.

Ut fra denne tabellen kan vi se mange sammenhenger mellom trekk ved respondentene og hvordan de har svart på de ulike spørsmålene i undersøkelsen. En slik bivariat sammenligning, der vi kun sammenligner svarene på gitte spørsmål sett i lys av ett enkelt kjennetegn, vil imidlertid ikke fange opp mer komplekse sammenhenger. Som vi skal komme tilbake til under, er det for eksempel slik at utdanningsnivået blant personene som bor i spredtbebygde strøk generelt sett er lavere enn blant dem som bor i tettbygde strøk. Høyere utdanningsnivå sammenfaller i stor grad med mer positive holdninger til innvandring. Er det slik at holdningene blant de i tettbygde strøk er mer positive når vi tar høyde for forskjellene i utdanningsnivå? Slike spørsmål kan ikke besvares ved hjelp av tabellene i vedlegg B alene.

Derfor gjennomfører vi også en multivariat analyse, der vi undersøker om holdningene varierer etter enkelte kjennemerker når andre faktorer samtidig holdes uendret. For å hjelpe oss med dette tar vi i bruk en såkalt multippel lineær regresjon (OLS). Resultatene av denne analysen er presentert i vedlegg C. Som man kan se, estimerer vi tre modeller for hver avhengige variabel. I alle tre modellene er variablene kjønn, alder, bostedsstrøk (tett/spredt), landsdel, økonomisk hovedaktivitet og innvandrerbakgrunn inkludert. Utdanningsnivå og antall arenaer for kontakt med innvandrere er begge inkludert i modell c mens i de to første modellene (a og b) er disse variablene holdt utenfor i hver sin modell. Det gjør vi for å undersøke hvor sterk den statistiske sammenhengen de andre kjennemerkene har. Ved å sammenligne resultatene fra modell a og b med resultatene fra modell c, der begge variablene er med, kan vi få et bedre inntrykk av hvilken rolle utdanningsnivå og antall kontaktarenaer spiller i relasjon med de andre uavhengige variablene. Grunnen til at vi behandler disse to variablene på denne måten, er at utdanningsnivå og graden av kontakt med innvandrere er faktorer som ofte blir trukket frem som særlig sentrale for å forklare variasjon i holdninger til innvandrere. Som vi kommer tilbake til senere i dette kapitlet finner vi også i årets undersøkelse belegg for dette.

I analysen estimeres det et anslag for å si noe om sammenhengene mellom bakgrunnsfaktorene og de viktigste holdningsvariablene. Høye verdier betyr positive holdninger, mens lave verdier betyr negative. Estimaten viser hvordan ett trinns økning på forklaringsvariabelen medfører oppgang (positivt fortegn) eller nedgang (negativt fortegn) i skårene på den avhengige variabelen, kontrollert for øvrige faktorer i modellen. Ved forklaringsvariablene (som for eksempel kjønn og landsdel) viser estimaten hvordan verdiene på disse variablene henger sammen med resultatene relativt til referanseverdien. Eksempelvis viser estimaten for kjønn hvordan det å være kvinne samvarierer med holdningene som uttrykkes sammenlignet med det å være mann, som er referanseverdien i dette tilfellet.

Sammen med disse estimatene følger også signifikansanslag. Disse benyttes for å skille mellom sikre og mindre sikre sammenhenger og angir en sannsynlighet i prosent for at variasjonen i den avhengige variabelen ikke har sammenheng med den aktuelle uavhengige variabelen (den såkalte nullhypotesen). Det er vanlig å benytte seg av en tommelfingerregel om at signifikansanslag på mindre enn fem prosent (0,05) betraktes som sikkert. Sammenhenger der anslaget er fem prosent eller over anses som i større grad å kunne være et utslag av tilfeldigheter og ikke som å være statistisk signifikant. Når vi skriver at et resultat er statistisk signifikant, innebærer dette med andre ord at vi er rimelig sikre på at det er en sammenheng mellom det aktuelle bakgrunnskjennetegnet og forskjeller i svarene på det respektive spørsmålet.

Det er viktig å huske at denne grensen på fem prosent er relativt «tilfeldig» i den forstand at signifikansanslag som er nære hverandre kan falle på hver sin side av den. Resultater som i praksis har nesten like anslag kan dermed i ulik grad fremstå som statistisk signifikante. Grensen bør derfor oppfattes som flytende i den forstand at man ikke bør tolke den som absolutt. At en sammenheng ikke er statistisk signifikant betyr dessuten ikke at det nødvendigvis ikke er noen sammenheng mellom variablene (for en oppsummering av kritikken av bruken av p-verdier og begrepet «statistisk signifikans», se Wasserstein et al. (2019)). Signifikansanslaget sier som sagt noe om hvor sannsynlig det er at det gitte resultatet skyldes tilfeldigheter, og beviser/motbeviser ikke i seg selv at det faktisk er en sammenheng. En viktig del av analysen består derfor i å se resultatene i sammenheng med andre resultater i analysen, også fra tidligere år, samt andre rapporter og forskning.

På generelt grunnlag er det verdt å understreke at holdningene vi ser uttrykk for i undersøkelsen synes å gjenspeile svært stabile mønstre. Som vi kommer tilbake til flere ganger i løpet av analysen, er det stor grad av samsvar mellom resultatene vi finner i årets undersøkelse sammenlignet med resultatene fra tidligere undersøkelser. Det betyr ikke at det ikke finner sted endringer i holdningene over tid, men at disse snarere skjer tregt og gradvis heller enn raskt og plutselig. Over lengre tid kan, som nevnt i kapittel 5, mindre endringer i samme retning være ledd i et mønster som først blir synlig når vi betrakter resultater fra flere år i sammenheng. Det er med andre ord ofte tendensene over tid som sier oss noe. Samtidig er det slik at skjevheter i nettoutvalget kan ha betydning for signifikansanslagene i analysen. Det er derfor grunn til å tolke eventuelle endringer fra år til år, når det gjelder sammenhenger, med en viss forsiktighet med hensyn til statistisk signifikans.

Det er også viktig å huske at svarene i undersøkelsen i det store og det hele er positive i den forstand at et klart flertall av respondentene gir uttrykk for positive/liberale holdninger på de fleste spørsmålene. Når vi i dette kapitlet omtaler bakgrunnskjennetegn som synes å ha en sammenheng med mer «negative» holdninger i aktuelle spørsmål, er det derfor verdt å ha i mente at dette er fra et utgangspunkt der svarene som oftest er svært positive.

6.1. Kjønn

Kvinner generelt sett mer positive

Det har lenge vært en hovedtendens at kvinner utviser noe mer positive holdninger til innvandrere og innvandring enn menn. Slik er det også i årets undersøkelse. Kvinner er for eksempel i noe større grad uenige i at innvandrere er en kilde til utrygghet i samfunnet og at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. I det sistnevnte spørsmålet er sammenhengen mellom å være kvinne og være mer positiv (med andre ord uenig i påstanden) signifikant dersom man kontrollerer for andre bakgrunnskjennetegn. Flere kvinner mener dessuten at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet, 27 prosent mot 18 prosent av mennene. Flere kvinner er også enige i at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.

... men ikke til innvandrere i arbeidslivet

Når det gjelder spørsmål som omhandler innvandreres rolle i arbeidslivet er derimot menn mer positive enn kvinner. Flere menn er enige i at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv (88 mot 86 prosent) og i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi (81 mot 78 prosent). Det er også flere kvinner som er uenige i påstanden om at alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn. Sammenhengen mellom kjønn og hvor positivt man svarer på disse spørsmålene er ikke statistisk signifikante når vi kontrollerer for andre kjennetegn hos respondentene, men vi kjenner igjen tendensen fra tidligere års undersøkelser (se eksempelvis Strøm og Molstad (2021) eller Blom (2006, 2013)).

Hva skyldes disse kjønnsforskjellene i svarene? Her kan vi kun antyde noen mulige forklaringer på mønstrene vi ser. Forskjeller i bakgrunnskjennetegn vi ellers vet spiller en stor rolle, slik som utdanningsnivå og antall arenaer som man har kontakt på (se delkapittel 6.3 og 6.4 nedenfor), virker ikke som å kunne forklare hvorfor kvinner synes å være mer positive. Forskjellene i svarene består som sagt selv når vi kontrollerer for slike eventuelle ulikheter i kontakt og utdanningsnivå. Vi ser dessuten at flere av mennene har daglig kontakt med innvandrere. En forklaring, som vi har vært inne på i kapittel 3, tar utgangspunkt i generelle forskjeller mellom kjønnene med hensyn til (politiske) holdninger, der kvinner i større grad gir uttrykk for mer «venstreorienterte» partipreferanser og holdninger enn mennene (Bergh, 2008). De mer positive holdningene til innvandrere kan dermed potensielt sett være en forlengelse av forskjeller i andre spørsmål.

Dette forklarer imidlertid ikke tendensen vi ser til at kvinner synes å være noe mer negative enn menn i spørsmål som omhandler innvandreres rolle i arbeidslivet. Dette kunne muligens hatt å gjøre med hvilke arenaer man møter innvandrere på, men litt over halvparten, henholdsvis 57 og 54 prosent av det vektete utvalget av menn og kvinner, svarer at de har kontakt med innvandrere gjennom jobben. At disse forskjellene i holdninger skyldes ulik grad av kontakt med innvandrere gjennom arbeid fremstår derfor som tvilsomt.

En annen mulig forklaring på at kvinner svarer noe mer negativt på spørsmål som omhandler innvandreres rolle i arbeidslivet har å gjøre med kvinners relativt sett svakere stilling i arbeidslivet. Kvinner jobber blant annet i langt større grad deltid enn menn (Gram, 2022). Dette kan føre til at kvinner i større grad opplever innvandrere som potensielle konkurrenter i arbeidslivet.

6.2. Alder

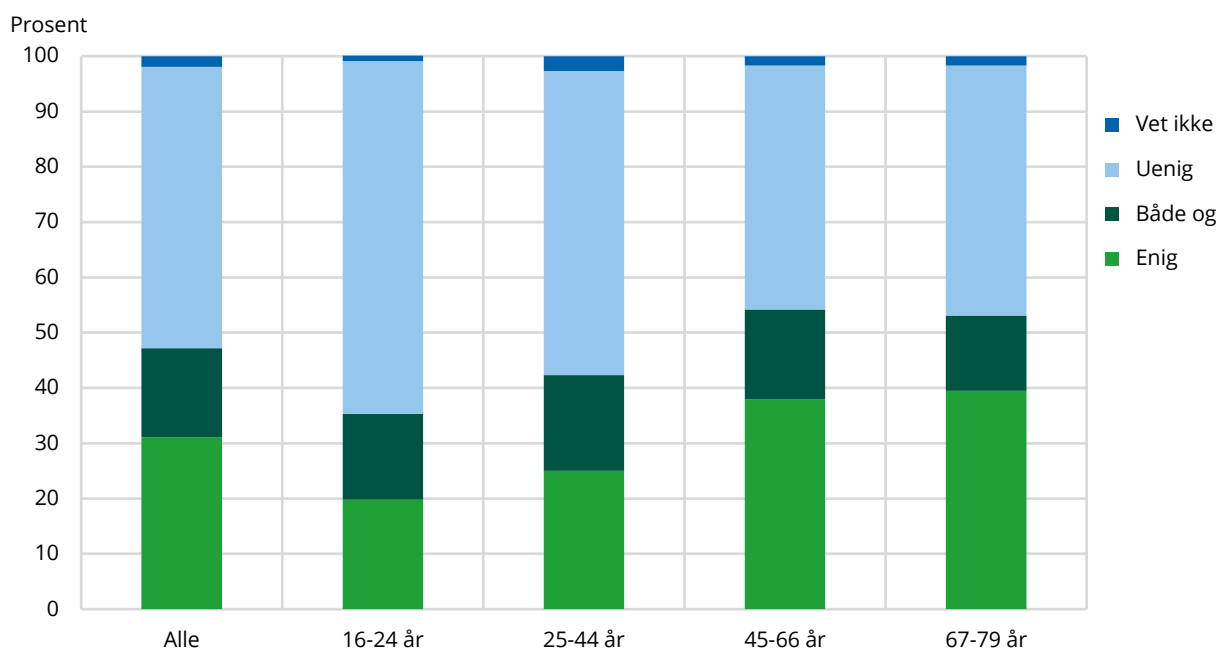
Over tid har vi sett at yngre ofte har mer positive holdninger til innvandrere og innvandring enn eldre. Det har imidlertid variert fra år til år, og fra utsagn til utsagn, om det er de aller yngste – 16-24 år – eller om det er gruppen 25-44 år som har mest positive holdninger. I årets undersøkelse er det noe mer variasjon enn vi har sett tidligere.

Unge er positive til at innvandrere beriker det kulturelle livet i Norge

Den yngste aldersgruppen – 16-24 år – er mest positivt innstilt til at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge – 81 prosent sier seg enig. Andelen er like stor blant de nest yngste (25-44 år), men her er det også en større andel som sier seg uenig. Forskjellen i svarene mellom de yngste og de eldste i undersøkelsen er statistisk signifikant, men ikke når utdanningsnivå holdes utenfor modellen. Dette kan komme av at mange av de yngste ikke har rukket å fullføre høyere utdanning.

Et annet uttrykk for at unge er positive til at innvandrere bidrar til kulturelt mangfold ser vi på påstanden om hvorvidt innvandrere som bor i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. 64 prosent av de yngste sier seg helt eller delvis uenig i denne påstanden, og bare 20 prosent sier seg enig. Dette utgjør en statistisk signifikant forskjell sammenlignet med de eldste i undersøkelsen, der 45 prosent sier seg uenig, mens 40 prosent er enig.

Figur 6.1 Holdning til utsagnet: «Innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig», etter alder. 2023. Prosent¹.

¹ Verdiene er vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn

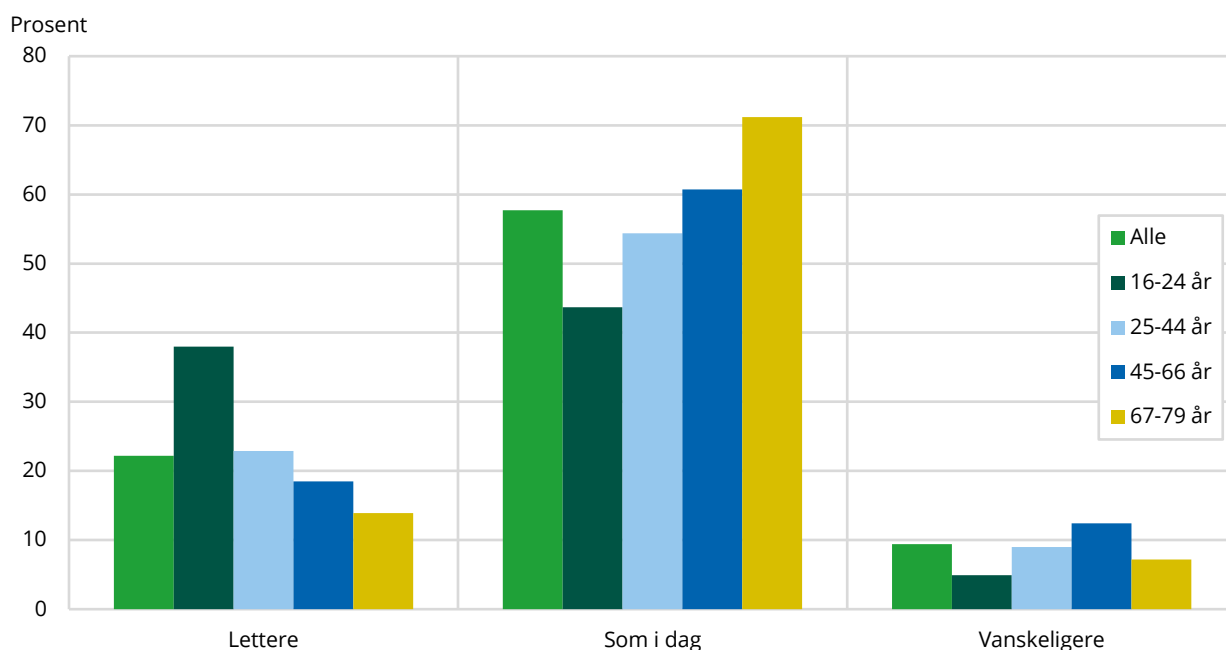
Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

Unge er mest åpne for flyktninger og asylsøkere

På spørsmålet om det bør bli lettere, vanskeligere eller være som det er i dag med tanke på flyktningers og asylsøkeres adgang til å få opphold i Norge svarer de fleste – 58 prosent – at det bør være som det er i dag. Blant de yngste, i aldersgruppen 16-24 år, svarer imidlertid 38 prosent at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge. Dette er en langt større andel enn blant de eldre aldersgruppene. Bare 5 prosent av de yngste ønsker at det skal være vanskeligere. I den multivariate analysen ser vi at de skiller seg signifikant ut sammenlignet med de eldste. Sammenhengen mellom ung alder og liberale holdninger er imidlertid ikke signifikant når utdanningsnivå utelates som forklaringsvariabel. Igjen kan dette sees i sammenheng med at de yngste ikke har rukket å fullføre høyere utdanning.

Aldersgruppen 45-66 år er mer kritisk til flyktningers og asylsøkeres adgang til å få opphold enn det den eldste aldersgruppen er. Selv om en større andel 45-66-åring mener det bør bli lettere å få opphold, sammenlignet med de eldste, er det også en større andel som mener at det bør bli vanskeligere. Også her er det en signifikant forskjell, men når antall kontaktenaer tas med som en forklaringsfaktor (vedleggstabell C, modell b), er det ikke lenger signifikant forskjell.

Figur 6.2 Bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? Etter alder. 2023. Prosent¹.

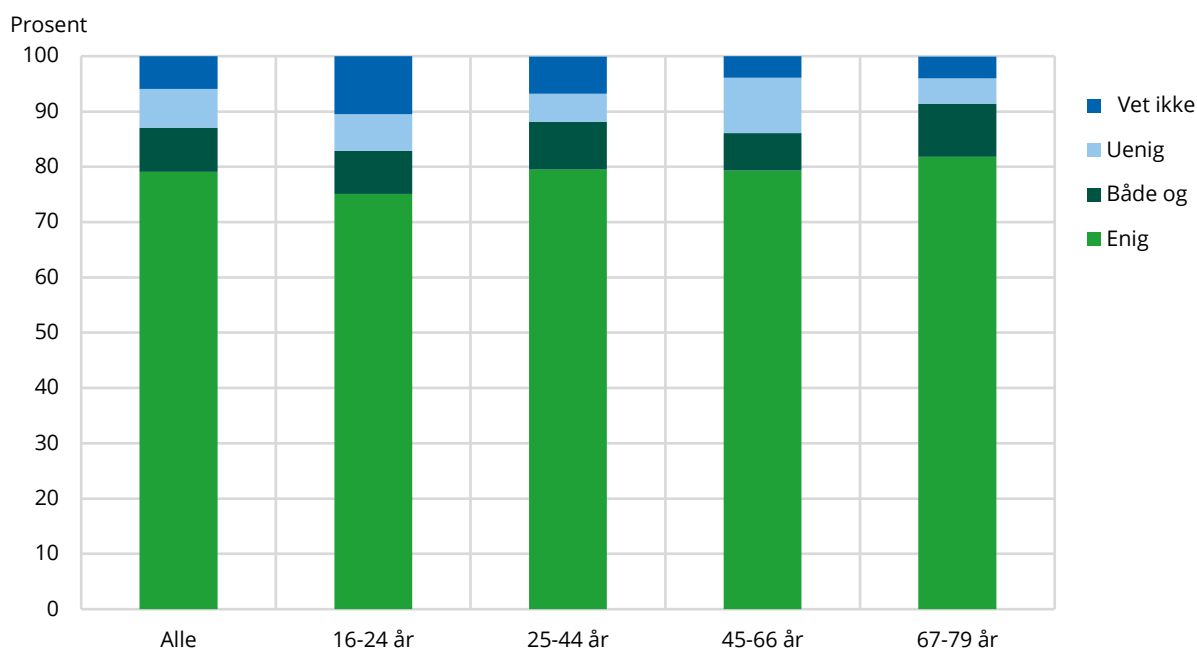
¹ Verdiene er vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

De eldste mer positive til innvandrere i arbeidslivet

Det er generelt positive holdninger til innvandrere i arbeidslivet. Til påstanden om at innvandrere gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv er i alt nesten ni av ti enige. Det er små forskjeller mellom aldersgruppene, men vi ser likevel at de eldste – 67-79 år – har signifikant mer positive holdninger på denne påstanden. At de eldre er mer positive til innvandrere i arbeidslivet underbygges av hvordan de svarer på spørsmålet om at arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden bidrar positivt til norsk økonomi. I alt er åtte av ti enige i dette, og blant de eldste er andelen enige større enn blant de yngre aldersgruppene. Blant dem som er 67-79 år svarer 82 prosent at de er enige i denne påstanden, mens det blant de yngste er 75 prosent som er enig. Samtidig er andelen uenige minst blant de eldste.

Parameterne i den multivariate analysen har negative fortegn på begge disse utsagnene, som tyder på at alle aldersgruppene under 67 år er mindre positive sammenlignet med dem som er 67 år og eldre. For de yngste – 16-24 år – har alder signifikant betydning bare når utdanningsnivå ikke er med som forklaringsvariabel. For alle mellom 25-44 år er sammenhengene statistisk signifikante, uavhengig av om vi utelater utdanningsnivå og antall kontaktenaer, som kan bety at alder er en viktig forklaringsfaktor til holdningene på dette utsagnet.

Figur 6.3 Holdning til utsagnet: «Arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden bidrar positivt til norsk økonomi», etter alder. 2023. Prosent¹

Kilde: ¹ Verdiene er vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

... middelaldrende er mest enig i at innvandrere er en kilde til utrygghet

Til påstanden om hvorvidt innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet, er det de yngste som er mest uenig. I aldersgruppen 16-24 år er 79 prosent uenig, mens 10 prosent er helt eller delvis enig i denne påstanden. Det er gruppen 45-66 år som er mest skeptisk. Selv om flertallet – 66 prosent – sier seg uenig, er det en relativt stor andel som er enig – 18 prosent. Dette gjør at denne gruppen er signifikant mer tilbøyelig for å anse innvandrere som en kilde til utrygghet enn det de eldste i undersøkelsen er. I aldersgruppen 67-79 år er de mer skeptiske enn de yngste, men mindre negative enn i aldersgruppen under (45-66 år). 70 prosent av de eldste er uenig, mens 13 prosent er enig.

6.3. Utdanningsnivå

Gjennomgående mer positive holdninger blant universitets- eller høyskoleutdannede

Utdanningsnivå er, sammen med kontakt med innvandrere, et av kjennetegnene som vi har sett har hatt en tydelig sammenheng med holdninger til innvandrere i tidligere undersøkelser. Slik er det også i årets undersøkelse. På alle spørsmål i undersøkelsen er det en klar tendens til at økende utdanningsnivå henger sammen med mer positive holdninger. Unntaket er påstanden om at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, her er hverken de med utdanning på videregående eller høyskole-/universitetsnivå (kortere eller lavere) signifikant mer positive enn de med kun grunnskoleutdanning.

Oftest ser man et skille mellom de som har videregående skole og de som har høyskole/universitetsutdanning, uansett lengde. De førstnevnte har en tendens til i mindre grad å skille seg fra de med kun grunnskole som høyeste utførte utdanning. Slik er det på flere spørsmål, deriblant på om innvandrere beriker den norske kulturen, om innvandrere bør bestrebe seg å bli så like nordmenn som mulig, om arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til den norske økonomien og om hvor lett eller vanskelig det bør være for flyktninger og asylsøkere til å få opphold i Norge. På disse spørsmålene er de med kort og lang høyere utdanning klart mer positive.

Dette er et mønster vi kjenner igjen fra tidligere runder av undersøkelsen, da også på svarene på de andre spørsmålene (Strøm & Molstad, 2020, 2021).

Ulikheter i alder og grad av kontakt forklarer ikke forskjellene

Hvordan vi tolker disse gjennomgående forskjellene i svarene mellom de som har høyere utdanning og de som ikke har det er ikke uten videre gitt. Som vi har vært inne på i kapittel 3 er mekanismene bak sammenhengene mellom utdanning og holdninger til innvandrere og innvandring ikke nødvendigvis enkle. Utdanningsnivået er generelt sett høyere i de lavere aldersgruppene i befolkningen (Statistisk sentralbyrå, 2023a), selv sagt gitt at man ser bort fra de aller yngste, hvorav mange ikke har rukket å fullføre eventuell skolegang eller utdanning. Som vi allerede har vært inne på er alder også et kjennetegn som synes å henge sammen med klare forskjeller i holdninger. Det er ikke uten videre gitt hvor mye av de bivariate sammenhengene mellom høyere utdanning og positive holdninger skyldes respondentenes utdanning eller at de som har høyere utdanning er yngre, og eventuelle generasjonsforskjeller i holdninger.

Forskjeller i graden av kontakt, som har vist seg å ha nær sammenheng med holdninger til innvandrere (se neste delkapittel), kan potensielt forklare noen av forskjellene mellom de med lav og høy utdanning. Vi ser eksempelvis at antallet arenaer respondentene oppgir å ha kontakt med innvandrere på øker med utdanningsnivået. Mens 23 prosent av de med grunnskole som høyeste fullførte utdanning oppgir å ikke ha kontakt med innvandrere, er det kun henholdsvis 12 og 10 prosent av de med kort og lang høyskole/universitetsutdanning som svarer det samme. Hele 45 prosent av de med lang universitetsutdanning oppgir å ha kontakt med innvandrere på tre eller flere arenaer, mot kun 34 prosent av de med grunnskoleutdanning. I den multivariate regresjonsanalysen er slike ulikheter imidlertid kontrollert for og vi ser at sammenhengen mellom positive holdninger og høyere utdanning består. Utdanningsnivå spiller med andre ord en tilsynelatende selvstendig rolle, i det minste i forhold til forskjeller i kjennetegn som er inkludert her, slik som alder og antall kontaktarenaer.

6.4. Antall arenaer for kontakt med innvandrere

Som omtalt i kapittel 3, finnes det to hovedhypoteser for sammenhengen mellom det å ha kontakt med innvandrere og holdninger til innvandrere. Konflikthypotesen antar at økende kontakt med innvandrere gir mer negative holdninger. Mens kontakthypotesen, derimot, antar at økende kontakt gir mer positive holdninger. Resultatene i denne, og i tidligere undersøkelser støtter opp om det kontakthypotesen spår. Resultatet på nesten alle spørsmålene, viser en sammenheng mellom det å ha flere kontaktarenaer og det å uttrykke positive holdninger. De som har kontakt med innvandrere på én eller flere arenaer viser i større grad positive holdninger til innvandring og innvandrere enn de som ikke har noen kontaktarenaer for innvandrere. Nedenfor ser vi at Antall arenaer for kontakt med innvandrere er ganske jevnt fordelt på svaralternativene: ingen, én, to, tre eller flere. Både menn og kvinner svarer ganske likt. De fleste svarer at de har tre eller flere kontaktarenaer. Aldersmessig er det flest i aldersgruppen 25-44 som har tre eller flere kontaktarenaer.

Tabell 6.1 Antall arenaer for kontakt med innvandrere. 2023. Prosent¹

	Ingen	Én	To	Tre eller flere	I alt	Antall personer som svarte
Alle	18	25	21	36	100	969

Kilde: ¹ Verdiene er vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

Til spørsmålet om innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, er 92 prosent enige av de som har kontakt med innvandrere på tre eller flere arenaer. 77, 85, og 90 prosent av dem som har kontakt med innvandrere på ingen, én eller to arenaer er enige i denne påstanden. Her viser også regresjonsanalysen at holdningene blir mer positive desto flere kontaktarenaer en har. For de

som har to eller tre eller flere kontaktarenaer er resultatet signifikant for å svare mer positivt enn de med ingen kontaktarenaer. Dette gjelder både når vi kontrollerer for utdanning, og når vi holder utdanning utenfor analysen.

Om lag 7 av 10 av dem som har kontakt på ingen og én arena er enige i at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge. Dette er en økning fra fjoråret, hvor 64 prosent av de som ikke har kontakt med innvandrere på noen arenaer var enige. Av de som har to og tre eller flere kontaktarenaer er 83 prosent enige i påstanden. Til påstanden om at innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet, svarer 26 prosent av de som ikke har noen kontaktarenaer at de er enige, mens flesteparten, 58 prosent, av de som ikke har noen kontaktarenaer svarer at de er uenige i dette utsagnet. Det er de som har to kontaktarenaer som er mest uenige i dette utsagnet med 78 prosent, etterfulgt av de med tre eller flere kontaktarenaer med 75 prosent og de med én kontaktarena med 73 prosent (vedleggstabell B). Disse forskjellene er statistisk signifikante, og regresjonsanalysen viser at styrken (koeffisientene) er størst for de med én og to kontaktarenaer for å svare positivt sammenlignet med de som ikke har noen kontaktarenaer. Det er et klart skille mellom de som har to og de som har tre eller flere kontaktarenaer (vedleggstabell C).

Når det gjelder utsagnet om at innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig så er henholdsvis 50, 46, 56 og 52 prosent av de som har kontakt med innvandrere på henholdsvis ingen, én, to og tre eller flere uenige i denne påstanden. Her er det kun de som har kontakt med innvandrere på to arenaer som svarer signifikant mer positivt sammenlignet med de som ikke har kontakt med innvandrere. En bemerkning er at på utsagnene om «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet» og «Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig» så viser de som har to kontaktarenaer litt mer positive holdninger enn de som har tre eller flere kontaktarenaer. Dette kan ha noe å gjøre med hvilke arenaer man har kontakt med innvandrere på og hvordan type kontakt en har.

Hovedmønsteret tyder likevel på at kontakt med innvandrere på flere arenaer har en sammenheng med mer positive holdninger til innvandrere og innvandring. På noen spørsmål ser vi riktignok at avstanden er størst mellom de som har kontakt med innvandrere på én arena og de som har kontakt på flere. Dette er tendenser som går igjen år etter år, og viser at kontaktarenaer er en av de viktigste faktorene til positive holdninger i denne undersøkelsen. Som nevnt i kapittel 3 kan vi likevel ikke si noe om hvilken retning årsakssammenhengen går: om det er slik at de med flere kontaktarenaer har mer positive holdninger, eller om det er de med positive holdninger som omgås med innvandrere på flere arenaer. Kontakten kan også styrkes i begge retninger med at kontakt fører til mer positive holdninger, som igjen fører til økt kontakt.

6.5. Andre mål for kontakt med innvandrere

Antall arenaer er viktig når vi ser på holdninger til innvandrere og innvandring. I undersøkelsen er det også andre spørsmål som fanger opp i hvilken grad man har kontakt med innvandrere. Spørsmålene tar for seg antallet innvandrere man har kontakt med, hyppigheten på kontakt og kvaliteten på kontakt. Det første tar for seg antallet og har ordlyden «Hvor mange innvandrere har du kontakt med? Er det 1, 2-4, 5-10 (eller) flere enn 10». Det andre tar for seg hyppighet: «Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? Er det daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere enn månedlig». Det tredje omhandler kvaliteten på kontakten: «Hvordan er din personlige erfaring med denne kontakten? Er den hovedsakelig positiv, både positiv og negativ eller hovedsakelig negativ». Flesteparten av respondentene svarer at de har kontakt med flere enn 10 innvandrere, at denne kontakten er daglig og at kontakten er hovedsakelig positiv.

Kontakt med flere enn 10 innvandrere – mer positive holdninger

Når en ser på i hvilken grad en har kontakt med innvandrere, viser resultatene at de som har kontakt med flere innvandrere gir uttrykk for mer positive holdninger. Det er de som ikke har kontakt med innvandrere som svarer minst positivt på spørsmålet om innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet. Her er 26 prosent av de som ikke har kontakt enig i påstanden, mot rundt 11-12 prosent av de som har kontakt med to og flere. Vi ser at de som ikke har kontakt med innvandrere, likevel er positive til å ha en innvandrer som hjemmehjelp, lege, svigersønn/-datter, og som nær kollega. Flere enn 9 av 10 sier seg enige til å ha hjemmehjelp, lege og nær kollega som er innvandrer, og 8 av 10 til å ha en innvandrer som svigersønn/-datter. En forskjell fra fjorårets undersøkelse er at det i år er flest av dem som ikke har kontakt som svarer mindre positivt på flest spørsmål, hvor det i fjor varierte mellom de som hadde kontakt med ingen og kun én innvandrer.

Daglig og ukentlig kontakt med innvandrere - mer positive holdninger

Hyppigheten på kontakt kan også påvirke holdninger til innvandrere og innvandring. De som har hyppigere kontakt på daglig eller ukentlig basis svarer klart mer positivt på spørsmålene. Vi ser at de som har kontakt sjeldnere enn månedlig basis tenderer til å være mindre positiv enn de som ikke har noen kontakt. For eksempel er det færre av de som har sjeldnere enn månedlig kontakt som er enige i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi, enn de som ikke har kontakt. Det samme gjelder for om innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, hvor de som har sjeldnere enn månedlig kontakt i mindre grad er enige enn de som ikke har kontakt. Dette gjelder også for spørsmålet om innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge, der 18 prosent av dem som har sjeldnere enn månedlig kontakt er uenige, i forhold til 11 prosent av dem som ikke har kontakt. Denne forskjellen mellom de som ikke har kontakt med innvandrere og de som har det sjeldent kan minne om det man kunne forvente dersom varighet er et viktig vilkår for at kontakt skal føre til mer positive, snarere enn negative, holdninger (se delkapittel 3.2). Det er imidlertid også verdt å merke seg at det er få personer som har svart at de har sjeldnere enn månedlig kontakt. Dette kan gjøre at små, tilfeldige variasjoner i utvalg og svar kan gi relativt store utslag for prosentandelene.

Hovedsakelig positive erfaringer

På spørsmålet om personlig erfaring med innvandrerkontakt, svarer i alt 70 prosent at kontakten er hovedsakelig positiv og praktisk talt ingen svarer at kontakten er hovedsakelig negativ. 12 prosent svarer at de har hatt både positiv og negativ erfaring med innvandrerkontakt, mens 18 prosent har ikke kontakt. For eksempel svarer 96 prosent av de som har hovedsakelig positiv erfaring at de er enig i at alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn, sammenlignet med 86 prosent av de som har både positive og negative erfaringer og 85 prosent av de som ikke har kontakt.

6.6. Bostedsstrøk

Kjennemerket bostedsstrøk skiller mellom bosted i tettbygde og spredtbygde strøk. Tettbygde strøk er områder som omfattes av tettsteder med minst 200 personer der avstanden mellom husene normalt ikke overstiger 50 meter, mens spredtbygde strøk er alle områder utenfor. Tettstedene differensieres etter innbyggertall, fra strøk med under 2 000 bosatte til områder med 100 000 eller flere bosatte. De største tettstedene omfatter for eksempel de fire største byene i Norge: Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Men også andre kommuner rundt disse byene regnes som en del av de sentrale tettstedene.

Over tid har vi sett at holdninger til innvandrere og innvandring er mest positive i tettbygde strøk med over 100 000 innbyggere, og mer forbeholdne i spredtbygde områder. I områder som klassifiseres som tettsteder av ulike størrelser mellom 2 000 og 100 000 innbyggere er det mer variasjon i hvordan svarene fordeler seg.

Mest kontakt med innvandrere i tettbygde strøk

Forskjellene i holdninger mellom de mest tettbygde strøkene og spredtbygde områder kan sees i sammenheng med graden av kontakt med innvandrere. Det forekommer mest kontakt blant dem som bor i tettbygde strøk med flere enn 100 000 innbyggere, og minst i de mest spredtbygde områdene. 28 prosent av de som bor i spredtbygde strøk sier at de ikke har noen kontakt med innvandrere, mens det gjelder kun 10 prosent av dem som bor i tettbygde strøk med mer enn 100 000 bosatte. Det er også flere med høyere utdanning i de største byene, og lavest utdanningsnivå i spredtbygde strøk. Som vi har sett i kapittel 6.3, 6.4 og 6.5 har både utdanningsnivå og omfanget av kontakt sammenheng med holdninger.

Byfolk mest enig i at innvandrere beriker det kulturelle livet

Når spredtbygde strøk settes som referanseverdi i den multivariate analysen, ser vi at det er en helt tydelig og statistisk signifikant sammenheng mellom hvor man bor og om man anser innvandrere som en berikelse for det kulturelle livet i Norge. Blant dem som bor i spredtbygde strøk er det 72 prosent som sier seg enig i dette utsagnet, som er den minste andelen sammenlignet med andre bostedsstrøk. I tettbygde områder med mer enn 100 000 bosatte er det størst grad av enighet, da 86 prosent er helt eller delvis enig. Også i andre tettbygde strøk er det relativt store andeler som sier seg enig, og alle skiller seg signifikant fra dem som bor i spredtbygde strøk.

De som bor i de største byene uttrykker i større grad sin støtte til et flerkulturelt samfunn ved at de tar mer avstand fra påstanden om at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. Mens litt under halvparten (46 prosent) i spredtbygde strøk sier seg uenig i dette, gjelder det over halvparten – 56 prosent – i de mest tettbygde strøkene. Dette gjør at de som bor i de største tettbygde områdene er signifikant mer positive til et flerkulturelt samfunn, sammenlignet med dem som bor i spredtbygde strøk. Det slutter imidlertid å være signifikant når både utdanningsnivå og kontaktarenaer tas med som forklaringsfaktorer, som tyder på at bostedsstrøk i seg selv ikke forklarer forskjellene, men at utdanningsnivå og kontaktarenaer har stor betydning for holdninger til innvandrere.

Sammenlignet med spredtbygde områder, er de som bor i tettbygde strøk med under 100 000 bosatte også i mindre grad enig i at innvandrere bør bestrebes seg på å bli så like nordmenn som mulig. Her er det imidlertid ingen signifikant forskjell.

Forskjeller mellom «by og bygd» på spørsmål om innvandrere i arbeidsmarkedet

De som bor i tettbygde områder er også mest positive til at innvandrere bør likebehandles på arbeidsmarkedet, noe som gjenspeiles i påstanden om at innvandrere bør ha samme muligheter til arbeid som nordmenn. Andelen som sier seg enig ligger mellom 91 til 94 prosent for alle tettsteder. I spredtbygde strøk er andelen enige på 88 prosent, som gjør at det også her er stor oppslutning om likebehandling på arbeidsmarkedet. Det er imidlertid 10 prosent som sier seg uenig, som er en langt større andel enn blant dem som bor i tettsteder av ulik størrelse. Dette gjør at de som bor i spredtbygde strøk skiller seg signifikant fra dem som bor i tettbygde strøk på dette utsagnet.

Et stort flertall er enig i at arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden bidrar positivt til norsk økonomi, men det er forskjeller mellom «by og bygd». Mens 84 prosent av dem som bor i de mest tettbygde strøkene er enig, gjelder det 77 prosent i spredtbygde områder. Andelen uenige er henholdsvis 4 og 10 prosent. De som bor i de største tettbygde områdene har signifikant mer positive holdninger til arbeidsinnvandring enn de som bor i spredtbygde strøk. Når vi tar med innvandrerkontakt og utdanningsnivå som forklaringsfaktorer (modell c), finner vi imidlertid at sammenhengen mellom bostedsstrøk og holdninger ikke lenger er signifikant. Dette kan bety at det å bo i tettbygde strøk hadde hatt mindre betydning dersom utdanningsnivå og innvandrerkontakt hadde vært på samme nivå som i spredtbygde strøk.

6.7. Landsdel

Hvilken del av landet man bor i gir ikke entydige svar på hvilke holdninger man har til innvandrere og innvandring, da svarene varierer fra utsagn til utsagn. Noen mønstre går igjen fra tidligere år, men det er også årlige variasjoner i hvordan svarene fordeler seg på de ulike landsdelene. Eventuelle forskjeller kan være tilfeldige eller de kan gjenspeile andre forhold. For eksempel er det nesten ingen av dem som representerer Innlandet eller Nord-Norge som bor i større byer, mens det i Oslo og Viken er 41 prosent som bor i tettsteder med mer enn 100 000 innbyggere. I større byer er det ofte flere med høyere utdanning og mer innvandrerkontakt, som er faktorer som har sammenheng med holdninger. Av dem som bor i Nord-Norge oppgir 28 prosent at de ikke har kontakt med innvandrere, og i Innlandet er det 32 prosent. Til sammenligning er det bare 13 prosent i Oslo og Viken som sier at de ikke har kontakt med innvandrere, mens halvparten oppgir at de har daglig kontakt.

Nord-Norge og Innlandet støtter likebehandling på arbeidsmarkedet

Selv om det er relativt store andeler i Innlandet og Nord-Norge som ikke har kontakt med innvandrere, viser de mer positive holdninger på noen utsagn. Det er bred enighet om at innvandrere bør ha samme muligheter til arbeid som nordmenn, uavhengig av landsdel og andelen enige er størst i Nord-Norge og Innlandet, med 96 prosent.

... men er mindre positive til flyktninger og asylsøkere

På spørsmålet om det bør bli lettere, vanskeligere eller være som det er i dag med tanke på flyktnings og asylsøkeres adgang til å få opphold i Norge, er nordlendingene og innlendingene derimot mer kritiske. Bare 13 prosent av dem som bor i Innlandet mener det bør bli lettere, og 12 prosent mener det bør bli vanskeligere, noe som gjør dette til den landsdelen med mest restriktive holdninger. Også i Nord-Norge er det en relativt liten andel som vil gjøre adgangen lettere – 17 prosent – mens andelen som ønsker at den skal bli vanskeligere er 11 prosent. Syv av ti nordlendinger mener det bør være som det er i dag, som er den største andelen sammenlignet med de andre landsdelene.

De landsdelene med størst andel som ønsker at det skal være lettere er Oslo og Viken, Vestlandet og Trøndelag, selv om forskjellene ikke er statistisk signifikante. I Trøndelag uttrykker 25 prosent at det bør bli lettere, og bare 2 prosent mener det bør bli vanskeligere. I Oslo og Viken og på Vestlandet mener 24 prosent at det bør bli lettere, men det er imidlertid relativt mange som også mener det bør bli vanskeligere, henholdsvis 11 og 9 prosent. Det store flertallet i alle landsdeler svarer imidlertid at det bør være som det er i dag.

Vestlandet verdsetter innvandreres innsats i arbeidslivet

Selv om alle landsdeler støtter utsagnet om at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, er det signifikant størst oppslutning om dette på Vestlandet. I regresjonsanalysen er Agder- og Sør-Østlandet satt som referanseverdi, og til sammenligning uttrykker Vestlandet signifikant mer positiv innstilling til dette utsagnet. Ni av ti vestlendinger sier seg enig, og bare 3 prosent er uenig. Det er sterkest sammenheng når utdanningsnivå holdes utenfor som en forklaringsfaktor.

6.8. Økonomisk hovedaktivitet

Som i tidligere undersøkelser ser vi et relativt klart skille mellom de som er i inntektsgivende arbeid og de som er under skolegang eller studier på den ene siden og de som mottar trygd eller som er pensjonister på den andre. På en rekke spørsmål er de to førstnevnte gruppene klart mer positive enn den siste. Dette gjelder blant annet med hensyn til hvorvidt innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene. Her er 73 prosent av både de i arbeid og elever/studenter uenige. Til

sammenligning er kun 61 prosent av de som er trygdede eller pensjonister det samme. De i arbeid og under utdanning er også i større grad enige i at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge. Henholdsvis 82 og 80 prosent av disse er enige, mot 72 prosent blant de som mottar trygd eller er pensjonister.

På noen spørsmål er studentene klart mest positive. Dette gjelder blant annet påstandene om innvandrere i Norge bør bestrebe seg å bli så like nordmenn som mulig og om innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet. Her er elever og studenter mer tilbøyelige til å være uenige. Også når det gjelder spørsmålene om hvor lett det bør være for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge og om innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv er de som er under utdanning mer positive. 33 prosent av elevene/studentene mener det bør bli enklere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge. 23 og 16 prosent av dem i arbeid og de som mottar trygd eller er pensjonister svarer det samme. Dette stemmer godt overens med svarene på dette spørsmålet i tidligere undersøkelser, se eksempelvis Strøm og Molstad (2021).

Færre elever og studenter er enige i at innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid

På ett spørsmål er elevene og studentene mer negative enn de to andre gruppene. Dette gjelder påstanden om at alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn. Her er det færre av elevene/studentene, 88 prosent, mot henholdsvis 92 og 94 prosent av de trygdede/pensjonistene og de i arbeid som er enige. Blant elevene/studentene er det dessuten flere som svarer «både og». Dette kan være et uttrykk for at flere av de som er under skolegang og studier anser innvandrere som fremtidige konkurrenter om jobber.

De i arbeid mest i kontakt med innvandrere

Generelt sett har de som er i arbeid hyppigere kontakt med innvandrere enn de som er trygdede eller pensjonister, og til dels mer enn elever/studentene. 47 prosent av de som er i arbeid har kontakt med innvandrere daglig, mot 39 prosent av de under skolegang eller studier og 21 prosent av de som mottar trygd eller pensjon. Dette er ikke overraskende gitt at jobb er den arenaen flest svarer å ha kontakt med innvandrere gjennom. De som er i inntektsgivende arbeid har også kontakt på flere arenaer, i det minste sammenlignet med de som mottar trygd eller pensjon. 65 prosent av de i arbeid har kontakt med innvandrere gjennom to eller flere arenaer. 54 prosent av elevene/studentene og 45 prosent av de trygdede/pensjonistene svarte det samme.

En del av forskjellene vi ser når vi sammenligner svarene kan potensielt sett ha å gjøre med andre forskjeller mellom respondentene. Det er for eksempel naturlig å anta at det er klare aldersforskjeller mellom dem i arbeid, de under skolegang/i studier og de som mottar trygd eller som er pensjonister, og det at eksempelvis elever og studenter er mer positive enn trygdede og pensjonister har å gjøre med at de førstnevnte er yngre. Som vi har sett henger det å tilhøre yngre aldersgrupper nært sammen med det å være mer positiv til innvandrere, i hvert fall på noen spørsmål. Vi ser da også at sammenhengen mellom det å være elev/student og å svare mer positivt enn de som mottar trygd eller er pensjonister i stor grad forsvinner når vi kontrollerer for andre bakgrunnskjenntegn, deriblant alder, i den multivariate regresjonsanalysen.

... og fremstår som mer positive selv når vi kontrollerer for andre kjennetegn

Det å være i inntektsgivende arbeid er imidlertid forbundet med markert mer positive holdninger i mange av spørsmålene i årets undersøkelse, selv når vi kontrollerer for andre kjennetegn. Dette innebærer at det er usannsynlig at forskjellene er relatert til eksempelvis de åpenbare ulikhetene i grad av kontakt med innvandrere eller alders- eller utdanningsforskjeller. Som med ulikhetene i svarene som menn og kvinner gir (se delkapittel 6.1 og diskusjon i kapittel 3) kan vi ikke utelukke at forskjellene mellom de som er i arbeid og de to andre gruppene har med *hvilke* innvandrere man har kontakt med og hva slags type samhandling som finner sted. Det er naturlig at kontakt på ulike

arenaer også til en viss grad vil innebære kontakt med ulike innvandrergupper og ulike typer interaksjon (kontakt mellom kollegaer, mellom medstudenter, mellom hjemmehjelp og bruker etc.). Som vi har vært inne på i kapittel 3, er ikke bare hyppighet og varighet viktig for om eventuelle fordommer og negative holdninger motvirkes gjennom kontakt.

6.9. Innvandrere og deres norskfødte barn

Kjennemerket «Innvandrere og deres norskfødte barn» kombinerer opplysninger om innvandringskategori og landbakgrunn. I nettoutvalget i årets undersøkelse er det 95 innvandrere og 17 norskfødte med to innvandrerforeldre, til sammen 112 personer. Disse fordeler seg med 52 personer i gruppen EU/EFTA etc.⁵ og 60 personer i gruppen Afrika, Asia etc.⁶ De resterende 875 personene som har svart på undersøkelsen har ikke innvandrerbakgrunn, og grupperes her som «den øvrige befolkning».

Det er nærliggende å tenke at det å ha med innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i utvalget vil trekke opp andelen som uttrykker positive holdninger til innvandrere og innvandring. Noen vil kanskje betrakte det som en «feilkilde» som burde korrigeres (Blom, 2015). Formålet med undersøkelsen er imidlertid å avspeile befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring, og er basert på et representativt utvalg av hele befolkningen, som personer med innvandrerbakgrunn er en del av. Personer med innvandrerbakgrunn uttrykker til en viss grad mer positive holdninger, men mønsteret er langt fra entydig. På noen spørsmål er personer med innvandrerbakgrunn mindre positive enn den øvrige befolkningen.

Personer med innvandrerbakgrunn er positive til arbeidsinnvandring

Personer med innvandrerbakgrunn, både dem fra EU etc. og Afrika og Asia etc., uttrykker mer støtte til utsagnet om at arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden bidrar positivt til norsk økonomi. Størst enighet til dette utsagnet er det blant dem som har bakgrunn fra EU/EFTA etc., hvor 88 prosent sier seg enig. Blant dem som har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er 82 prosent enig. Begge gruppene med innvandrerbakgrunn skiller seg signifikant fra den øvrige befolkningen, hvor 78 prosent er enig og 7 prosent er uenig.

... men ikke like positive til like jobbmuligheter

Når det kommer til utsagnet om at innvandrere bør ha samme muligheter til arbeid er det derimot mindre positive holdninger blant dem som selv har innvandrerbakgrunn, noe vi også så i fjorårets undersøkelse. Særlig de som har bakgrunn fra EU/EFTA etc. skiller seg ut med signifikant mindre positive holdninger sammenlignet med den øvrige befolkningen. Oppslutningen er likevel stor, med 88 prosent enige, og 9 prosent uenige. I den øvrige befolkningen er 93 prosent enige i at innvandrere bør ha samme muligheter til arbeid, mens 4 prosent sier seg uenig.

Mer kritisk til innvanderes bruk av velferdsordninger

Både de som har bakgrunn fra EU/EFTA etc. og Afrika, Asia etc. utviser større skepsis til hvorvidt innvandrere flest misbruker sosiale velferdsordninger. Henholdsvis 19 og 18 prosent er enige i dette, mot 13 prosent i den øvrige befolkningen. Blant dem som har landbakgrunn fra EU/EFTA etc. er bare 56 prosent uenig, mens andelen er 70 prosent i den øvrige befolkningen. Begge gruppene av personer med innvandrerbakgrunn er signifikant mindre positive enn den øvrige befolkning, og sammenhengen er mest tydelig dersom vi utelater utdanningsnivå som forklaringsfaktor.

⁵ Vest-Europa (utenom Tyrkia), EU-land i Øst-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand

⁶ Ikke EU-land i Øst-Europa, Afrika, Asia (med Tyrkia), Sør- og Mellom-Amerika og Oceania unntatt Australia og New Zealand

Innvandrere selv ønsker integrering

Påstanden om at innvandrere som bor i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig, kan sees på som ønske om integrering (mer om dette i kapittel 4.1). Mens bare 29 prosent i den øvrige befolkning sier seg enig i at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig, er andelen langt større i de to gruppene av personer med innvandrerbakgrunn. Over halvparten (52 prosent) av dem som har landbakgrunn fra EU/EFTA sier seg enig i dette. Blant dem som har landbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det en mindre andel, 38 prosent, men også her er det større støtte til utsagnet enn blant den øvrige befolkningen. Svarene til personene med innvandrerbakgrunn som er med i undersøkelsen viser statistisk signifikant mer støtte til utsagnet om at innvandrere bør bestrebe seg på å bli mer lik nordmenn.

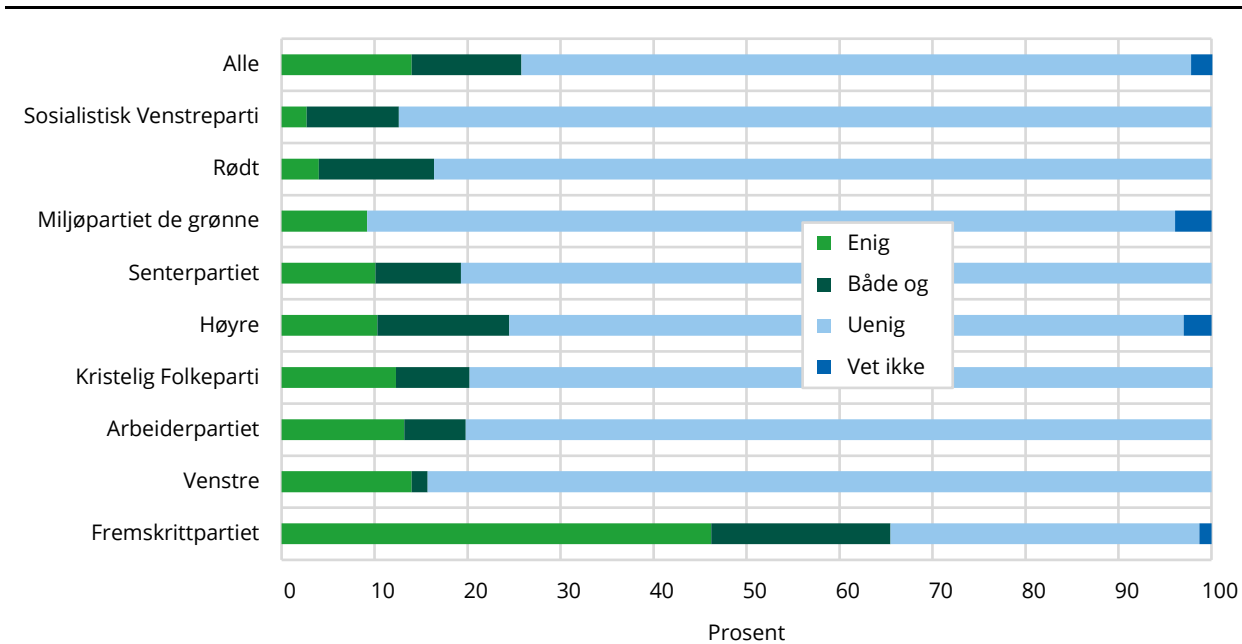
6.10. Partipolitisk preferanse

Spørsmålet om politisk preferanse kom inn igjen i undersøkelsen i 2016, etter å ha vært utelatt fra spørreskjemaet siden 2004. Spørsmålet er det samme nå som tidligere (selv om ordlyden er ubetydelig endret): «Helt til sist et spørsmål om stemmegivning, hvilket parti ville du stemt på dersom det var stortingsvalg i morgen?». Svaralternativene leses ikke høyt for respondentene. 71 prosent gir svar som lar seg plassere i det etablerte partimangfoldet. 1 prosent oppgir felleslister/andre lister, 3 prosent oppgir at de ikke stemmer, 5 prosent ville stemt blankt, 2 prosent har ikke stemmerett, 16 prosent vet ikke og 2 prosent er uoppgitt/vil ikke svare.

Når vi deler inn utvalget i partipolitiske preferanser blir det til dels små grupper. Dette gjør at vi må være forsiktige når vi tolker resultatene. Det er likevel en sammenheng mellom hvilke partier respondentene ville stemt på og holdninger de uttrykker. Vi har også sett en tendens over tid som viser samme mønster.

Venstresiden minst enig i at innvandrere er en kilde til utrygghet

Ikke overraskende er det de som har preferanser for partiene til venstre som er generelt mest positive til innvandrere og innvandring, mens de som ville stemt på Fremskrittspartiet er mer skeptiske. På spørsmålet om innvandrere flest er en kilde til utrygghet finner vi at 46 prosent av FrP-velgerne sier seg enig, som er en langt større andel enn blant de andre partivelgerne. Minst grad av enighet finner vi blant dem som ville stemt på Sosialistisk Venstreparti og Rødt, med henholdsvis 3 og 4 prosent. Blant de andre partiene er andelen enige mellom 9 og 14 prosent.

Figur 6.4 Holdning til utsagnet: «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet», etter partipolitiske preferanser. 2023. Prosent¹¹ Verdiene er vektet etter utdanningsnivå, alder og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Holdninger til innvandrere og innvandring 2023

FrP-velgere minst enig i at innvandrere beriker det kulturelle livet

I hele utvalget er 78 prosent enig i påstanden om at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge. For alle andre enn de som ville stemt på Frp, er andelen enige imidlertid større. Størst grad av enighet finner vi blant dem som ville stemt på Miljøpartiet de grønne (91 prosent), Venstre (90 prosent) og Sosialistisk Venstreparti (87 prosent). Minst grad av enighet finner vi blant FrP-velgerne, hvor bare 41 prosent er enig. Blant FrP-velgerne er det også en relativt stor andel som svarer «både og» sammenlignet med de andre partipreferansene. FrP-velgerne har desidert størst andel uenige, med 31 prosent, men andelen er også relativt stor blant dem som ville stemt på Senterpartiet, med 14 prosent.

Bred politisk enighet om like muligheter til arbeid

Det er større enighet på tvers av partipreferanser når det gjelder utsagnet om at alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn. Her spenner andelen enige fra 83 prosent (Frp) til 100 prosent (KrF). De fleste svarer også ja på spørsmålene om de ville vært komfortabel med å få en innvandrersom hjemmehjelp, lege eller nær kollega. Det er litt større variasjoner når det kommer til spørsmålet om man ville vært komfortabel med en innvandrersom svigersønn eller -datter. Her er det de som ville stemt på Frp som er mest skeptiske, og SV-velgerne er mest positive.

Referanser

- Abramson, P. R. & Inglehart, R. (1992). Generational Replacement and Value Change in Eight West European Societies. *British Journal of Political Science*, 22(2), 183-228.
<https://doi.org/10.1017/S0007123400006335>
- Allport, G. (1979 [1954]). *The Nature of Prejudice*. Basic Books.
- Bergh, J. (2008). Årsaker til kjønnsforskjeller i stemmegivning. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 49(3), 421-434.
- Blom, S. (2004). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2004*. Statistisk sentralbyrå.
https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_200475/notat_200475.pdf
- Blom, S. (2006). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2006: Med komparative data fra Den europeiske samfunnsundersøkelsen*. Statistisk sentralbyrå.
https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_200677/notat_200677.pdf
- Blom, S. (2009). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2009*. Statistisk sentralbyrå.
https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200944/rapp_200944.pdf
- Blom, S. (2013). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2013*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/154475?ts=142fff59d60>
- Blom, S. (2016). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2017*. Statistisk sentralbyrå.
https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/288655?ts=15915e50e10
- Blom, S. (2017). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2017*. Statistisk sentralbyrå.
https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/331802?ts=16020884a38
- Blumer, H. (1958). Race Prejudice as a Sense of Group Position. *Pacific Sociological Review*, 1(1), 3-7.
<https://doi.org/10.2307/1388607>
- Brekke, J.-P., Fladmoe, A. og Wollebæk, D. (2020). *Holdninger til innvandring, integrering og mangfold i Norge. Integreringsbarometeret 2020*. (2020:8). Institutt for samfunnsforskning.
<https://www.imdi.no/contentassets/549cabe5419b4f7f8d3c38f18bacc06e/integreringsbarometeret-2020.pdf>
- Brekke, J.-P. & Fladmoe, A. (2022). *Holdninger til innvandring, integrering og mangfold i Norge: Integreringsbarometeret 2022* (2022:6). Institutt for samfunnsforskning.
https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2999496/Rapport_2022-6_Integreringsbarometeret_2022.pdf?sequence=6&isAllowed=y
- Brekke, J.-P. & Fladmoe, A. (2023). *Tilleggsundersøkelse-Betydningen av krigen i Ukraina: Oppdatering april 2023*. IMDI. Hentet 13.06.2023 fra <https://www.imdi.no/om-imdi/aktuelt-na/flere-positive-til-bosetting-av-flyktninger-i-egen-kommune/>
- Brown, R. & Paterson, J. (2016). Indirect contact and prejudice reduction: limits and possibilities. *Current Opinion in Psychology*, 11, 20-24.
- Finseraas, H., Pedersen, A. W. & Bay, A.-H. (2016). When the Going Gets Tough: The Differential Impact of National Unemployment on the Perceived Threats of Immigration. *Political Studies*, 64(1), 60-73. <https://doi.org/10.1111/1467-9248.12162>
- Gram, K. H. (2022). Likestillingsutfordringer i deltidsarbeid og utdanningsnivå. *Statistisk sentralbyrå*.
<https://www.ssb.no/befolkning/likestilling/statistikk/indikatorer-for-kjonnlikestilling-i-kommunene/artikler/likestillingsutfordringer-i-deltidsarbeid-og-utdanningsniva>
- Gulbrandsen, F. B., Kulasingam, A. S., Molstad, C. S. & Steinkellner, A. (2021). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldres fordeling på kommunenivå* (2021/8). Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/446654?ts=178440e5408>

- Hainmueller, J. & Hiscox, M. J. (2007). Educated Preferences: Explaining Attitudes Toward Immigration in Europe. *International Organization*, 61(2), 399-442.
<https://doi.org/10.1017/S0020818307070142>
- Hainmueller, J. & Hopkins, D. J. (2014). Public Attitudes Toward Immigration. *Annual Review of Political Science*, 17(1), 225-249. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-102512-194818>
- Horgen, E. H. & Sundt, C. (2021). Beskrivelse av brudd i sentrale variabler i AKU. *Statistisk sentralbyrå*.
<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/arbeidskraftundersokelsen/artikler/beskrivelse-av-brudd-i-sentrale-variabler-i-aku>
- Lancee, B. & Sarrasin, O. (2015). Educated Preferences or Selection Effects? A Longitudinal Analysis of the Impact of Educational Attainment on Attitudes towards Immigrants. *European Sociological Review*, 31(4), 490-501.
- Molstad, C. S. & Strøm, F. (2023). *Undersøkelsen om holdninger til innvandrere og innvandring 2022. Dokumentasjon av endringer i 2022-undersøkelsen* (2023/30). Statistisk sentralbyrå.
- Niemi, R. G. & Hepburn, M. A. (1995). The Rebirth of Political Socialization. *Perspectives on Political Science*, 24(1), 7-16. <https://doi.org/10.1080/10457097.1995.9941860>
- Pettigrew, T. F., Tropp, L. R., Wagner, U. & Christ, O. (2011). Recent advances in intergroup contact theory. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(3), 271-280.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2011.03.001>
- Putnam, R. D. (2007). E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century The 2006 Johan Skytte Prize Lecture. *Scandinavian Political Studies*, 30(2), 137-174.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2007.00176.x>
- Quillian, L. (1995). Prejudice as a Response to Perceived Group Threat: Population Composition and Anti-Immigrant and Racial Prejudice in Europe. *American Sociological Review*, 60(4), 586-611.
<https://doi.org/10.2307/2096296>
- Statistisk sentralbyrå (2012). Langvarig moderat konjunkturoppgang. Hentet fra <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/langvarig-moderat-konjunkturoppgang>
- Statistisk sentralbyrå. (2023a). *Befolkningens utdanningsnivå*. Hentet 26.05.2023 fra <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/statistikk/befolkningens-utdanningsniva>
- Statistisk sentralbyrå. (2023b). *Tabell 05212: Folkemengde, etter kjønn og tettbygd/spredtbygd strøk (K) 1990 - 2022*. <https://www.ssb.no/statbank/table/05212/>
- Statistisk sentralbyrå. (2023c). *Tabell 09430: Utdanningsnivå, etter innvandringskategori, fagfelt, alder og kjønn 1980 - 2022*. <https://www.ssb.no/statbank/table/09430>
- Statistisk sentralbyrå (2023 d). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>
- Strøm, F. (2019). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2019*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/407281?ts=16f0ede91e8>
- Strøm, F. & Molstad, C. S. (2020). *Holdninger til innvandrere og innvandring 2020* (2020/49). Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/440155?ts=1764bb71778>
- Strøm, F. & Molstad, C. S. (2021). *Holdninger til innvandrere og innvandring* (2021/36). Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/holdninger-til-innvandrere-og-innvandring/_/attachment/inline/c9c6865c-d33f-4ddf-9db6-6a251a77b5a2:d004c63004446faf74cc21856aae893a1a3822a7/RAPP2021-36.pdf
- Strøm, F. & Molstad, C. S. (2022). Stabilt positive holdninger til innvandrere etter flyktningstrøm fra Ukraina. *Statistisk sentralbyrå*.
<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/holdninger-til-innvandrere-og-innvandring/artikler/stabilt-positive-holdninger-til-innvandrere-etter-flyktningstrom-fra-ukraina>

- Thorsnes, S. S. & Økland, T. K. (2023). Ekstraordinært år for prisveksten i 2022. *Statistisk sentralbyrå*. <https://www.ssb.no/priser-og-prisindekser/konsumpriser/statistikk/konsumprisindeksen/artikler/ekstraordinaert-ar-for-prisveksten-i-2022>
- UDI. (2023). *Søknader om beskyttelse etter hjemmel om massefluktsituasjon (kollektiv beskyttelse) etter statsborgerskap og måned (2022)*. <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/soknader-om-beskyttelse-etter-hjemmel-om-massefluktsituasjon--kollektiv-beskyttelse-etter-statsborgerskap-og-maned-2022/>
- van Setten, M., Scheepers, P. & Lubbers, M. (2017). Support for restrictive immigration policies in the European Union 2002–2013: the impact of economic strain and ethnic threat for vulnerable economic groups. *European Societies*, 19(4), 440-465. <https://doi.org/10.1080/14616696.2016.1268705>
- Wasserstein, R. L., Schirm, A. L. & Lazar, N. A. (2019). Moving to a World Beyond "p <0.05". *The American Statistician*, 73(1), 1-19.

Vedlegg A: Spørreskjema

HOLDNINGER TIL INNVANDRERE OG INNVANDRING

Innv1a

Nå følger noen spørsmål om innvandring og innvandrere. Først noen påstander. Vil du for hver av de følgende påstandene si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Innv1b

Vil du for denne påstanden si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Innv1c

Vil du for denne påstanden si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Innv1d

Vil du for denne påstanden si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Innv1e

Vil du for denne påstanden si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn.

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Innv1f

Vil du for denne påstanden si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Innv2a1

I de følgende spørsmålene antar vi at innvandreren behersker norsk.

Ville du vært komfortabel med om du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer?

1. Ja
2. Nei

Innv2b1

Vi antar at innvandreren behersker norsk.

Ville du vært komfortabel med om du hadde en lege som var innvandrer?

1. Ja
2. Nei

Innv2c1

Vi antar at innvandreren behersker norsk.

Ville du vært komfortabel med om du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer?

1. Ja
2. Nei

Innv2d1

Vi antar at innvandreren behersker norsk

Ville du vært komfortabel med å få en innvandrer som nær kollega?

1. Ja
2. Nei

Innv3

Så et spørsmål om flyktningers adgang til Norge. Bør det bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?

1. Lettere
2. Som i dag
3. Vanskeligere

Innv4a

Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, f.eks. på jobben, i nabolaget, blant venner, familie e.l.?

1. Ja
2. Nei

Hvis Innv4a=ja (stilles Innv4b-e):

Innv4b

I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge? Er det ...

FLERE SVAR TILLATT

1. På jobben
2. I nabolaget
3. Gjennom skole/studier
4. Gjennom fritidsaktiviteter/organisasjonsliv
5. Venner og kjente
6. I nær familie
7. På annen måte

Innv4c

Hvor mange innvandrere har du kontakt med? Er det ...

1. 1
2. 2-4
3. 5-10
4. Flere enn 10

Innv4d

Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? Er det ...

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig

Innv4e

Hvordan er din personlige erfaring med denne kontakten? Er den ...

1. Hovedsakelig positiv
2. Både positiv og negativ
3. Hovedsakelig negativ

Innv5

Til slutt en påstand om arbeidsinnvandring: «Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien.»
Er du helt enig i dette, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?»

1. Helt enig
2. Nokså enig
3. Både og
4. Nokså uenig
5. Helt uenig

Vedlegg B: Holdninger etter bakgrunnskjennetegn

Kjønn	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	86,8	7,2	4,3	1,7	100,0	973
Mann	88,0	5,6	4,6	1,9	100,0	510
Kvinne	85,6	8,8	4,1	1,5	100,0	463
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,5	11,7	69,3	5,5	100,0	972
Mann	15,4	10,1	67,5	7,0	100,0	510
Kvinne	11,6	13,3	71,1	4,0	100,0	462
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	78,4	9,2	8,0	4,4	100,0	971
Mann	74,7	9,8	10,6	4,9	100,0	509
Kvinne	82,3	8,5	5,3	3,9	100,0	462
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	14,0	11,8	72,0	2,3	100,0	972
Mann	14,8	11,5	70,8	3,0	100,0	510
Kvinne	13,2	12,1	73,1	1,6	100,0	462
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	92,6	2,6	4,3	0,6	100,0	971
Mann	93,0	3,4	2,8	0,9	100,0	510
Kvinne	92,1	1,8	5,7	0,3	100,0	461
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	31,1	16,1	50,9	1,9	100,0	970
Mann	34,3	16,7	46,5	2,4	100,0	510
Kvinne	27,8	15,5	55,4	1,4	100,0	460

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?							Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt					
Alle	94,4	3,6	2,1	100,0	971				
Mann	93,8	3,7	2,6	100,0	510				
Kvinne	95,0	3,4	1,6	100,0	461				
Komfortabel med innvandrere som lege?							Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt					
Alle	97,3	2,2	0,4	100,0	971				
Mann	96,7	2,5	0,8	100,0	510				
Kvinne	98,0	2,0	.	100,0	461				
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?							Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt					
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	963				
Mann	86,8	5,6	7,7	100,0	507				
Kvinne	86,3	6,5	7,2	100,0	456				
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?							Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt					
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0	970				
Mann	97,8	1,7	0,6	100,0	509				
Kvinne	98,7	1,1	0,1	100,0	461				
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag							Antall personer som svarte		
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt				
Alle	22,2	57,7	9,4	10,8	100,0	966			
Mann	17,6	59,2	11,6	11,5	100,0	507			
Kvinne	26,9	56,1	7,0	10,0	100,0	459			
Antall arenaer for kontakt med innvandrere							Antall personer som svarte		
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt				
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	969			
Mann	16,5	27,7	19,5	36,3	100,0	508			
Kvinne	18,9	22,7	23,2	35,2	100,0	461			
Kontakt med hvor mange innvandrere?							Antall personer som svarte		
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt		
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968	
Mann	16,5	2,7	18,3	30,0	31,3	1,1	100,0	507	
Kvinne	18,9	4,8	20,6	24,9	30,0	0,8	100,0	461	
Hvor ofte kontakt med innvandrere?							Antall personer som svarte		
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt			
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968		
Mann	16,5	2,9	8,9	31,4	40,3	100,0	507		
Kvinne	18,9	3,8	8,7	33,7	34,9	100,0	461		
Personlig erfaring med innvandrerkontakt							Antall personer som svarte		
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt				
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965			
Mann	16,6	.	12,4	70,9	100,0	504			
Kvinne	18,9	0,7	11,2	69,2	100,0	461			
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi							Antall personer som svarte		
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt				
Alle	79,1	8,0	7,0	5,9	100,0	968			
Mann	80,5	7,8	8,4	3,3	100,0	509			
Kvinne	77,7	8,2	5,6	8,5	100,0	459			

Alder	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	86,8	7,2	4,3	1,7	100,0	973
16-24 år	87,4	7,6	4,3	0,7	100,0	105
25-44 år	89,5	4,6	4,0	1,9	100,0	300
45-66 år	84,5	8,6	5,2	1,7	100,0	380
67-79 år	85,9	8,8	3,1	2,2	100,0	188
	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	13,5	11,7	69,3	5,5	100,0	972
16-24 år	14,0	10,2	69,5	6,3	100,0	105
25-44 år	10,6	8,8	74,5	6,1	100,0	299
45-66 år	15,0	13,8	66,8	4,5	100,0	380
67-79 år	15,9	14,6	63,6	5,9	100,0	188
	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	78,4	9,2	8,0	4,4	100,0	971
16-24 år	81,1	7,5	7,2	4,2	100,0	105
25-44 år	81,2	8,1	5,4	5,2	100,0	299
45-66 år	77,7	10,1	8,8	3,4	100,0	380
67-79 år	71,6	10,9	12,6	4,9	100,0	187
	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	14,0	11,8	72,0	2,3	100,0	972
16-24 år	10,4	9,0	79,0	1,6	100,0	105
25-44 år	11,4	9,9	75,6	3,0	100,0	299
45-66 år	18,1	13,9	66,3	1,7	100,0	380
67-79 år	13,2	13,7	70,3	2,8	100,0	188
	Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	92,6	2,6	4,3	0,6	100,0	971
16-24 år	89,6	4,0	5,3	1,0	100,0	105
25-44 år	93,0	2,8	3,6	0,6	100,0	299
45-66 år	93,2	1,7	4,9	0,2	100,0	379
67-79 år	92,9	2,9	3,1	1,1	100,0	188
	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	31,1	16,1	50,9	1,9	100,0	970
16-24 år	19,8	15,5	63,8	1,0	100,0	105
25-44 år	25,0	17,3	55,0	2,7	100,0	299
45-66 år	37,9	16,3	44,1	1,7	100,0	378
67-79 år	39,5	13,6	45,2	1,7	100,0	188

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?						Antall personer som		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		svarte		
Alle	94,4	3,6	2,1	100,0		971		
16-24 år	93,2	4,0	2,8	100,0		105		
25-44 år	93,2	3,8	3,0	100,0		299		
45-66 år	95,8	3,0	1,2	100,0		379		
67-79 år	94,6	4,0	1,5	100,0		188		
Komfortabel med innvandrere som lege?						Antall personer som		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		svarte		
Alle	97,3	2,2	0,4	100,0		971		
16-24 år	98,2	1,8	.	100,0		105		
25-44 år	98,3	1,5	0,3	100,0		299		
45-66 år	96,8	2,5	0,7	100,0		379		
67-79 år	95,7	3,8	0,5	100,0		188		
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?						Antall personer som		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		svarte		
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0		963		
16-24 år	93,0	2,3	4,7	100,0		105		
25-44 år	89,5	4,0	6,6	100,0		298		
45-66 år	84,1	8,3	7,6	100,0		375		
67-79 år	79,5	9,0	11,5	100,0		185		
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?						Antall personer som		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		svarte		
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0		970		
16-24 år	100,0	.	.	100,0		105		
25-44 år	99,1	0,7	0,3	100,0		299		
45-66 år	97,8	1,8	0,3	100,0		379		
67-79 år	95,6	3,4	1,0	100,0		187		
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag						Antall personer		
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	som svarte		
Alle	22,2	57,7	9,4	10,8	100,0	966		
16-24 år	38,0	43,7	4,9	13,3	100,0	105		
25-44 år	22,9	54,4	9,0	13,7	100,0	297		
45-66 år	18,5	60,7	12,4	8,4	100,0	376		
67-79 år	13,9	71,2	7,2	7,7	100,0	188		
Antall arenaer for kontakt med innvandrere						Antall personer		
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	som svarte		
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	969		
16-24 år	22,8	23,9	15,6	37,7	100,0	104		
25-44 år	10,4	21,7	22,2	45,7	100,0	299		
45-66 år	15,0	26,8	24,2	34,0	100,0	378		
67-79 år	34,9	30,6	18,3	16,2	100,0	188		
Kontakt med hvor mange innvandrere?						Antall personer		
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	som svarte
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968
16-24 år	22,8	3,2	14,3	22,8	36,0	1,0	100,0	104
25-44 år	10,4	1,7	17,2	30,6	39,2	1,0	100,0	299
45-66 år	15,0	5,4	20,8	29,2	28,6	1,0	100,0	378
67-79 år	35,1	5,0	26,6	21,0	11,3	1,0	100,0	187

Hvor ofte kontakt med innvandrere?							
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968
16-24 år	22,8	2,6	3,3	26,7	44,6	100,0	104
25-44 år	10,4	2,4	8,1	34,0	45,1	100,0	299
45-66 år	15,0	3,1	9,6	33,3	39,0	100,0	378
67-79 år	35,1	6,7	13,7	33,3	11,1	100,0	187
Personlig erfaring med innvandrerkontakt							
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965	
16-24 år	22,8	.	5,5	71,7	100,0	104	
25-44 år	10,4	0,3	12,8	76,4	100,0	297	
45-66 år	15,0	0,7	14,7	69,6	100,0	377	
67-79 år	35,1	.	9,2	55,7	100,0	187	
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi							
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	79,1	8,0	7,0	5,9	100,0	968	
16-24 år	75,1	7,8	6,6	10,5	100,0	105	
25-44 år	79,5	8,6	5,1	6,7	100,0	297	
45-66 år	79,3	6,8	10,0	3,9	100,0	378	
67-79 år	81,8	9,6	4,6	3,9	100,0	188	

Utdanningsnivå	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	86,9	7,3	4,3	1,6	100,0	953
Grunnskolenivå	82,7	8,2	7,0	2,1	100,0	156
Videregående skolenivå	85,0	7,9	5,3	1,8	100,0	387
Universitets-/høgskolenivå, kort	91,4	6,6	1,0	1,0	100,0	296
Universitets-/høgskolenivå, lang	92,2	4,4	2,4	1,0	100,0	114
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene						Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	13,1	12,0	69,3	5,6	100,0	952
Grunnskolenivå	21,8	14,7	55,3	8,2	100,0	156
Videregående skolenivå	14,7	14,3	65,0	5,9	100,0	386
Universitets-/høgskolenivå, kort	7,3	8,5	80,0	4,2	100,0	296
Universitets-/høgskolenivå, lang	1,7	6,1	90,5	1,7	100,0	114
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge						Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	79,3	8,8	7,9	4,0	100,0	951
Grunnskolenivå	76,0	8,6	10,0	5,4	100,0	156
Videregående skolenivå	75,5	10,1	9,9	4,4	100,0	385
Universitets-/høgskolenivå, kort	84,8	8,0	5,1	2,1	100,0	296
Universitets-/høgskolenivå, lang	87,8	5,9	2,6	3,7	100,0	114
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet						Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	13,4	11,8	72,8	2,0	100,0	952
Grunnskolenivå	17,7	15,8	64,3	2,2	100,0	156
Videregående skolenivå	16,0	14,3	67,0	2,8	100,0	386
Universitets-/høgskolenivå, kort	8,3	7,7	83,0	1,0	100,0	296
Universitets-/høgskolenivå, lang	6,4	3,4	89,2	1,0	100,0	114
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn						Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	93,1	2,4	3,8	0,6	100,0	951
Grunnskolenivå	90,1	3,5	5,7	0,7	100,0	156
Videregående skolenivå	92,8	2,4	4,1	0,7	100,0	385
Universitets-/høgskolenivå, kort	94,9	2,4	2,3	0,4	100,0	296
Universitets-/høgskolenivå, lang	96,7	.	2,6	0,8	100,0	114
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig						Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	31,6	15,4	51,2	1,8	100,0	950
Grunnskolenivå	32,4	13,4	50,8	3,5	100,0	156
Videregående skolenivå	39,3	16,9	42,3	1,5	100,0	385
Universitets-/høgskolenivå, kort	26,5	13,8	58,3	1,4	100,0	295
Universitets-/høgskolenivå, lang	12,5	18,4	69,1	.	100,0	114

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?									
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte				
Alle	95,3	3,5	1,2	100,0	951				
Grunnskolenivå	93,9	4,7	1,4	100,0	156				
Videregående skolenivå	94,0	4,7	1,3	100,0	385				
Universitets-/høgskolenivå, kort	96,9	1,8	1,3	100,0	296				
Universitets-/høgskolenivå, lang	99,1	0,9	.	100,0	114				
Komfortabel med innvandrere som lege?									
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte				
Alle	97,2	2,4	0,4	100,0	951				
Grunnskolenivå	98,6	1,4	.	100,0	156				
Videregående skolenivå	95,2	4,3	0,5	100,0	385				
Universitets-/høgskolenivå, kort	99,0	0,6	0,4	100,0	296				
Universitets-/høgskolenivå, lang	96,8	1,6	1,6	100,0	114				
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?									
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte				
Alle	86,7	6,4	6,9	100,0	943				
Grunnskolenivå	86,0	6,5	7,5	100,0	156				
Videregående skolenivå	83,3	9,3	7,3	100,0	379				
Universitets-/høgskolenivå, kort	90,2	3,8	6,0	100,0	295				
Universitets-/høgskolenivå, lang	92,4	1,7	5,8	100,0	113				
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?									
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte				
Alle	98,1	1,5	0,4	100,0	950				
Grunnskolenivå	97,3	2,2	0,6	100,0	156				
Videregående skolenivå	97,5	2,3	0,2	100,0	384				
Universitets-/høgskolenivå, kort	99,1	0,3	0,7	100,0	296				
Universitets-/høgskolenivå, lang	100,0	.	.	100,0	114				
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag									
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	22,0	57,8	8,9	11,2	100,0	946			
Grunnskolenivå	23,6	49,4	11,1	15,9	100,0	155			
Videregående skolenivå	17,1	61,5	11,9	9,5	100,0	382			
Universitets-/høgskolenivå, kort	26,6	58,6	5,0	9,7	100,0	296			
Universitets-/høgskolenivå, lang	26,0	60,2	2,6	11,2	100,0	113			
Antall arenaer for kontakt med innvandrere									
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	18,2	25,1	22,0	34,6	100,0	949			
Grunnskolenivå	22,5	26,8	17,1	33,6	100,0	156			
Videregående skolenivå	21,8	26,2	21,0	31,1	100,0	384			
Universitets-/høgskolenivå, kort	12,1	25,2	25,7	37,0	100,0	294			
Universitets-/høgskolenivå, lang	10,2	17,1	28,0	44,6	100,0	115			
Kontakt med hvor mange innvandrere?									
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	18,2	3,7	19,7	27,2	30,1	1,1	100,0	948	
Grunnskolenivå	22,5	3,6	18,0	23,4	30,3	2,2	100,0	156	
Videregående skolenivå	21,8	4,7	20,9	22,7	28,9	1,0	100,0	383	
Universitets-/høgskolenivå, kort	12,1	2,9	20,7	37,7	26,0	0,6	100,0	294	
Universitets-/høgskolenivå, lang	10,2	1,8	16,8	26,8	44,4	.	100,0	115	

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	18,3	0,4	11,7	69,6	100,0	945
Grunnskolenivå	22,6	0,6	11,5	65,2	100,0	155
Videregående skolenivå	21,8	0,3	14,1	63,8	100,0	384
Universitets-/høgskolenivå, kort	12,2	0,4	9,5	77,9	100,0	291
Universitets-/høgskolenivå, lang	10,2	.	8,2	81,6	100,0	115
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,0	8,1	6,6	6,3	100,0	948
Grunnskolenivå	69,9	10,8	8,0	11,2	100,0	154
Videregående skolenivå	77,5	8,6	8,6	5,3	100,0	385
Universitets-/høgskolenivå, kort	85,2	6,0	4,5	4,2	100,0	295
Universitets-/høgskolenivå, lang	89,8	5,5	0,9	3,8	100,0	114

Bostedsstrøk							Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	87,0	7,2	4,2	1,6	100,0	951							
Spredtbygde strøk	83,9	5,1	7,1	3,9	100,0	178							
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	82,9	12,6	4,5	.	100,0	69							
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	84,7	9,1	4,1	2,0	100,0	216							
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	85,0	8,9	4,7	1,4	100,0	233							
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	94,2	3,9	1,5	0,4	100,0	255							
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene							Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,4	11,9	69,4	5,3	100,0	950		78,4	9,2	8,2	4,3	100,0	949
Spredtbygde strøk	14,0	13,4	66,1	6,5	100,0	178		71,9	10,3	13,8	4,0	100,0	178
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	13,1	9,7	71,5	5,7	100,0	68		68,1	7,2	13,1	11,5	100,0	68
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	16,9	12,6	65,1	5,4	100,0	216		79,0	8,8	7,4	4,8	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	12,8	13,3	70,7	3,2	100,0	233		77,8	10,9	7,4	3,9	100,0	233
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	10,6	9,6	73,5	6,3	100,0	255		85,7	7,5	4,3	2,5	100,0	254
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet							Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,8	11,8	72,1	2,3	100,0	950		92,6	2,5	4,3	0,6	100,0	949
Spredtbygde strøk	18,0	9,9	67,6	4,5	100,0	178		87,8	1,6	10,6	.	100,0	177
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	13,3	8,7	75,2	2,8	100,0	68		91,4	4,4	3,0	1,2	100,0	68
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	12,0	14,3	71,7	2,0	100,0	216		93,7	1,6	4,4	0,4	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	13,1	14,9	69,9	2,1	100,0	233		94,4	2,4	2,5	0,7	100,0	233
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	13,1	9,0	77,0	0,9	100,0	255		93,7	3,5	1,7	1,0	100,0	255
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig							Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	30,5	16,5	51,0	2,0	100,0	948		30,5	16,5	51,0	2,0	100,0	948
Spredtbygde strøk	35,6	15,0	46,3	3,1	100,0	177		35,6	15,0	46,3	3,1	100,0	177
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	34,7	11,1	48,5	5,7	100,0	68		34,7	11,1	48,5	5,7	100,0	68
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	32,6	13,7	51,1	2,6	100,0	216		32,6	13,7	51,1	2,6	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	29,2	19,6	50,4	0,8	100,0	232		29,2	19,6	50,4	0,8	100,0	232
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	25,2	18,4	55,5	0,8	100,0	255		25,2	18,4	55,5	0,8	100,0	255

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?						Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	94,6	3,3	2,1	100,0	949	
Spredtbygde strøk	91,8	4,7	3,5	100,0	177	
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	98,6	1,4	.	100,0	68	
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	93,6	3,5	2,9	100,0	216	
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	93,9	4,1	2,0	100,0	233	
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	96,9	2,0	1,1	100,0	255	

Komfortabel med innvandrere som lege?						Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	97,4	2,1	0,4	100,0	949	
Spredtbygde strøk	96,6	3,0	0,4	100,0	177	
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	100,0	.	.	100,0	68	
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	95,6	4,0	0,4	100,0	216	
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	97,6	1,4	1,0	100,0	233	
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	98,8	1,2	.	100,0	255	

Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?						Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	86,6	6,2	7,2	100,0	942	
Spredtbygde strøk	84,2	6,7	9,2	100,0	177	
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	86,7	4,4	8,9	100,0	68	
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	82,8	9,3	7,8	100,0	215	
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	85,5	6,7	7,8	100,0	230	
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	92,7	3,2	4,1	100,0	252	

Komfortabel med innvandrere som nær kollega?						Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0	948	
Spredtbygde strøk	99,1	0,4	0,4	100,0	176	
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	96,9	3,1	.	100,0	68	
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	97,3	1,9	0,9	100,0	216	
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	97,0	2,6	0,4	100,0	233	
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	99,7	0,3	.	100,0	255	

Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag						Antall personer som svarte
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	
Alle	22,5	57,3	9,5	10,7	100,0	944
Spredtbygde strøk	19,8	60,2	9,4	10,6	100,0	177
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	9,5	64,9	16,0	9,6	100,0	67
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	19,6	62,9	7,1	10,4	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	17,6	56,0	12,4	14,0	100,0	229
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	34,7	49,9	7,2	8,3	100,0	255

Antall arenaer for kontakt med innvandrere						Antall personer som svarte
	Ingen	En	To eller flere	I alt		
Alle	17,4	24,9	21,3	36,4	100,0	947
Spredtbygde strøk	27,5	28,7	19,0	24,8	100,0	178
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	14,8	36,5	14,4	34,3	100,0	68
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	19,7	25,2	17,8	37,2	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	16,2	20,2	24,1	39,6	100,0	230
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	9,8	23,2	25,4	41,6	100,0	255

Kontakt med hvor mange innvandrere?								Antall personer som svarte
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	
Alle	17,4	3,8	19,8	27,6	30,6	0,8	100,0	946
Spredtbygde strøk	27,5	4,5	19,6	26,0	20,3	2,1	100,0	178
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	14,8	5,7	18,8	30,0	29,6	1,0	100,0	68
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	19,7	2,8	21,7	30,9	24,5	0,4	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	16,2	5,3	21,3	22,0	34,1	1,1	100,0	230
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	9,8	2,2	17,2	30,5	40,4	.	100,0	254

Hvor ofte kontakt med innvandrere?							
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,4	3,3	8,8	33,0	37,5	100,0	946
Spredtbygde strøk	27,5	3,6	6,2	33,3	29,4	100,0	178
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	14,8	3,3	14,2	32,0	35,7	100,0	68
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	19,7	6,0	6,9	34,1	33,2	100,0	216
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	16,2	2,5	9,3	34,6	37,5	100,0	230
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	9,8	1,7	10,3	30,7	47,5	100,0	254
Personlig erfaring med innvandrerkontakt							
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	17,4	0,3	11,8	70,4	100,0	943	
Spredtbygde strøk	27,7	.	9,0	63,2	100,0	176	
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	14,8	.	13,6	71,5	100,0	68	
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	19,9	0,4	13,9	65,8	100,0	215	
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	16,2	1,0	11,2	71,6	100,0	229	
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	9,8	.	12,1	78,1	100,0	255	
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi							
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	79,1	8,2	7,2	5,5	100,0	946	
Spredtbygde strøk	76,7	9,2	9,6	4,5	100,0	177	
Tettbygd strøk under 2000 bosatte	77,5	9,0	7,8	5,7	100,0	68	
Tettbygd strøk 2 000-19 999 bosatte	81,5	6,4	7,6	4,5	100,0	215	
Tettbygd strøk 20 000-99 999 bosatte	74,5	8,9	8,0	8,6	100,0	231	
Tettbygd strøk 100 000 og flere bosatte	83,5	8,1	4,3	4,0	100,0	255	

Landsdel	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	86,8	7,2	4,3	1,7	100,0	973
Oslo og Viken	87,1	6,8	3,8	2,3	100,0	369
Innlandet	78,3	9,7	7,5	4,5	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	84,4	8,6	7,0	.	100,0	130
Vestlandet	89,3	6,6	2,5	1,6	100,0	258
Trøndelag	87,7	9,9	2,4	.	100,0	79
Nord-Norge	87,2	3,7	7,9	1,2	100,0	76
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,5	11,7	69,3	5,5	100,0	972
Oslo og Viken	13,9	10,9	69,8	5,4	100,0	369
Innlandet	15,8	15,3	62,5	6,4	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	12,1	14,2	72,0	1,7	100,0	130
Vestlandet	11,2	12,4	70,6	5,9	100,0	257
Trøndelag	12,8	14,9	66,5	5,8	100,0	79
Nord-Norge	20,3	3,4	66,5	9,8	100,0	76
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	78,4	9,2	8,0	4,4	100,0	971
Oslo og Viken	78,9	9,4	7,1	4,6	100,0	368
Innlandet	73,3	5,4	10,1	11,2	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	76,0	9,5	12,3	2,2	100,0	130
Vestlandet	79,7	10,2	6,1	4,0	100,0	257
Trøndelag	83,6	5,4	7,0	3,9	100,0	79
Nord-Norge	75,3	10,7	10,8	3,1	100,0	76
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	14,0	11,8	72,0	2,3	100,0	972
Oslo og Viken	14,2	11,2	71,0	3,6	100,0	369
Innlandet	17,9	13,3	67,0	1,8	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	10,1	12,5	74,1	3,3	100,0	130
Vestlandet	13,9	12,6	72,5	1,0	100,0	257
Trøndelag	14,1	15,7	70,3	.	100,0	79
Nord-Norge	16,0	6,0	76,7	1,2	100,0	76
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	92,6	2,6	4,3	0,6	100,0	971
Oslo og Viken	91,1	3,6	4,9	0,4	100,0	369
Innlandet	96,2	.	3,8	.	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	94,5	0,9	4,7	.	100,0	130
Vestlandet	92,0	2,6	3,8	1,6	100,0	257
Trøndelag	91,7	3,9	4,4	.	100,0	78
Nord-Norge	96,3	1,4	2,3	.	100,0	76
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	31,1	16,1	50,9	1,9	100,0	970
Oslo og Viken	32,5	19,5	46,4	1,6	100,0	368
Innlandet	29,3	8,1	61,0	1,6	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	31,5	11,7	55,6	1,2	100,0	130
Vestlandet	28,3	17,2	52,5	2,0	100,0	257
Trøndelag	33,6	11,9	50,0	4,5	100,0	78
Nord-Norge	31,9	13,2	52,8	2,2	100,0	76

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?					Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	94,4	3,6	2,1	100,0	971
Oslo og Viken	93,5	2,9	3,6	100,0	369
Innlandet	95,3	2,9	1,8	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	94,9	4,1	1,0	100,0	130
Vestlandet	94,8	4,2	1,0	100,0	257
Trøndelag	96,5	3,5	.	100,0	78
Nord-Norge	93,5	4,5	2,0	100,0	76
Komfortabel med innvandrere som leger?					Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	97,3	2,2	0,4	100,0	971
Oslo og Viken	97,6	2,1	0,2	100,0	369
Innlandet	100,0	.	.	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	93,3	6,1	0,6	100,0	130
Vestlandet	97,8	1,7	0,6	100,0	257
Trøndelag	98,8	1,2	.	100,0	78
Nord-Norge	97,6	1,2	1,1	100,0	76
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?					Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	963
Oslo og Viken	85,8	4,8	9,4	100,0	364
Innlandet	89,0	7,7	3,3	100,0	60
Agder og Sør-Østlandet	82,0	10,2	7,7	100,0	128
Vestlandet	88,7	5,3	6,1	100,0	257
Trøndelag	86,8	6,8	6,4	100,0	78
Nord-Norge	88,4	5,8	5,7	100,0	76
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?					Antall personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0	970
Oslo og Viken	99,0	0,4	0,5	100,0	368
Innlandet	100,0	.	.	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	97,5	2,5	.	100,0	130
Vestlandet	98,1	1,6	0,3	100,0	257
Trøndelag	97,3	2,7	.	100,0	78
Nord-Norge	95,4	3,8	0,9	100,0	76

Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag							Antall personer som svarte	
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt			
Alle	22,2	57,7	9,4	10,8	100,0		966	
Oslo og Viken	24,1	55,5	10,7	9,7	100,0		366	
Innlandet	13,2	65,3	11,8	9,7	100,0		60	
Agder og Sør-Østlandet	19,2	57,6	8,1	15,2	100,0		130	
Vestlandet	24,0	55,1	9,0	11,9	100,0		256	
Trøndelag	24,7	59,0	2,3	14,0	100,0		78	
Nord-Norge	17,0	69,2	10,5	3,3	100,0		76	
Antall arenaer for kontakt med innvandrere							Antall personer som svarte	
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt			
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0		969	
Oslo og Viken	13,4	24,3	21,2	41,2	100,0		366	
Innlandet	32,2	30,5	10,4	26,9	100,0		61	
Agder og Sør-Østlandet	19,4	19,5	21,6	39,5	100,0		130	
Vestlandet	16,4	27,1	23,4	33,2	100,0		258	
Trøndelag	17,3	30,5	26,1	26,1	100,0		78	
Nord-Norge	28,3	24,3	19,2	28,2	100,0		76	
Kontakt med hvor mange innvandrere?								
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968
Oslo og Viken	13,4	1,1	15,2	29,9	39,0	1,3	100,0	365
Innlandet	32,2	13,2	14,8	11,3	28,4	.	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	19,4	8,2	19,1	27,3	25,3	0,7	100,0	130
Vestlandet	16,4	2,7	22,5	28,5	29,0	0,9	100,0	258
Trøndelag	17,3	5,8	30,5	26,7	17,6	2,0	100,0	78
Nord-Norge	28,3	3,3	23,8	26,1	18,4	.	100,0	76
Hvor ofte kontakt med innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968	
Oslo og Viken	13,4	2,6	7,6	25,8	50,6	100,0	365	
Innlandet	32,2	2,9	8,0	38,6	18,3	100,0	61	
Agder og Sør-Østlandet	19,4	4,9	12,0	36,3	27,4	100,0	130	
Vestlandet	16,4	3,7	9,6	36,3	34,0	100,0	258	
Trøndelag	17,3	3,9	11,4	43,0	24,3	100,0	78	
Nord-Norge	28,3	3,1	5,0	32,2	31,3	100,0	76	

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965
Oslo og Viken	13,4	.	15,0	71,5	100,0	365
Innlandet	32,6	.	5,7	61,7	100,0	60
Agder og Sør-Østlandet	19,6	1,1	10,6	68,7	100,0	129
Vestlandet	16,4	0,4	11,0	72,3	100,0	258
Trøndelag	17,3	.	7,4	75,3	100,0	78
Nord-Norge	28,6	1,2	10,3	60,0	100,0	75
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,1	8,0	7,0	5,9	100,0	968
Oslo og Viken	77,7	9,0	7,8	5,5	100,0	367
Innlandet	79,8	4,5	9,2	6,5	100,0	61
Agder og Sør-Østlandet	81,8	7,0	8,2	3,0	100,0	129
Vestlandet	80,5	7,3	4,1	8,1	100,0	257
Trøndelag	79,1	8,1	8,4	4,5	100,0	78
Nord-Norge	76,9	9,5	8,1	5,6	100,0	76

Økonomisk hovedaktivitet						
Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	86,6	7,3	4,4	1,7	100,0	955
Inntektsgivende arbeid	88,8	7,2	2,7	1,2	100,0	529
Skolegang/studier	96,2	0,9	2,9	.	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	79,1	10,0	7,8	3,0	100,0	329
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,7	11,7	69,0	5,6	100,0	955
Inntektsgivende arbeid	10,9	10,6	73,0	5,5	100,0	529
Skolegang/studier	15,6	7,1	73,0	4,3	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	17,6	15,6	60,6	6,2	100,0	329
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	78,4	9,3	7,9	4,4	100,0	954
Inntektsgivende arbeid	81,7	7,6	5,5	5,2	100,0	529
Skolegang/studier	80,1	9,8	10,2	.	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	72,0	12,2	11,1	4,7	100,0	328
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	14,1	11,7	71,9	2,3	100,0	955
Inntektsgivende arbeid	12,8	10,5	74,4	2,4	100,0	529
Skolegang/studier	9,8	8,7	79,8	1,7	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	18,2	14,9	64,5	2,5	100,0	329
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	92,4	2,6	4,3	0,6	100,0	955
Inntektsgivende arbeid	93,9	1,9	3,8	0,3	100,0	529
Skolegang/studier	87,8	6,8	3,3	2,1	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	91,7	2,2	5,6	0,5	100,0	329
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	30,8	16,3	51,0	2,0	100,0	954
Inntektsgivende arbeid	30,9	16,6	51,5	1,0	100,0	528
Skolegang/studier	22,5	18,4	57,9	1,2	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	33,9	14,9	47,3	3,9	100,0	329

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?						Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt				
Alle	94,3	3,6	2,1	100,0		955		
Inntektsgivende arbeid	96,4	1,9	1,7	100,0		529		
Skolegang/studier	91,6	5,1	3,3	100,0		97		
Trygde-/pensjonsmottak	91,6	6,1	2,4	100,0		329		
Komfortabel med innvandrere som lege?						Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt				
Alle	97,4	2,2	0,4	100,0		955		
Inntektsgivende arbeid	98,5	1,0	0,5	100,0		529		
Skolegang/studier	97,9	2,1	.	100,0		97		
Trygde-/pensjonsmottak	95,3	4,2	0,5	100,0		329		
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?						Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt				
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0		947		
Inntektsgivende arbeid	89,5	3,9	6,6	100,0		526		
Skolegang/studier	92,4	3,5	4,2	100,0		97		
Trygde-/pensjonsmottak	79,1	10,8	10,1	100,0		324		
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?						Antall personer som svarte		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt				
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0		954		
Inntektsgivende arbeid	98,9	0,9	0,2	100,0		529		
Skolegang/studier	100,0	.	.	100,0		97		
Trygde-/pensjonsmottak	96,3	2,9	0,9	100,0		328		
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag						Antall personer som svarte		
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt			
Alle	22,2	58,0	9,1	10,8	100,0	950		
Inntektsgivende arbeid	23,1	59,0	7,8	10,2	100,0	525		
Skolegang/studier	33,1	43,5	7,7	15,7	100,0	97		
Trygde-/pensjonsmottak	16,2	62,1	11,8	9,9	100,0	328		
Antall arenaer for kontakt med innvandrere						Antall personer som svarte		
	Ingen	Én	To	Tre eller flere	I alt			
Alle	17,4	25,3	21,3	36,0	100,0	954		
Inntektsgivende arbeid	10,2	24,4	23,6	41,8	100,0	529		
Skolegang/studier	23,5	22,7	14,0	39,7	100,0	96		
Trygde-/pensjonsmottak	27,2	27,9	20,3	24,6	100,0	329		
Kontakt med hvor mange innvandrere?						Antall personer som svarte		
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10		Vet ikke	I alt
Alle	17,4	3,8	19,5	27,6	30,7	1,0	100,0	953
Inntektsgivende arbeid	10,2	3,4	18,9	29,9	36,7	0,8	100,0	529
Skolegang/studier	23,5	1,8	14,0	28,2	32,4	.	100,0	96
Trygde-/pensjonsmottak	27,3	5,3	22,7	23,3	19,7	1,8	100,0	328
Hvor ofte kontakt med innvandrere?						Antall personer som svarte		
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig		I alt	
Alle	17,4	3,2	8,8	32,7	37,8	100,0	953	
Inntektsgivende arbeid	10,2	1,8	7,3	33,7	47,0	100,0	529	
Skolegang/studier	23,5	0,8	7,4	28,9	39,4	100,0	96	
Trygde-/pensjonsmottak	27,3	6,7	12,0	32,6	21,4	100,0	328	

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,4	0,3	12,0	70,2	100,0	950
Inntektsgivende arbeid	10,3	0,2	12,4	77,1	100,0	526
Skolegang/studier	23,5	.	8,9	67,6	100,0	96
Trygde-/pensjonsmottak	27,2	0,7	12,7	59,3	100,0	328
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,0	8,1	6,9	5,9	100,0	953
Inntektsgivende arbeid	82,4	7,2	4,5	5,9	100,0	528
Skolegang/studier	76,6	6,3	9,9	7,2	100,0	97
Trygde-/pensjonsmottak	74,1	10,6	9,8	5,5	100,0	328

Antall arenaer for kontakt med innvandrere

	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	86,9	7,2	4,3	1,5	100,0	968
Ingen	77,4	8,7	9,8	4,1	100,0	174
Én	84,6	9,7	4,3	1,4	100,0	246
To	89,9	7,2	1,7	1,2	100,0	216
Tre eller flere	91,5	4,7	3,3	0,6	100,0	332

Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene

	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	13,6	11,6	69,4	5,4	100,0	968
Ingen	22,0	13,4	56,9	7,7	100,0	174
Én	12,6	12,9	68,3	6,2	100,0	246
To	10,6	12,5	72,7	4,2	100,0	216
Tre eller flere	11,8	9,3	74,4	4,5	100,0	332

Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge

	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	78,5	9,2	8,0	4,3	100,0	967
Ingen	72,6	11,5	11,1	4,8	100,0	174
Én	72,3	11,7	10,6	5,3	100,0	245
To	82,9	7,8	4,4	4,9	100,0	216
Tre eller flere	83,0	7,1	6,9	3,0	100,0	332

Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet

	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	14,0	11,8	72,0	2,1	100,0	968
Ingen	25,8	12,4	58,1	3,6	100,0	174
Én	10,7	13,1	73,1	3,1	100,0	246
To	7,4	14,3	77,7	0,6	100,0	216
Tre eller flere	14,5	9,1	74,8	1,6	100,0	332

Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn

	Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	92,6	2,6	4,3	0,5	100,0	968
Ingen	85,1	2,5	10,4	2,0	100,0	174
Én	90,3	4,6	4,5	0,6	100,0	246
To	95,9	1,7	2,4	.	100,0	216
Tre eller flere	96,0	1,8	2,2	.	100,0	332

Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig

	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	31,2	16,1	50,9	1,8	100,0	967
Ingen	36,6	10,8	49,7	2,9	100,0	174
Én	36,0	15,8	45,5	2,8	100,0	246
To	26,7	16,5	56,0	0,7	100,0	215
Tre eller flere	27,8	18,6	52,3	1,3	100,0	332

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	94,4	3,6	2,0	100,0	968			
Ingen	90,9	7,7	1,4	100,0	174			
Én	92,9	4,1	3,0	100,0	246			
To	98,7	1,0	0,3	100,0	216			
Tre eller flere	94,7	2,7	2,6	100,0	332			
Komfortabel med innvandrere som lege?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	97,4	2,2	0,3	100,0	968			
Ingen	93,5	5,6	0,9	100,0	174			
Én	96,7	2,6	0,7	100,0	246			
To	97,7	2,3	.	100,0	216			
Tre eller flere	99,7	0,3	.	100,0	332			
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	960			
Ingen	82,5	9,7	7,8	100,0	172			
Én	82,0	7,0	11,0	100,0	244			
To	91,9	4,6	3,4	100,0	214			
Tre eller flere	88,7	4,4	6,8	100,0	330			
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	98,3	1,4	0,3	100,0	967			
Ingen	95,2	3,3	1,6	100,0	173			
Én	97,5	2,5	.	100,0	246			
To	99,0	1,0	.	100,0	216			
Tre eller flere	100,0	.	.	100,0	332			
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag								
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		
Alle	22,3	57,6	9,4	10,7	100,0	963		
Ingen	16,8	54,5	14,3	14,3	100,0	174		
Én	14,5	65,3	10,6	9,6	100,0	244		
To	26,2	59,2	5,5	9,0	100,0	216		
Tre eller flere	28,1	52,8	8,3	10,7	100,0	329		
Antall arenaer for kontakt med innvandrere								
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	Antall personer som svarte		
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	969		
Ingen	17,7	.	.	.	17,7	174		
Én	.	25,2	.	.	25,2	246		
To	.	.	21,3	.	21,3	216		
Tre eller flere	.	.	.	35,8	35,8	333		
Kontakt med hvor mange innvandrere?								
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Fleire enn 10	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968
Ingen	100,0	100,0	174
Én	.	11,2	39,6	25,3	21,6	2,3	100,0	245
To	.	3,3	26,7	42,6	25,9	1,5	100,0	216
Tre eller flere	.	0,6	10,6	33,5	54,9	0,3	100,0	333
Hvor ofte kontakt med innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968	
Ingen	100,0	100,0	174	
Én	.	7,4	17,6	41,4	33,6	100,0	245	
To	.	5,3	9,6	41,4	43,7	100,0	216	
Tre eller flere	.	1,0	6,4	37,0	55,5	100,0	333	

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965
Ingen	100,0	.	.	.	100,0	174
Én	.	0,6	17,3	82,1	100,0	244
To	.	.	11,3	88,7	100,0	215
Tre eller flere	.	0,6	14,2	85,3	100,0	332

Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,3	7,9	7,0	5,8	100,0	966
Ingen	69,1	10,0	12,3	8,7	100,0	174
Én	73,8	10,4	8,7	7,1	100,0	246
To	83,1	7,2	4,1	5,6	100,0	216
Tre eller flere	85,9	5,5	5,0	3,5	100,0	330

Kontakt med hvor mange innvandrere?		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	86,9	7,2	4,3	1,5	100,0	967	
Har ikke kontakt	77,4	8,7	9,8	4,1	100,0	174	
Én	79,6	15,4	5,0	.	100,0	36	
To til fire	85,1	7,7	4,3	2,9	100,0	194	
Fem til ti	91,1	7,3	1,0	0,6	100,0	271	
Flere enn 10	91,8	4,2	3,7	0,3	100,0	283	
Vet ikke	50,5	31,7	17,8	.	100,0	9	
		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	13,5	11,6	69,4	5,4	100,0	967	
Har ikke kontakt	22,0	13,4	56,9	7,7	100,0	174	
Én	14,8	11,4	73,8	.	100,0	36	
To til fire	18,2	13,0	62,8	6,0	100,0	194	
Fem til ti	9,4	9,9	76,1	4,5	100,0	271	
Flere enn 10	8,4	11,0	75,5	5,1	100,0	283	
Vet ikke	33,3	22,2	35,7	8,8	100,0	9	
		Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	78,5	9,2	8,0	4,3	100,0	967	
Har ikke kontakt	72,6	11,5	11,1	4,8	100,0	174	
Én	79,1	6,8	11,4	2,7	100,0	36	
To til fire	75,0	12,2	9,1	3,7	100,0	194	
Fem til ti	76,6	10,3	9,5	3,6	100,0	271	
Flere enn 10	86,3	4,3	4,1	5,4	100,0	283	
Vet ikke	60,0	40,0	.	.	100,0	9	
		Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	14,0	11,8	72,1	2,1	100,0	967	
Har ikke kontakt	25,8	12,4	58,1	3,6	100,0	174	
Én	13,0	13,6	73,4	.	100,0	36	
To til fire	11,7	11,4	75,8	1,1	100,0	194	
Fem til ti	10,7	12,8	74,3	2,2	100,0	271	
Flere enn 10	11,4	10,9	75,9	1,8	100,0	283	
Vet ikke	17,8	6,9	65,9	9,3	100,0	9	
		Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	92,6	2,6	4,3	0,5	100,0	967	
Har ikke kontakt	85,1	2,5	10,4	2,0	100,0	174	
Én	95,3	2,7	.	2,0	100,0	36	
To til fire	90,9	3,6	5,5	.	100,0	194	
Fem til ti	94,6	2,5	2,6	0,3	100,0	271	
Flere enn 10	95,7	2,1	2,2	.	100,0	283	
Vet ikke	100,0	.	.	.	100,0	9	
		Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	31,1	16,1	50,9	1,8	100,0	966	
Har ikke kontakt	36,6	10,8	49,7	2,9	100,0	174	
Én	33,1	6,5	55,0	5,4	100,0	36	
To til fire	25,7	20,4	51,2	2,7	100,0	194	
Fem til ti	34,6	13,4	51,4	0,6	100,0	270	
Flere enn 10	27,8	19,8	50,9	1,5	100,0	283	
Vet ikke	39,6	18,7	41,7	.	100,0	9	

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	94,4	3,6	2,0	100,0	967
Har ikke kontakt	90,9	7,7	1,4	100,0	174
Én	93,9	2,5	3,6	100,0	36
To til fire	94,8	3,4	1,8	100,0	194
Fem til ti	97,1	0,6	2,3	100,0	271
Flere enn 10	94,8	3,2	2,0	100,0	283
Vet ikke	66,9	33,1	.	100,0	9
Komfortabel med innvandrere som leger?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	97,4	2,2	0,3	100,0	967
Har ikke kontakt	93,5	5,6	0,9	100,0	174
Én	98,0	.	2,0	100,0	36
To til fire	97,1	2,4	0,5	100,0	194
Fem til ti	99,1	0,9	.	100,0	271
Flere enn 10	98,2	1,8	.	100,0	283
Vet ikke	100,0	.	.	100,0	9
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	960
Har ikke kontakt	82,5	9,7	7,8	100,0	172
Én	81,3	11,5	7,2	100,0	36
To til fire	84,5	8,5	7,0	100,0	192
Fem til ti	88,3	4,7	6,9	100,0	269
Flere enn 10	89,0	3,0	8,0	100,0	282
Vet ikke	100,0	.	.	100,0	9
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	98,3	1,4	0,3	100,0	966
Har ikke kontakt	95,2	3,3	1,6	100,0	173
Én	97,3	2,7	.	100,0	36
To til fire	97,3	2,7	.	100,0	194
Fem til ti	99,6	0,4	.	100,0	271
Flere enn 10	99,7	0,3	.	100,0	283
Vet ikke	100,0	.	.	100,0	9

Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag						Antall personer som svarte
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	
Alle	22,3	57,7	9,3	10,7	100,0	962
Har ikke kontakt	16,8	54,5	14,3	14,3	100,0	174
Én	10,5	75,1	12,5	1,9	100,0	35
To til fire	17,2	60,1	10,2	12,6	100,0	193
Fem til ti	25,3	61,2	5,6	7,9	100,0	271
Flere enn 10	28,1	51,4	9,1	11,4	100,0	281
Vet ikke	.	100,0	.	.	100,0	8

Antall arenaer for kontakt med innvandrere						Antall personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	968
Har ikke kontakt	100,0	.	.	.	100,0	174
Én	.	75,0	18,8	6,1	100,0	36
To til fire	.	51,2	29,3	19,5	100,0	194
Fem til ti	.	23,2	33,1	43,7	100,0	271
Flere enn 10	.	17,7	18,1	64,2	100,0	284
Vet ikke	.	58,7	31,9	9,3	100,0	9

Kontakt med hvor mange innvandrere?								Antall personer som svarte
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968
Har ikke kontakt	17,7	17,7	174
Én	.	3,8	3,8	36
To til fire	.	.	19,5	.	.	.	19,5	194
Fem til ti	.	.	.	27,5	.	.	27,5	271
Flere enn 10	30,7	.	30,7	284
Vet ikke	1,0	1,0	9

Hvor ofte kontakt med innvandrere?							Antall personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968
Har ikke kontakt	100,0	100,0	174
Én	.	17,7	24,1	37,5	20,8	100,0	36
To til fire	.	9,9	20,7	51,6	17,8	100,0	194
Fem til ti	.	2,4	10,6	44,7	42,4	100,0	271
Flere enn 10	.	0,3	2,9	28,3	68,5	100,0	284
Vet ikke	.	.	6,9	15,5	77,6	100,0	9

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						Antall personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	964
Har ikke kontakt	100,0	.	.	.	100,0	174
Én	.	.	12,8	87,2	100,0	35
To til fire	.	0,7	16,8	82,5	100,0	194
Fem til ti	.	.	12,7	87,3	100,0	270
Flere enn 10	.	0,6	14,6	84,8	100,0	283
Vet ikke	.	.	7,5	92,5	100,0	8

Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						Antall personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	79,2	7,9	7,1	5,8	100,0	965
Har ikke kontakt	69,1	10,0	12,3	8,7	100,0	174
Én	77,5	7,0	13,5	2,0	100,0	36
To til fire	76,4	10,2	6,1	7,2	100,0	194
Fem til ti	81,1	8,2	5,5	5,2	100,0	271
Flere enn 10	85,7	5,1	5,4	3,7	100,0	281
Vet ikke	74,5	7,6	.	17,8	100,0	9

Hvor ofte kontakt med innvandrere?**Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv**

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	86,9	7,2	4,3	1,5	100,0	967
Har ikke kontakt	77,4	8,7	9,8	4,1	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	72,6	10,1	6,7	10,6	100,0	33
Månedlig	89,1	7,8	2,0	1,2	100,0	89
Ukentlig	90,2	7,9	1,3	0,6	100,0	330
Daglig	89,3	5,5	4,8	0,5	100,0	341

Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,5	11,6	69,4	5,4	100,0	967
Har ikke kontakt	22,0	13,4	56,9	7,7	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	23,5	21,0	41,4	14,0	100,0	33
Månedlig	15,6	9,8	68,1	6,5	100,0	89
Ukentlig	10,9	11,3	73,9	3,8	100,0	330
Daglig	10,3	10,7	74,2	4,8	100,0	341

Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	78,5	9,2	8,0	4,3	100,0	967
Har ikke kontakt	72,6	11,5	11,1	4,8	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	63,1	6,7	17,8	12,4	100,0	33
Månedlig	75,9	9,0	9,3	5,8	100,0	89
Ukentlig	82,0	9,4	6,0	2,6	100,0	330
Daglig	80,1	8,2	7,1	4,5	100,0	341

Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	14,0	11,8	72,1	2,1	100,0	967
Har ikke kontakt	25,8	12,4	58,1	3,6	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	10,4	30,3	59,3	.	100,0	33
Månedlig	17,9	7,4	73,5	1,2	100,0	89
Ukentlig	9,7	11,1	78,1	1,0	100,0	330
Daglig	11,4	11,6	74,2	2,8	100,0	341

Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	92,6	2,6	4,3	0,5	100,0	967
Har ikke kontakt	85,1	2,5	10,4	2,0	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	92,5	3,4	4,1	.	100,0	33
Månedlig	90,1	5,0	4,9	.	100,0	89
Ukentlig	94,3	2,6	2,5	0,5	100,0	330
Daglig	95,2	2,0	2,8	.	100,0	341

Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	31,1	16,1	50,9	1,8	100,0	966
Har ikke kontakt	36,6	10,8	49,7	2,9	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	34,6	22,8	34,9	7,8	100,0	33
Månedlig	31,0	12,6	54,1	2,3	100,0	89
Ukentlig	29,5	14,8	54,2	1,5	100,0	329
Daglig	29,7	19,9	49,4	1,0	100,0	341

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?						
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	94,4	3,6	2,0	100,0	967	
Har ikke kontakt	90,9	7,7	1,4	100,0	174	
Sjeldnere enn månedlig	90,6	4,1	5,3	100,0	33	
Månedlig	96,4	2,3	1,3	100,0	89	
Ukentlig	97,9	1,5	0,7	100,0	330	
Daglig	93,0	3,7	3,3	100,0	341	
Komfortabel med innvandrere som lege?						
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	97,4	2,2	0,3	100,0	967	
Har ikke kontakt	93,5	5,6	0,9	100,0	174	
Sjeldnere enn månedlig	100,0	.	.	100,0	33	
Månedlig	96,7	3,3	.	100,0	89	
Ukentlig	98,7	1,1	0,2	100,0	330	
Daglig	98,1	1,6	0,2	100,0	341	
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?						
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	960	
Har ikke kontakt	82,5	9,7	7,8	100,0	172	
Sjeldnere enn månedlig	92,8	4,1	3,0	100,0	33	
Månedlig	81,2	13,1	5,7	100,0	87	
Ukentlig	87,8	4,1	8,1	100,0	329	
Daglig	88,2	4,6	7,2	100,0	339	
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?						
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	98,3	1,4	0,3	100,0	966	
Har ikke kontakt	95,2	3,3	1,6	100,0	173	
Sjeldnere enn månedlig	92,8	7,2	.	100,0	33	
Månedlig	97,9	2,1	.	100,0	89	
Ukentlig	99,3	0,7	.	100,0	330	
Daglig	99,5	0,5	.	100,0	341	
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag						
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	22,3	57,7	9,3	10,7	100,0	962
Har ikke kontakt	16,8	54,5	14,3	14,3	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	8,5	65,6	13,2	12,7	100,0	33
Månedlig	16,1	56,8	12,5	14,6	100,0	88
Ukentlig	23,6	57,0	8,5	10,9	100,0	328
Daglig	26,4	59,3	6,5	7,8	100,0	339
Antall arenaer for kontakt med innvandrere						
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	968
Har ikke kontakt	100,0	.	.	.	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	.	55,5	33,6	11,0	100,0	33
Månedlig	.	50,5	23,4	26,1	100,0	89
Ukentlig	.	32,1	27,2	40,8	100,0	330
Daglig	.	22,4	24,8	52,8	100,0	342

Kontakt med hvor mange innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968
Har ikke kontakt	100,0	100,0	174
Sjeldnere enn månedlig	.	19,8	57,6	19,5	3,0	.	100,0	33
Månedlig	.	10,3	45,8	33,1	10,0	0,8	100,0	89
Ukentlig	.	4,3	30,9	37,7	26,6	0,5	100,0	330
Daglig	.	2,1	9,2	30,9	55,8	2,1	100,0	342
Hvor ofte kontakt med innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968	
Har ikke kontakt	17,7	17,7	174	
Sjeldnere enn månedlig	.	3,3	.	.	.	3,3	33	
Månedlig	.	.	8,8	.	.	8,8	89	
Ukentlig	.	.	.	32,5	.	32,5	330	
Daglig	37,7	37,7	342	
Personlig erfaring med innvandrerkontakt								
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte		
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	964		
Har ikke kontakt	100,0	.	.	.	100,0	174		
Sjeldnere enn månedlig	.	4,2	14,0	81,8	100,0	32		
Månedlig	.	1,2	12,9	85,9	100,0	89		
Ukentlig	.	.	16,1	83,9	100,0	329		
Daglig	.	0,3	13,1	86,6	100,0	340		
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi								
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		
Alle	79,2	7,9	7,1	5,8	100,0	965		
Har ikke kontakt	69,1	10,0	12,3	8,7	100,0	174		
Sjeldnere enn månedlig	57,2	13,6	10,4	18,7	100,0	33		
Månedlig	77,1	11,8	7,4	3,7	100,0	89		
Ukentlig	82,8	7,7	4,9	4,6	100,0	329		
Daglig	83,5	5,7	6,1	4,8	100,0	340		

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	86,9	7,2	4,4	1,6	100,0	964
Har ikke kontakt	77,4	8,7	9,8	4,1	100,0	174
Hovedsakelig negativ	58,9	.	41,1	.	100,0	3
Både positiv og negativ	78,0	11,5	8,2	2,3	100,0	110
Hovedsakelig positiv	91,0	6,1	2,2	0,8	100,0	677
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,5	11,7	69,3	5,4	100,0	964
Har ikke kontakt	22,0	13,4	56,9	7,7	100,0	174
Hovedsakelig negativ	41,1	30,4	28,4	.	100,0	3
Både positiv og negativ	20,3	22,1	53,2	4,5	100,0	110
Hovedsakelig positiv	10,1	9,4	75,4	5,1	100,0	677
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	78,5	9,2	7,9	4,3	100,0	963
Har ikke kontakt	72,6	11,5	11,1	4,8	100,0	174
Hovedsakelig negativ	58,9	.	41,1	.	100,0	3
Både positiv og negativ	67,1	14,8	13,5	4,6	100,0	109
Hovedsakelig positiv	82,0	7,8	6,0	4,2	100,0	677
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	14,1	11,9	71,9	2,1	100,0	964
Har ikke kontakt	25,8	12,4	58,1	3,6	100,0	174
Hovedsakelig negativ	41,1	30,4	28,4	.	100,0	3
Både positiv og negativ	19,2	26,5	52,5	1,9	100,0	110
Hovedsakelig positiv	10,1	9,2	78,9	1,8	100,0	677
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	92,6	2,6	4,3	0,5	100,0	964
Har ikke kontakt	85,1	2,5	10,4	2,0	100,0	174
Hovedsakelig negativ	58,9	.	41,1	.	100,0	3
Både positiv og negativ	85,5	9,4	5,1	.	100,0	110
Hovedsakelig positiv	95,8	1,5	2,4	0,2	100,0	677
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	31,2	16,1	50,9	1,9	100,0	963
Har ikke kontakt	36,6	10,8	49,7	2,9	100,0	174
Hovedsakelig negativ	71,6	.	28,4	.	100,0	3
Både positiv og negativ	40,3	32,7	24,7	2,3	100,0	110
Hovedsakelig positiv	28,1	14,7	55,7	1,5	100,0	676

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	94,4	3,6	2,0	100,0	964			
Har ikke kontakt	90,9	7,7	1,4	100,0	174			
Hovedsakelig negativ	58,9	41,1	.	100,0	3			
Både positiv og negativ	90,1	5,5	4,4	100,0	110			
Hovedsakelig positiv	96,2	2,0	1,8	100,0	677			
Komfortabel med innvandrere som lege?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	97,4	2,3	0,3	100,0	964			
Har ikke kontakt	93,5	5,6	0,9	100,0	174			
Hovedsakelig negativ	100,0	.	.	100,0	3			
Både positiv og negativ	95,2	4,8	.	100,0	110			
Hovedsakelig positiv	98,8	1,0	0,2	100,0	677			
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	86,6	6,1	7,4	100,0	956			
Har ikke kontakt	82,5	9,7	7,8	100,0	172			
Hovedsakelig negativ	58,9	41,1	.	100,0	3			
Både positiv og negativ	74,0	12,7	13,3	100,0	108			
Hovedsakelig positiv	89,8	3,9	6,3	100,0	673			
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?								
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte			
Alle	98,3	1,4	0,3	100,0	963			
Har ikke kontakt	95,2	3,3	1,6	100,0	173			
Hovedsakelig negativ	58,9	41,1	.	100,0	3			
Både positiv og negativ	99,0	1,0	.	100,0	110			
Hovedsakelig positiv	99,2	0,8	.	100,0	677			
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag								
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte		
Alle	22,2	57,7	9,4	10,7	100,0	959		
Har ikke kontakt	16,8	54,5	14,3	14,3	100,0	174		
Hovedsakelig negativ	28,4	30,4	41,1	.	100,0	3		
Både positiv og negativ	11,9	54,0	26,0	8,1	100,0	109		
Hovedsakelig positiv	25,3	59,3	5,2	10,2	100,0	673		
Antall arenaer for kontakt med innvandrere								
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	Antall personer som svarte		
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	965		
Har ikke kontakt	100,0	.	.	.	100,0	174		
Hovedsakelig negativ	.	41,1	.	58,9	100,0	3		
Både positiv og negativ	.	36,8	20,4	42,8	100,0	111		
Hovedsakelig positiv	.	29,5	27,0	43,5	100,0	677		
Kontakt med hvor mange innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,7	19,5	27,5	30,6	0,9	100,0	964
Har ikke kontakt	100,0	100,0	174
Hovedsakelig negativ	.	.	41,1	.	58,9	.	100,0	3
Både positiv og negativ	.	4,0	27,8	29,7	37,9	0,6	100,0	110
Hovedsakelig positiv	.	4,6	23,0	34,2	37,0	1,2	100,0	677
Hvor ofte kontakt med innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	17,7	3,3	8,8	32,6	37,6	100,0	964	
Har ikke kontakt	100,0	100,0	174	
Hovedsakelig negativ	.	41,1	30,4	.	28,4	100,0	3	
Både positiv og negativ	.	3,9	9,7	44,5	41,9	100,0	110	
Hovedsakelig positiv	.	3,8	10,8	39,0	46,4	100,0	677	

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965
Har ikke kontakt	17,7	.	.	.	17,7	174
Hovedsakelig negativ	.	0,3	.	.	0,3	3
Både positiv og negativ	.	.	11,8	.	11,8	111
Hovedsakelig positiv	.	.	.	70,1	70,1	677
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,4	7,8	7,1	5,8	100,0	963
Har ikke kontakt	69,1	10,0	12,3	8,7	100,0	174
Hovedsakelig negativ	58,9	.	41,1	.	100,0	3
Både positiv og negativ	67,2	12,8	14,0	6,1	100,0	110
Hovedsakelig positiv	84,1	6,4	4,4	5,0	100,0	676

Innvandrere og deres norskfødte barn		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv					
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	86,8	7,2	4,3	1,7	100,0	973	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	87,7	7,0	3,9	1,4	100,0	51	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	90,8	5,2	4,0	.	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	86,4	7,3	4,4	1,9	100,0	864	
		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene					
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	13,5	11,7	69,3	5,5	100,0	972	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	19,4	8,3	56,4	15,9	100,0	51	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	17,5	11,0	67,6	3,8	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	12,8	12,0	70,4	4,9	100,0	863	
		Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge					
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	78,4	9,2	8,0	4,4	100,0	971	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	75,8	12,3	1,2	10,7	100,0	51	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	79,6	6,0	6,3	8,2	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	78,5	9,2		3,6	100,0	862	
		Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet					
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	14,0	11,8	72,0	2,3	100,0	972	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	17,5	13,9	56,1	12,5	100,0	51	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	9,6	11,3	77,7	1,4	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	14,1	11,7	72,6	1,6	100,0	863	
		Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn					
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	92,6	2,6	4,3	0,6	100,0	971	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	87,9	1,3	9,4	1,4	100,0	51	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	88,6	6,9	4,5	.	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	93,2	2,3	3,9	0,6	100,0	862	
		Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte	
Alle	31,1	16,1	50,9	1,9	100,0	970	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	52,4	24,6	19,8	3,2	100,0	50	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	38,3	18,6	43,1	.	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	29,0	15,3	53,7	2,0	100,0	862	

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?							Antall personer		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	som svarte				
Alle	94,4	3,6	2,1	100,0	971				
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	75,0	12,5	12,5	100,0	51				
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	92,7	6,1	1,2	100,0	58				
Den øvrige befolkningen	95,9	2,7	1,4	100,0	862				
Komfortabel med innvandrere som lege?							Antall personer		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	som svarte				
Alle	97,3	2,2	0,4	100,0	971				
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	97,1	1,5	1,4	100,0	51				
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	96,3	3,7	.	100,0	58				
Den øvrige befolkningen	97,5	2,2	0,4	100,0	862				
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?							Antall personer		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	som svarte				
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	963				
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	87,5	.	12,5	100,0	51				
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	96,5	1,4	2,1	100,0	58				
Den øvrige befolkningen	85,7	6,8	7,5	100,0	854				
Komfortabel med innvandrere som nær kollega?							Antall personer		
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	som svarte				
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0	970				
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	98,6	.	1,4	100,0	51				
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	100,0	.	.	100,0	58				
Den øvrige befolkningen	98,1	1,6	0,3	100,0	861				
Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag							Antall personer		
	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	som svarte			
Alle	22,2	57,7	9,4	10,8	100,0	966			
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	29,1	59,9	4,4	6,7	100,0	51			
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	43,8	38,2	13,0	5,0	100,0	58			
Den øvrige befolkningen	19,9	59,1	9,4	11,5	100,0	857			
Antall arenaer for kontakt med innvandrere							Antall personer		
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	som svarte			
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	969			
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	5,7	18,8	10,5	65,0	100,0	50			
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	5,6	21,7	23,5	49,1	100,0	58			
Den øvrige befolkningen	19,5	26,0	21,9	32,6	100,0	861			
Kontakt med hvor mange innvandrere?							Antall personer		
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	som svarte	
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968	
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	5,7	.	8,9	23,7	59,2	2,5	100,0	50	
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	5,6	.	4,8	25,7	61,7	2,2	100,0	58	
Den øvrige befolkningen	19,5	4,3	21,4	27,9	26,1	0,8	100,0	860	
Hvor ofte kontakt med innvandrere?							Antall personer		
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	som svarte		
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968		
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	5,7	1,2	1,6	19,9	71,5	100,0	50		
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	5,6	3,5	7,9	17,3	65,6	100,0	58		
Den øvrige befolkningen	19,5	3,5	9,4	34,7	32,9	100,0	860		

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	5,7	.	8,8	85,5	100,0	50
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	5,8	.	16,6	77,6	100,0	57
Den øvrige befolkningen	19,6	0,4	11,7	68,4	100,0	858
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi						
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,1	8,0	7,0	5,9	100,0	968
Med landbakgrunn fra EU/EFTA etc.	88,3	2,5	6,1	3,2	100,0	51
Med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.	82,2	9,6	2,9	5,3	100,0	57
Den øvrige befolkningen	78,2	8,3	7,4	6,1	100,0	860

Ville stemt om**Stortingsvalg i morgen****Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv**

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	86,8	7,2	4,3	1,7	100,0	973
Rødt	89,1	3,2	5,7	2,0	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	97,3	2,7	.	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	89,7	4,5	2,3	3,5	100,0	144
Senterpartiet	94,3	2,9	.	2,9	100,0	31
Kristelig Folkeparti	88,8	7,0	4,2	.	100,0	26
Venstre	98,1	1,9	.	.	100,0	42
Høyre	90,3	5,3	2,9	1,5	100,0	265
Fremskrittspartiet	55,7	19,3	23,9	1,1	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	100,0	.	.	.	100,0	22
Felleslister/andre lister	61,2	6,4	32,4	.	100,0	14
Stemmer ikke	94,1	3,2	2,7	.	100,0	26
Blankt	72,6	18,2	5,2	4,0	100,0	44
Har ikke stemmerett	91,5	8,5	.	.	100,0	19
Vil ikke svare	78,9	10,7	10,4	.	100,0	21
Vet ikke	84,7	10,8	2,2	2,2	100,0	155

Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	13,5	11,7	69,3	5,5	100,0	972
Rødt	10,1	10,1	79,7	.	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	6,0	9,2	84,8	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	13,8	6,0	76,3	4,0	100,0	144
Senterpartiet	6,3	9,6	81,5	2,7	100,0	31
Kristelig Folkeparti	.	4,2	92,3	3,5	100,0	26
Venstre	6,0	.	91,5	2,5	100,0	42
Høyre	14,5	11,5	69,6	4,4	100,0	265
Fremskrittspartiet	32,8	27,6	32,1	7,4	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	.	.	83,4	16,6	100,0	22
Felleslister/andre lister	51,2	6,8	42,0	.	100,0	14
Stemmer ikke	7,8	21,6	70,7	.	100,0	26
Blankt	19,4	12,1	59,7	8,7	100,0	44
Har ikke stemmerett	4,6	6,3	66,9	22,3	100,0	19
Vil ikke svare	16,1	10,2	68,2	5,5	100,0	20
Vet ikke	12,3	17,6	60,5	9,6	100,0	155

Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	78,4	9,2	8,0	4,4	100,0	971
Rødt	82,1	9,6	8,3	.	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	86,5	5,5	5,6	2,4	100,0	61
Arbeiderpartiet	83,3	6,2	5,4	5,1	100,0	143
Senterpartiet	80,6	5,3	14,1	.	100,0	31
Kristelig Folkeparti	81,0	7,9	7,6	3,5	100,0	26
Venstre	89,5	9,0	1,5	.	100,0	42
Høyre	81,7	9,8	5,6	2,9	100,0	265
Fremskrittspartiet	41,1	24,7	31,1	3,1	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	90,8	.	.	9,2	100,0	22
Felleslister/andre lister	44,8	.	48,4	6,8	100,0	14
Stemmer ikke	82,4	9,8	7,8	.	100,0	26
Blankt	65,6	21,3	4,6	8,5	100,0	44
Har ikke stemmerett	73,6	6,5	11,8	8,2	100,0	19
Vil ikke svare	74,6	4,7	10,0	10,7	100,0	20
Vet ikke	80,6	6,5	4,6	8,3	100,0	155

Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet						Antall personer som
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	svarte
Alle	14,0	11,8	72,0	2,3	100,0	972
Rødt	4,0	12,4	83,6	.	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	2,7	9,9	87,4	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	13,2	6,6	80,2	.	100,0	144
Senterpartiet	10,1	9,2	80,7	.	100,0	31
Kristelig Folkeparti	12,3	7,9	79,9	.	100,0	26
Venstre	14,0	1,7	84,3	.	100,0	42
Høyre	10,3	14,2	72,5	3,0	100,0	265
Fremskrittspartiet	46,2	19,3	33,2	1,3	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	9,2	.	86,9	3,9	100,0	22
Felleslister/andre lister	39,1	14,5	46,5	.	100,0	14
Stemmer ikke	10,6	8,5	58,6	22,4	100,0	26
Blankt	11,8	21,5	66,7	.	100,0	44
Har ikke stemmerett	27,5	3,4	65,1	3,9	100,0	19
Vil ikke svare	14,4	9,4	70,6	5,5	100,0	20
Vet ikke	13,7	14,6	69,3	2,4	100,0	155

Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	92,6	2,6	4,3	0,6	100,0	971
Rødt	98,5	.	1,5	.	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	93,9	6,1	.	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	92,1	3,4	4,6	.	100,0	144
Senterpartiet	96,2	.	3,8	.	100,0	31
Kristelig Folkeparti	100,0	.	.	.	100,0	26
Venstre	92,7	2,7	2,1	2,5	100,0	42
Høyre	94,2	1,8	3,4	0,6	100,0	265
Fremskrittspartiet	83,1	6,5	10,4	.	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	96,1	.	.	3,9	100,0	22
Felleslister/andre lister	89,9	.	10,1	.	100,0	14
Stemmer ikke	75,7	3,5	20,8	.	100,0	26
Blankt	81,8	8,5	9,7	.	100,0	44
Har ikke stemmerett	96,6	3,4	.	.	100,0	19
Vil ikke svare	94,7	.	5,3	.	100,0	19
Vet ikke	95,2	1,0	2,4	1,4	100,0	155

Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	31,1	16,1	50,9	1,9	100,0	970
Rødt	25,9	14,3	57,8	2,0	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	19,6	9,1	71,3	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	34,2	10,3	53,7	1,7	100,0	144
Senterpartiet	20,8	26,6	52,6	.	100,0	31
Kristelig Folkeparti	25,9	8,0	66,2	.	100,0	26
Venstre	18,3	13,9	67,9	.	100,0	42
Høyre	33,6	18,7	46,8	0,9	100,0	265
Fremskrittspartiet	55,8	19,3	18,7	6,2	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	11,0	21,4	63,7	3,9	100,0	22
Felleslister/andre lister	58,6	14,9	26,5	.	100,0	14
Stemmer ikke	32,3	32,8	34,9	.	100,0	26
Blankt	33,8	8,4	50,4	7,4	100,0	44
Har ikke stemmerett	35,9	12,1	52,1	.	100,0	18
Vil ikke svare	42,0	9,3	48,7	.	100,0	19
Vet ikke	24,3	17,9	54,7	3,1	100,0	155

Komfortabel med innvandrere som hjemmehjelp?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	94,4	3,6	2,1	100,0	971
Rødt	96,1	.	3,9	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	100,0	.	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	93,6	4,7	1,7	100,0	144
Senterpartiet	93,0	3,1	3,8	100,0	31
Kristelig Folkeparti	96,7	.	3,3	100,0	26
Venstre	100,0	.	.	100,0	42
Høyre	97,0	2,7	0,3	100,0	265
Fremskrittspartiet	93,6	6,4	.	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	94,7	.	5,3	100,0	22
Felleslister/andre lister	83,1	16,9	.	100,0	14
Stemmer ikke	87,4	.	12,6	100,0	26
Blankt	87,1	7,4	5,5	100,0	44
Har ikke stemmerett	83,6	4,6	11,8	100,0	19
Vil ikke svare	83,0	17,0	.	100,0	19
Vet ikke	94,1	4,1	1,8	100,0	155
Komfortabel med innvandrere som lege?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	97,3	2,2	0,4	100,0	971
Rødt	98,0	.	2,0	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	100,0	.	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	97,6	2,4	.	100,0	144
Senterpartiet	96,9	3,1	.	100,0	31
Kristelig Folkeparti	92,6	7,4	.	100,0	26
Venstre	98,3	.	1,7	100,0	42
Høyre	97,8	1,9	0,3	100,0	265
Fremskrittspartiet	90,9	9,1	.	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	100,0	.	.	100,0	22
Felleslister/andre lister	93,2	6,8	.	100,0	14
Stemmer ikke	100,0	.	.	100,0	26
Blankt	100,0	.	.	100,0	44
Har ikke stemmerett	96,2	3,8	.	100,0	19
Vil ikke svare	88,3	11,7	.	100,0	19
Vet ikke	98,1	0,9	1,0	100,0	155
Komfortabel med innvandrere som svigersønn/-datter?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	86,6	6,0	7,4	100,0	963
Rødt	92,5	2,0	5,5	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	98,6	.	1,4	100,0	61
Arbeiderpartiet	93,0	2,6	4,4	100,0	141
Senterpartiet	80,9	9,9	9,2	100,0	31
Kristelig Folkeparti	80,6	12,2	7,1	100,0	26
Venstre	96,3	1,8	1,9	100,0	42
Høyre	87,4	7,6	5,1	100,0	263
Fremskrittspartiet	57,8	17,2	25,0	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	86,9	.	13,1	100,0	22
Felleslister/andre lister	68,9	24,4	6,8	100,0	14
Stemmer ikke	79,1	8,2	12,6	100,0	26
Blankt	90,6	4,3	5,1	100,0	43
Har ikke stemmerett	88,2	.	11,8	100,0	19
Vil ikke svare	79,9	10,6	9,5	100,0	19
Vet ikke	86,3	4,8	8,9	100,0	153

Komfortabel med innvandrere som nær kollega?					
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	98,2	1,4	0,4	100,0	970
Rødt	100,0	.	.	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	98,7	.	1,3	100,0	61
Arbeiderpartiet	98,9	1,1	.	100,0	144
Senterpartiet	96,8	3,2	.	100,0	30
Kristelig Folkeparti	100,0	.	.	100,0	26
Venstre	100,0	.	.	100,0	42
Høyre	99,7	0,3	.	100,0	265
Fremskrittspartiet	91,7	6,3	1,9	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	100,0	.	.	100,0	22
Felleslister/andre lister	89,9	10,1	.	100,0	14
Stemmer ikke	100,0	.	.	100,0	26
Blankt	94,4	5,6	.	100,0	44
Har ikke stemmerett	100,0	.	.	100,0	19
Vil ikke svare	94,7	5,3	.	100,0	19
Vet ikke	97,9	1,1	1,0	100,0	155

Få opphold i Norge, lettere/vanskeligere for flyktninger/asylsøkere enn i dag

	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	22,2	57,7	9,4	10,8	100,0	966
Rødt	33,3	45,8	7,2	13,8	100,0	44
Sosialistisk Venstreparti	41,5	47,5	3,4	7,6	100,0	61
Arbeiderpartiet	29,3	56,9	6,1	7,7	100,0	144
Senterpartiet	20,2	69,1	2,9	7,9	100,0	31
Kristelig Folkeparti	37,6	47,2	4,0	11,3	100,0	26
Venstre	29,6	51,1	9,9	9,3	100,0	42
Høyre	16,0	67,5	6,8	9,7	100,0	262
Fremskrittspartiet	2,1	53,6	35,1	9,3	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	49,2	38,9	.	11,9	100,0	22
Felleslister/andre lister	19,9	29,2	43,9	7,0	100,0	13
Stemmer ikke	38,5	48,2	10,6	2,7	100,0	26
Blankt	16,5	51,3	14,5	17,6	100,0	44
Har ikke stemmerett	22,4	62,2	8,1	7,3	100,0	19
Vil ikke svare	33,9	44,2	5,3	16,6	100,0	19
Vet ikke	14,2	60,7	8,6	16,5	100,0	155

Antall arenaer for kontakt med innvandrere

	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	25,2	21,3	35,8	100,0	969
Rødt	5,5	20,9	22,0	51,6	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	16,6	17,8	25,0	40,6	100,0	61
Arbeiderpartiet	16,1	27,6	21,9	34,5	100,0	144
Senterpartiet	19,4	25,3	14,3	41,0	100,0	31
Kristelig Folkeparti	15,6	23,2	17,8	43,4	100,0	26
Venstre	22,0	26,3	25,0	26,6	100,0	42
Høyre	17,0	24,7	22,9	35,3	100,0	265
Fremskrittspartiet	23,7	31,4	11,9	33,1	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	3,9	22,9	42,0	31,3	100,0	22
Felleslister/andre lister	14,5	37,5	24,7	23,3	100,0	14
Stemmer ikke	18,8	32,4	15,2	33,6	100,0	25
Blankt	19,5	26,6	19,6	34,2	100,0	45
Har ikke stemmerett	21,0	2,8	22,3	53,9	100,0	19
Vil ikke svare	33,1	30,3	9,6	26,9	100,0	19
Vet ikke	19,6	25,5	21,1	33,7	100,0	153

Kontakt med hvor mange innvandrere?								
	Har ikke kontakt	Én	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,8	19,5	27,5	30,7	1,0	100,0	968
Rødt	5,5	5,2	10,3	23,9	55,1	.	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	16,6	1,8	21,0	35,2	25,4	.	100,0	61
Arbeiderpartiet	16,2	2,6	16,2	31,3	30,8	2,9	100,0	143
Senterpartiet	19,4	.	22,8	41,0	16,7	.	100,0	31
Kristelig Folkeparti	15,6	4,2	15,3	45,6	19,3	.	100,0	26
Venstre	22,0	4,1	21,1	21,0	31,9	.	100,0	42
Høyre	17,0	2,9	24,7	22,5	31,7	1,2	100,0	265
Fremskrittspartiet	23,7	2,9	23,3	30,9	19,2	.	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	3,9	.	15,5	38,2	42,4	.	100,0	22
Felleslister/andre lister	14,5	13,9	23,7	27,5	20,5	.	100,0	14
Stemmer ikke	18,8	5,8	13,6	28,0	30,9	3,0	100,0	25
Blankt	19,5	1,7	19,0	22,2	37,6	.	100,0	45
Har ikke stemmerett	21,0	.	.	28,7	50,3	.	100,0	19
Vil ikke svare	33,1	10,3	28,9	12,6	15,1	.	100,0	19
Vet ikke	19,6	7,0	17,2	27,2	28,2	0,9	100,0	153

Hvor ofte kontakt med innvandrere?							
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	3,3	8,8	32,5	37,7	100,0	968
Rødt	5,5	1,5	5,3	30,7	57,0	100,0	45
Sosialistisk Venstreparti	16,6	6,6	4,3	38,7	33,9	100,0	61
Arbeiderpartiet	16,2	4,2	7,9	30,3	41,5	100,0	143
Senterpartiet	19,4	5,6	2,2	29,8	43,0	100,0	31
Kristelig Folkeparti	15,6	.	16,8	51,0	16,6	100,0	26
Venstre	22,0	.	10,2	30,0	37,7	100,0	42
Høyre	17,0	3,4	9,7	32,8	37,1	100,0	265
Fremskrittspartiet	23,7	.	11,2	32,1	33,0	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	3,9	.	17,4	29,3	49,5	100,0	22
Felleslister/andre lister	14,5	10,1	13,0	38,7	23,7	100,0	14
Stemmer ikke	18,8	6,4	6,8	25,0	43,0	100,0	25
Blankt	19,5	5,6	4,3	37,4	33,2	100,0	45
Har ikke stemmerett	21,0	.	.	30,1	48,9	100,0	19
Vil ikke svare	33,1	4,2	15,4	30,7	16,6	100,0	19
Vet ikke	19,6	3,2	10,3	32,0	35,0	100,0	153

Personlig erfaring med innvandrerkontakt						
	Har ikke kontakt	Hovedsakelig negativ	Både positiv og negativ	Hovedsakelig positiv	I alt	Antall personer som svarte
Alle	17,7	0,3	11,8	70,1	100,0	965
Rødt	5,5	.	8,1	86,4	100,0	44
Sosialistisk Venstreparti	16,6	.	9,7	73,7	100,0	61
Arbeiderpartiet	16,1	.	12,2	71,7	100,0	144
Senterpartiet	19,4	.	9,9	70,7	100,0	31
Kristelig Folkeparti	15,6	.	23,2	61,2	100,0	26
Venstre	22,0	.	6,4	71,6	100,0	42
Høyre	17,1	0,4	11,4	71,1	100,0	263
Fremskrittspartiet	23,7	.	26,9	49,4	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	3,9	.	4,2	92,0	100,0	22
Felleslister/andre lister	14,5	10,1	13,6	61,9	100,0	14
Stemmer ikke	19,4	.	5,9	74,7	100,0	24
Blankt	19,5	.	23,5	57,0	100,0	45
Har ikke stemmerett	21,0	.	8,2	70,8	100,0	19
Vil ikke svare	33,1	.	5,3	61,6	100,0	19
Vet ikke	19,6	0,6	8,7	71,2	100,0	153

Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi

	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	Antall personer som svarte
Alle	79,1	8,0	7,0	5,9	100,0	968
Rødt	75,0	7,6	9,2	8,2	100,0	44
Sosialistisk Venstreparti	84,1	11,0	3,4	1,5	100,0	61
Arbeiderpartiet	83,4	6,9	2,4	7,3	100,0	144
Senterpartiet	81,7	6,3	8,8	3,1	100,0	31
Kristelig Folkeparti	79,1	4,2	12,1	4,5	100,0	26
Venstre	91,7	2,7	2,1	3,4	100,0	42
Høyre	84,5	7,6	5,2	2,7	100,0	264
Fremskrittspartiet	55,9	11,6	28,2	4,4	100,0	58
Miljøpartiet de grønne	81,5	10,7	3,6	4,1	100,0	22
Felleslister/andre lister	56,9	6,8	29,9	6,4	100,0	14
Stemmer ikke	81,7	5,8	8,2	4,3	100,0	26
Blankt	72,4	10,4	8,7	8,6	100,0	44
Har ikke stemmerett	75,8	.	15,7	8,5	100,0	19
Vil ikke svare	61,8	12,1	10,3	15,8	100,0	19
Vet ikke	76,2	9,9	3,3	10,6	100,0	154

Vedlegg C: Regresjonsanalyse

	Utsagn 1			Utsagn 2			Utsagn 3			Utsagn 4		
	Nyttig innsats i arbeid			Misbruker sosial velferd			Beriker kulturen			Kilde til utrygghet		
	Modell a	Modell b	Modell c	Modell a	Modell b	Modell c	Modell a	Modell b	Modell c	Modell a	Modell b	Modell c
Kjønn (referanseverdi: mann)												
Kvinne	-0,0070	-0,0258	-0,0246	0,0988	0,0699	0,0649	0,2044**	0,1768**	0,0666**	0,0127	-0,0142	-0,0223
Alder (referanseverdi: 67-79 år)												
16-24 år	-0,3297**	-0,2603*	-0,3153*	-0,0713	0,2787	0,2454	0,2058	0,4241*	0,1652*	-0,1032	0,2435	0,1817
25-44 år	-0,2633*	-0,2294*	-0,2951**	0,0279	0,1228	0,0696	0,0182	0,1033	0,1349	-0,2114	-0,0994	-0,1800
45-66 år	-0,3465***	-0,2923**	-0,3477***	-0,2220	-0,0878	-0,1381	-0,0822	0,0156	0,1218	-0,4474***	-0,3057*	-0,3816**
Utdanningsnivå (referanseverdi: grunnskole)												
Videregående skole		-0,0710	-0,0729		0,2600**	0,2586**		0,0990	0,0911		0,2284*	0,2124*
Høyere utdanning, kort		0,1215	0,1068		0,5572***	0,5363***		0,2990**	0,1003**		0,5787***	0,5391***
Høyere utdanning, lang		0,1154	0,0964		0,8060***	0,7917***		0,4149**	0,1347**		0,6856***	0,6584***
Bostedsstrøk (referanseverdi: spredtbygd)												
Tettbygd (-99 999 innb.)	-0,0125	0,0049	-0,0201	-0,0251	-0,0438	-0,0625	0,2350**	0,2451**	0,0895*	0,0656	0,0663	0,0360
Tettbygd(100 000+ innb.)	0,1411	0,1423	0,1121	0,1757	0,0724	0,0432	0,3411**	0,3043**	0,1077*	0,1692	0,0944	0,0560
Landsdel (referanseverdi: Agder og Sør-Østlandet)												
Oslo og Viken	0,1303	0,1213	0,1180	-0,0046	-0,0150	-0,0063	0,0786	0,0814	0,1099	-0,1357	-0,1308	-0,1253
Innlandet	-0,0085	-0,0444	-0,0037	-0,0596	-0,1028	-0,0497	0,1832	0,1377	0,1662	-0,1506	-0,2028	-0,1315
Vestlandet	0,1856*	0,1645	0,1727	-0,0129	-0,0349	-0,0234	0,0843	0,0722	0,1133	-0,1024	-0,1194	-0,1033
Trøndelag	0,0466	0,0332	0,0431	-0,0827	-0,1154	-0,1111	0,1585	0,1266	0,1517	-0,1561	-0,1650	-0,1660
Nord-Norge	0,0459	0,0167	0,0363	-0,0504	-0,0548	-0,0322	0,1020	0,0891	0,1456	-0,0242	-0,0366	-0,0048
Økonomisk hovedaktivitet (referanseverdi: trygd/pensjon)												
Arbeid	0,2774***	0,2958***	0,2766***	0,3310**	0,2593*	0,2361*	0,2235*	0,1992*	0,0950	0,3234**	0,2838**	0,2485*
Skole/studier	0,4326***	0,4252***	0,4321***	0,2699	0,1509	0,1782	0,0085	-0,0296	0,1409	0,3308*	0,2216	0,2569
Antall kontaktarener (referanseverdi: ingen kontakt)												
Én	0,1580		0,1509	0,3331**		0,3019**	-0,0122		0,1001	0,5693***		0,5416***
To	0,2636**		0,2472**	0,3619**		0,3095**	0,2569*		0,1041*	0,5605***		0,5122***
Tre eller flere	0,2828***		0,2725***	0,2969**		0,2658*	0,2637**		0,1008*	0,4274***		0,4010***
Innvandrerbakgrunn (referanseverdi: øvrige befolkning)												
EU etc.	-0,1211	-0,0735	-0,1203	-0,3875*	-0,2808	-0,3133	0,0390	0,1245	0,1470	-0,2983	-0,2153	-0,2568
Afrika, Asia etc.	0,0962	0,1242	0,1063	-0,3966**	-0,2554	-0,2764	0,0119	0,0793	0,1378	-0,0693	0,0490	0,0226
Iustert R2	0,0539	0,0482	0,0583	0,0432	0,0733	0,0809	0,0515	0,0511	0,0624	0,0558	0,0605	0,0878
N	919	920	919	883	884	883	896	897	896	914	914	914

Verdiene er veid etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, alder og kjønn

Signifikansnivå:

* p < 0,05 (5 prosent)

** p < 0,01 (1 prosent)

*** p < 0,001 (1 promille)

Modell a: Utdanning holdes utenfor

Modell b: Antall kontaktarener holdes utenfor

Se innledningen til kapittel 6 for omtale av modellene og metoden som er benyttet i vedlegget.

	Utsagn 5			Utsagn 6			Utsagn 7			Utsagn 8		
	Mulighet til arbeid			Bør bli som nordmenn			Arbeidsinnvandring			Flyktningers adgang		
	Modell a	Modell b	Modell c	Modell a	Modell b	Modell c	Modell a	Modell b	Modell c	Modell a	Modell b	Modell c
Kjønn (referanseverdi: mann)												
Kvinne	-0,0648	-0,0783	-0,0741	0,2620**	0,2138*	0,2123*	-0,0254	-0,0421	-0,0468	0,1314***	0,1192**	0,1164**
Alder (referanseverdi: 67-79 år)												
16-24 år	-0,1251	0,0724	0,0104	0,5992**	0,7545***	0,7240***	-0,3461*	-0,1178	-0,1714	0,1318	0,2423*	0,2122*
25-44 år	-0,1181	-0,0074	-0,0852	0,2866	0,2494	0,2092	-0,4044**	-0,3151*	-0,3899**	-0,1119	-0,0682	-0,1141
45-66 år	-0,1339	-0,0423	-0,1018	-0,0285	0,0279	-0,0066	-0,4322***	-0,3309**	-0,3931***	-0,1630*	-0,1086	-0,1473
Utdanningsnivå (referanseverdi: grunnskole)												
Videregående skole		0,1447*	0,1454*		-0,1211	-0,1220		0,1152	0,1264		0,0314	0,0360
Høyere utdanning, kort		0,2386**	0,2304**		0,3418**	0,3307**		0,3137**	0,3060**		0,1916**	0,1868**
Høyere utdanning, lang		0,2732**	0,2572*		0,6899***	0,6781***		0,4691***	0,4562***		0,2114**	0,2049**
Bostedsstrøk (referanseverdi: spredtbygd)												
Tettbygd (-99 999 innb.)	0,2350***	0,2606***	0,2193**	0,1895	0,1720	0,1623	0,0365	0,0480	0,0121	-0,0443	-0,0452	-0,0565
Tettbygd(100 000+ innb.)	0,3264***	0,3254***	0,2792***	0,3762**	0,2671*	0,2501	0,2289*	0,2018*	0,1514	0,1004	0,0825	0,0609
Landsdel (referanseverdi: Agder og Sør-Østlandet)												
Oslo og Viken	-0,0052	0,0163	0,0092	-0,1942	-0,2375	-0,2335	-0,0830	-0,0806	-0,0775	-0,0379	-0,0403	-0,0393
Innlandet	0,1845	0,1567	0,1883	0,2988	0,2905	0,3256	0,1115	0,0711	0,1220	-0,0535	-0,0758	-0,0451
Vestlandet	0,0316	0,0326	0,0363	-0,0862	-0,1278	-0,1190	0,1431	0,1359	0,1433	0,0548	0,0469	0,0516
Trøndelag	-0,0243	-0,0414	-0,0268	-0,2124	-0,2453	-0,2369	0,0249	0,0025	0,0188	0,1037	0,0903	0,0971
Nord-Norge	0,1274	0,1198	0,1393	-0,0100	-0,0404	-0,0238	0,1295	0,1102	0,1387	0,0051	-0,0057	0,0060
Økonomisk hovedaktivitet (referanseverdi: trygd/pensjon)												
Arbeid	0,0584	0,0473	0,0220	0,1408	0,1213	0,1085	0,3221***	0,3052***	0,2756**	0,1387*	0,1273*	0,1197*
Skole/studier	-0,0003	-0,0286	-0,0394	0,1624	0,1305	0,1442	0,1363	0,0791	0,0897	0,0875	0,0555	0,0693
Antall kontaktarener (ref. ingen)												
Én	0,1412		0,1337	0,0906		0,0758	0,1754		0,1658	0,0314		0,0251
To	0,2236**		0,2089**	0,2679*		0,2244	0,3372***		0,3084**	0,2015**		0,1892**
Tre eller flere	0,3790***		0,3714***	0,1530		0,1203	0,3598***		0,3477***	0,1423*		0,1336*
Innvandrerbakgrunn (referanseverdi: øvrige befolkning)												
EU etc.	-0,3827***	-0,2710*	-0,3538**	-0,9862***	-0,9638***	-0,9694***	0,2925*	0,3963**	0,3275*	0,0894	0,1337	0,1134
Afrika, Asia etc.	-0,0380	0,0248	0,0002	-0,5318**	-0,4471**	-0,4572**	0,2684*	0,3505**	0,3254*	0,0854	0,1237	0,1115
Justert R2	0,0484	0,0336	0,0567	0,0791	0,1102	0,1102	0,0515	0,0541	0,0669	0,0801	0,0819	0,0942
N	926	927	926	915	916	915	882	883	882	830	831	830

Verdiene er veid etter bruttoutvalgets utdanningsnivå, alder og kjønn

Signifikansnivå:

* p < 0,05 (5 prosent)

** p < 0,01 (1 prosent)

*** p < 0,001 (1 promille)

Modell a: Utdanning holdes utenfor

Modell b: Antall kontaktarener holdes utenfor

Se innledningen til kapittel 6 for omtale av modellene og metoden som er benyttet i vedlegget.

Figurregister

Figur 2.1	Frafallsprosent etter år, 2002-2023.....	9
Figur 2.2	Årsaker til frafall, 2020-2023. Prosent.....	10
Figur 3.1	Andel arbeidsledige i alderen 15-74 år, 2013-2023, Kvartalsvis	17
Figur 3.2	Andel sysselsatte i alderen 15-74 år, 2013-2023 AKU, kvartalsvis	18
Figur 3.3	Antall asylsøkere til Norge, 2012-2022.....	19
Figur 4.1	Holdning til utsagnet «Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv». 2002-2023. Prosent.....	22
Figur 4.2	Holdning til utsagnet "Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene». 2002-2023. Prosent.....	23
Figur 4.3	Holdning til utsagnet "Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge». 2002-2023. Prosent.....	23
Figur 4.4	Holdning til utsagnet «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet». 2002-2023. Prosent.....	24
Figur 4.5	Holdning til utsagnet "Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn". 2002-2023. Prosent.....	25
Figur 4.6	Holdning til utsagnet: "Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig». 2002-2023. Prosent.....	26
Tabell 4.2	Svar på fire spørsmål om eget forhold til innvandrere i ulike scenarier. 2022-2023. «Ville du vært komfortabel med ...». Prosent.....	27
Figur 4.7	Andel som svarer ja på fire spørsmål om eget forhold til innvandrere i ulike scenarier. «Ville du vært komfortabel med en innvandrer som ...» 2022-2023. Prosent.....	27
Tabell 4.3	Bør det bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? 2002-2023. Prosent.....	28
Figur 4.8	Bør det bli lettere eller vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? 2002-2023. Prosent.....	28
Tabell 4.4	Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andel med kontakt. 2002-2023. Prosent....	29
Figur 4.9	Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andeler med kontakt 2002-2023. Prosent.	30
Tabell 4.5	Kontakt med innvandrere som bor i Norge, ulike arenaer. 2002-2023. Prosent.....	31
Figur 4.10	Andelen av befolkningen som har kontakt med innvandrere på ulike sosiale arenaer. Personer uten innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnlaget. 2002-2023. Prosent.	32
Figur 4.11	Andel som oppgir å ha kontakt med innvandrere etter antall arenaer for kontakt. 2002-2023. Prosent.....	33
Figur 4.12	Personer som har kontakt med innvandrere som bor i Norge, etter antall personer en har kontakt med. Bare personer med innvandrerkontakt inngår i beregningsutvalget. 2003-2023. Prosent.....	35
Figur 4.13	Andel som har kontakt med innvandrere daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere. Bare personer med innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnlaget. 2003 og 2007-2023. Prosent.....	37
Figur 4.14	Andel med positive og negative erfaringer fra kontakt med innvandrere. Bare personer med innvandrerkontakt inngår i beregningsgrunnlaget. 2003 og 2007-2023. Prosent ¹	38
Figur 4.15	Innvandring etter innvandringsgrunn blant ikke-nordiske statsborgere. 1990-2021. Antall.....	39
Figur 4.16	Holdning til utsagnet "Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi". 2009-2023. Prosent	40
Figur 6.1	Holdning til utsagnet: «Innvandrer bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig», etter alder. 2023. Prosent.	48

Figur 6.2	Bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? Etter alder. 2023. Prosent.	49
Figur 6.3	Holdning til utsagnet: «Arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden bidrar positivt til norsk økonomi», etter alder. 2023. Prosent.....	50
Figur 6.4	Holdning til utsagnet: «Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet», etter partipolitiske preferanser. 2023. Prosent.....	59

Tabellregister

Tabell 2.1	Fordeling av kjønn, alder, landsdel, innvandringskategori og utdanningsnivå i undersøkelsens bruttoutvalg, nettoutvalg (uvektet og vektet), frafall og frafallsprosent. 2023. Prosent.....	11
Tabell 4.1	Holdning til seks påstander om innvandrere. Utvalgte år 2002-2023. Prosent	21
Tabell 4.6	Kontakt med innvandrere som bor i Norge, etter antall arenaer. 2002-2023. Prosent...	33
Tabell 4.7	Antall personer som har kontakt med innvandrere som bor i Norge, etter antall personer en har kontakt med. 2003- 2023. Prosent.....	34
Tabell 4.8	Hypighet av kontakt blant dem som oppgir at de har kontakt med innvandrere som bor i Norge. 2003- 2023. Prosent.....	36
Tabell 4.9	Personlig erfaring med å ha kontakt med innvandrere som bor i Norge. 2003 og 2007-2023. Prosent.....	38
Tabell 4.10	Holdning til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden. 2009-2023. Prosent	39
Tabell 5.1	Holdning til åtte utsagn om innvandrere, innvandringspolitikk og flyktninger, 2022-2023. Gjennomsnitt på skala og t-test for om forskjellen mellom målene etter intervjuår er statistisk signifikante. Vektete verdier. Standardfeil i parentes.....	42
Tabell 5.2	Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2022-2023. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår er statistisk signifikante (DF=1). Vektete verdier	43
Tabell 5.3	Svar på spørsmål om kontakt med innvandrere, 2022-2023. Kji-kvadrattest for om forskjellen er statistisk signifikant. Vektete verdier.....	44
Tabell 6.1	Antall arenaer for kontakt med innvandrere. 2023. Prosent.....	51